

ת"פ 3725/08/17 - מדינת ישראל נגד ראובן פרלמן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 3725-08-17 ישראל נ' פרלמן
לפני כבוד השופט יוסי טופף

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אורי פרייסמן ועו"ד טל תבור
פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה)

נגד

הנאשם:

ראובן פרלמן
ע"י ב"כ עו"ד דותן דניאלי

הכרעת דין

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, המייחס לו ביצוע עבירות של הלבנת הון לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן: "**חוק איסור הלבנת הון**").

כתב האישום

2. לפי כתב האישום, במועדים הרלוונטיים, מנשה מור (להלן: "**מנשה**") היה חתנו של הנאשם, בהיותו נשוי לשרון, בתו של הנאשם (להלן: "**שרון**").

בשנת 2000 עזבו מנשה, שרון וילדיהם את ישראל, בעקבות הסתבכותו של מנשה בחובות לבנקים במיליוני ש"ח. חובות אלו הביאו להגשת תובענות לבתי המשפט ולפתיחת תיקים בהוצאה לפועל.

בשנת 2008 ביקשו מנשה ומשפחתו לשוב חזרה לישראל. לקראת שובם איתר מנשה מגרש לרכישה, ברח' הברושים 10 ברמות השבים, גוש 3451 חלקה 326 (להלן: "**המגרש**"), עליו ביקש מנשה לבנות בית מידות שבו יתגורר עם משפחתו (להלן: "**הבית**").

מנשה והנאשם קשרו קשר להשתמש בחשבונות בנק של הנאשם על מנת לרכוש את המגרש, להקים את הבית ולרשום את הבית על שם הנאשם, במטרה להסתיר את העובדה כי מדובר בכספו וברכושו של מנשה.

החשבון בבנק הבינלאומי

בשנת 1996 פתח הנאשם חשבון בבנק הבינלאומי (סניף 037) שמספרו 409-260800 - (להלן: "**החשבון בבינלאומי**"). בשנת 2004 הצטרפה לחשבון גב' פנינה פרלמן, אשתו של הנאשם.

החל משנת 2009, לצורך רכישת המגרש ולבניית הבית, העביר מנשה לחשבון בבינלאומי סכומי כסף שנועדו לטובת הרכישה. בשלב הראשון שילם הנאשם למוכרי המגרש סך של 4,050,000 ₪. סכום זה הועבר לחשבון בבינלאומי מחשבונו של מנשה בבנק קרדיט אנדורה בשתי פעימות, בדצמבר 2008 ובינואר 2009. לאחר השלמת רכישת המגרש, המשיך מנשה להעביר סכומי כסף גדולים לחשבון בבינלאומי וזאת על מנת לממן את בניית הבית. בין השנים 2009-2012 הועברו מחשבונותיו של מנשה לחשבון בבינלאומי ונמשכו ממנו למצער סכום של 18 מיליון ₪.

על מנת להימנע מדיווח על מנשה כבעלים, שותף או נהנה בחשבון, חתמו מנשה והנאשם על הסכם הלוואה (להלן: "**הסכם ההלוואה**"), על פיו הראשון ילווה לשני סכום כסף, אשר ישמש לרכישת נכס שירשם לטובת הנאשם. על פי ההסכם, בתום תקופה מוגדרת, יחזיר הנאשם את סכום ההלוואה או יעביר את הנכס על שמו של מנשה. הסכם זה הוצג למנהל סניף הבנק שבו התנהל החשבון בבינלאומי, וזאת כדי להניח את דעתו כי הנאשם הוא אכן הבעלים של החשבון ונהנה בו. הסכם ההלוואה הוצג על מנת לספק הסבר חוקי להעברות הכספים מחשבונו של מנשה לחשבון בבינלאומי מבלי שידווחו. נטען כי הסכם ההלוואה הינו כוזב, למראית עין, ואינו משקף עסקת אמת שנערכה בין הצדדים, וכל מטרתו הייתה להונות את הבנק ולגרום לדיווח כוזב לפי סעיף 9 לחוק איסור הלבנת הון, ועל מנת להסוות את מקור הכסף. מנשה היה הבעלים האמיתי של החשבון בבינלאומי, הכסף שהועבר לחשבון נותר שלו, הוא אשר החליט על השימוש בכסף, הוא אשר הורה לבעל החשבון הפורמלי, הנאשם, מתי וכמה כסף למשוך מהחשבון ולהעביר לידיו.

על אף שידע כי משנת 2009 ישנו נהנה נוסף בחשבון, המעביר סכומי כסף ניכרים, הנאשם לא עדכן את הפרטים החייבים דיווח. כמו כן, במהלך שנת 2011, התבקש הנאשם לחדש את החתימה על טופס "הכר את הלקוח", ושוב הוצג הסכם ההלוואה הבדוי ומנשה לא צוין כבעלים, שותף או נהנה בחשבון.

הבית נרשם בלשכת רישום המקרקעין על שם הנאשם כבעלים, במרמה, למראית עין, וזאת על אף שבפועל היה בבעלותו, החזקתו ושימושו של מנשה ומשפחתו.

החשבון בבנק הפועלים

בתחילת שנות השבעים פתח הנאשם לשימושו חשבון בבנק הפועלים (סניף 626) שמספרו 83389 (להלן: "**החשבון בבנק הפועלים**").

בשנת 2009 נתקל הנאשם בקושי למשוך סכומי כסף גבוהים במזומן מהחשבון בבינלאומי לטובת מנשה. באישורו של מנשה, החל הנאשם להעביר כספים מהחשבון בבינלאומי לחשבון בבנק הפועלים, ומחשבון זה למשוך סכומים במזומן ולהעבירם לידי מנשה. מלבד העברות הכספים הנ"ל מהחשבון בבינלאומי, הועברו לחשבון בבנק הפועלים, בשנת 2013, שתי העברות בסך ₪ 230,000 מחשבונות של אמו של מנשה (להלן: "ג'נט"), שהוחזקו גם הם לטובת מנשה. סך הכל הועבר לחשבון בבנק הפועלים סכום של ₪ 1,730,000 לטובת מנשה מבלי שזה נרשם כנהנה.

בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, למצער ב-31 הזדמנויות, משך הנאשם סכומי כסף במזומן מהחשבון בבנק הפועלים בסכומים הנמוכים מ-50,000 ₪, על מנת להימנע מדיווח של הבנק לרשות לאיסור הלבנת הון.

חשבון הנאמנות

ביום 30.5.2012 פתח עו"ד מירון גלמן (להלן: "עו"ד גלמן"), לבקשת מנשה, ובידיעתו ובהסכמתו של הנאשם, חשבון נאמנות לטובת הנאשם כנהנה, בבנק ירושלים (סניף פתח תקווה), שמספרו 930075148 (להלן: "חשבון הנאמנות"). חשבון זה נפתח על מנת להעביר דרכו כספים שישימשו לרכישת דירה ברח' השחר 9/12 בהוד השרון (גוש 6456 חלקה 587), על שם הנאשם (להלן: "הדירה").

בתאריך 7.6.2012 הועברו לחשבון הנאמנות מחשבונו של מנשה בבנק קרדיט אנדורה סך של 97,825 דולר, ובתאריך 24.8.2012 הועבר סכום של 108,500 אירו (שהם כ-937,000 ₪) מחשבונו של מנשה בבנק מלטה. בהוראתו של מנשה, ובידיעתו ובהסכמתו של הנאשם, הועברו סכומי הכסף מחשבון הנאמנות לחשבון הבנק של "חברת ינוב", שהיא החברה הקבלנית ממנה נרכשה הדירה. הדירה נרשמה במסמכי הרכישה על שם הנאשם, אך בפועל הייתה רכושו של מנשה.

מנשה היה נהנה בחשבונות, הכסף שהועבר לחשבונות היה מטעמו או עבורו, הוא אשר החליט על השימוש בכסף, הוא אשר הורה לבעל החשבון הפורמאלי, הנאשם, אילו פעולות לבצע, מתי וכמה כסף למשוך מהחשבון ולהעביר לידי.

על יסוד המתואר עד כאן, נטען כי בביצוע המעשים והמחדלים המפורטים לעיל, ביצע הנאשם פעולות ברכוש ומסר מידע כוזב, במטרה שלא יהיו דיווחים לפי סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון, או כדי לגרום לדיווחים בלתי נכונים. על-כן, נטען כי הנאשם ביצע עבירות לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון.

תשובת הנאשם לכתב האישום

3. הנאשם טען, במענה לכתב האישום, כי במסגרת מתן הטבות מס, לרגל ציון 60 שנות עצמאות למדינת ישראל, אושר פטור מלא מתשלום מס ומדיווח על אודות הכנסתו של כל עולה שמקורן מחוץ לישראל למשך 10 שנים. לאור זאת, כמי שעומדים באותם קריטריונים המזכים בהטבת המס, החליטו מנשה ושרון לשוב ארצה עם ילדיהם. נמסר כי מנשה ושרון ביקשו מהנאשם לאתר עבורם נכס (בית או מגרש) שיתאים לצרכי מגוריהם בישראל. החיפוש אחר נכס מתאים נמשכו מספר חודשים. לאחר מציאת הבית, הנאשם נקט טענתו בכל הצעדים החוקיים כדי לרכשו, לפי מיטב הבנתו וידיעתו, ובכללם התקשר עם עו"ד גלמן לצורך טיפולו, תוך שנשען והתבסס על עצותיו המקצועיות, לרבות אישורו להעברות הכספים, ועריכת הסכם ההלוואה בין הנאשם לבין מנשה. בנוסף לכך, הנאשם מסר כי נפגש עם מנהל הבנק לצורך אישורו והסכמתו להעברת הכספים מחו"ל. נטען כי הנאשם ביקש לפתוח חשבון בנק נפרד שיוויד לצורך העברת הכספים בנאמנות לשם רכישת הבית, תוך שהציג לבנק את החוזה לרכישת הבית, את הסכם ההלוואה ואת המנשר שפרסם משרד האוצר לתושבים החוזרים.

בהתאם לבקשת מנהלת סניף הבנק באותה תקופה, הועבר החומר להנהלה הראשית של הבנק לקבלת אישורה. לאחר המתנה של מספר שבועות, הודע לנאשם שאין אפשרות לפתוח חשבון נפרד לשם כך, ועליו להשתמש בחשבונו הקיים (שמספרו 409-260800). נטען כי הנאשם העביר למנשה את תשובת הבנק, וקיבל את הסכמתו לכך. רק לאחר קבלת אישורם של מנשה והבנק החלו העברות הכספים לצורך רכישת הבית, מבלי שהנאשם ניסה או התכוון להסתיר את זכויות משפחתו של מנשה בכספים, ולצד כל העברה נכתב במפורש כי המעביר הוא מנשה.

4. לימים, ביקש הנאשם לתקן את תשובתו לכתב האישום והבהיר כי למיטב זיכרונו, ביום 6.5.2008, או בסמוך לו, פגש את מנהלת הסניף וסגניתה באותה תקופה, הציג להן את המנשר שפרסם משרד האוצר לתושבים החוזרים וסיפר להן שהוא מנהל משא ומתן לרכישת נכס עבור חתנו ובתו, שהחליטו לחזור ארצה, וביקש הדרכות והסברים כיצד ניתן להעביר את הכספים ארצה למטרת רכישת הנכס עבורם. לדבריו, עוד באותו היום מנהלת הסניף וסגניתה הנפיקו עבורו מסמך "הטבות ו/או הנחות על עמלות בחשבונכם 260800", המתייחס, בין היתר, להעברות הכספים מחו"ל.

הנאשם מסר כי בשלב מאוחר יותר, לקראת סיום המו"מ לרכישת הנכס, שב ופנה לבנק הבינלאומי ועדכן כי הוא מתעתד לסגור את החוזה לרכישת הבית, ולשם כך אמורים חתנו ובתו להעביר כספים מחו"ל. הנאשם טען כי שב וביקש הדרכות והסברים וגם לפתוח חשבון נפרד שיוויד לשם העברת הכספים (חשבון "נאמנות") לרכישת הבית. אולם, לדבריו, הבנק מסר כי אין אפשרות לפתוח חשבון חדש לשם כך. ביום 25.11.2008, קיבל הנאשם מהבנק מספר זהב (IBAN) ואת פרטי הבנק לצורך העברת הכספים מחו"ל.

5. הנאשם טען כי פעל כאזרח מן השורה, פנה לעורך דין, פנה לבנק, פעל והסתמך על הנחיות מקצועיות שקיבל. נטען כי הכספים שהועברו היו שייכים במחציתם לבתו שרון, והנאשם פעל בכספיה בהתאם לייפוי כוח נוטריוני שהחזיק בידו מטעמה. נטען שהנאשם לא לקח לכיסו ולו שקל אחד מהכספים שהועברו. הנאשם טען כי לא היה מודע לתכנית זדונית ו/או מרמית ככל שהייתה כזו מצד מנשה. לנאשם לא הייתה כל כוונה להסתיר את הכספים, לא העלה על דעתו לעשות מעשה בניגוד לחוק, והוא אף לא עשה מעשה בניגוד לחוק.

6. נמסר כי הנאשם שירת בצבא ביחידה נבחרת וסודית, התנדב במשך שנים ארוכות במשטרה, התנהל כעצמאי למעלה מ-40 שנה ופעל מול רשויות המס ללא דופי.

7. הנאשם אישר כי בשנת 1996 פתח את החשבון בבנק הבינלאומי, ובשנת 2004 הצטרפה לחשבון רעייתו. הנאשם אישר כי החל משנת 2009, העביר מנשה לחשבון הבינלאומי סכומי כסף שנועדו לרכישת המגרש ולבניית הבית. הנאשם אישר את סכומי העברות הכספים בחשבון הבינלאומי המפורטים בכתב האישום. הנאשם טען כי לא הגה את רעיון החתימה על הסכם הלוואה בינו לבין מנשה, וטען כי הוזמן למשרדו של עו"ד גלמן על מנת לחתום על הסכם זה. לדבריו, תוכן הסכם הלוואה גובש בין עו"ד גלמן לבין מנשה, ולפי מיטב ידיעתו, הסכם זה נחתם בשל רצונו של מנשה להבטיח את זכויות משפחתו בכספים. הנאשם הכחיש כי הציג מצג מטעה כלפי הבנק הבינלאומי. הנאשם אישר כי הבית נרשם על שמו.

8. הנאשם אישר כי בתחילת שנות השבעים פתח חשבון בבנק הפועלים. הנאשם הכחיש כי נתקל בקשיים למשוך סכומי כסף גבוהים במזומן מהחשבון הבינלאומי לטובת מנשה. לדבריו, בשל שביתה בבנק הבינלאומי, שבזמנו נמשכה מספר חודשים, וכלקוח הבנק הוא נתקל בקשיים בהתנהלות השוטפת מול הבנק, שכל הנראה הייתה מנת חלקם של כלל לקוחות הבנק, ועל מנת שניתן יהיה להמשיך לפעול בכספים, הוא העביר כספים מהחשבון בבנק הבינלאומי לחשבון בבנק הפועלים, לרבות תיקי ניירות ערך וכספים שלו. הנאשם אישר את סכומי העברות הכספים בחשבון בבנק הפועלים המפורטים בכתב האישום. הנאשם כפר בטענה כי ביצע עבירה כתוצאה מכך או שהייתה לו כוונה שכזו.

9. הנאשם כפר מחוסר ידיעה בטענה כי עו"ד גלמן פתח חשבון נאמנות בבנק ירושלים, לבקשת מנשה, לטובתו כנהנה, ואת כל הנתען לגבי הנעשה בחשבון זה. הנאשם אישר כי הדירה נרשמה במסמכי הרכישה על שמו, כאשר בפועל היא הייתה רכושו של מנשה.

תמצית טענות המאשימה

10. המאשימה הבהירה בסיכומיה, באמצעות ב"כ עו"ד אורי פרייסמן, כי בעקבות תיקון מס' 26 לחוק איסור הלבנת הון, במסגרתו תוקן סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, היא עותרת להרשיע את הנאשם בביצוע עבירות לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון.

11. המאשימה מיקדה את גדר המחלוקת למסגרת של ארבע שאלות עיקריות:

(א) האם הנאשם הציג מצגים כוזבים לבנק הבינלאומי ולבנק הפועלים?

(ב) ככל שיימצא כי המצגים אכן היו כוזבים, האם מטרתם הייתה להסתיר את העובדה כי מנשה הוא

בעל הזכויות בכספים ובכך למנוע דיווח נכון לפי חוק איסור הלבנת הון?

ג) האם מטרתן של משיכות המזומן בסכומים הנמוכים מ-50,000 ₪ הייתה מניעת דיווח לפי חוק איסור הלבנת הון?

ד) האם חשבון הנאמנות (בבנק ירושלים) נפתח בידיעתו ובהסכמתו של הנאשם?

12. המאשימה עמדה על האינטרסים השונים של הנאשם ומנשה, שלשיטתה הביאו את השניים לבצע את הפעילות הכספית המתוארת בכתב האישום, כפי שגם הוכח לדידה בראיות שהוצגו. לטענת המאשימה, טרם חזרתו של מנשה לישראל, היו לו חובות לנושים והוא הגיע להסדרים עם מספר בנקים, אשר התבססו על היעדר יכולת כלכלית מצדו לפרוע את מלוא חובותיו. במסגרת הסדרים אלו, התחייב מנשה להעביר כספים נוספים לבנקים לכיסוי חלק מיתרת חובותיו, ככל שיצבור רכוש נוסף. מכאן, כך נטען, למנשה היה אינטרס להסתיר מנושיו, בעיקר מבנקים שונים, את היותו "מולטי מיליונר" ואת הרכוש הרב שצבר במהלך שהותו בספרד במהלך השנים 2000-2009, כדי להימנע מהעברת תשלומים נוספים לבנקים או לנושים אחרים.

ואילו, לנאשם היה אינטרס לעודד ולסייע למנשה להעביר לישראל רכוש רב ככל האפשר, על מנת שבתו שרון תזכה ליהנות ממחציתו ככל שהשניים יתגרשו, בהתחשב שבמהלך שהותם בספרד נישואיהם עלו על שרטון. נטען כי הנאשם היה מודע לכך שמנשה רצה להימנע מרישום רכוש על שמו בישראל ולכן הסכים "לנדב" את חשבונות הבנק שלו לצורך העברת הכספים, ולאחר מכן לרשום את הבית והדירה על שמו כבעלים, ובלבד שבכך יגרום ויסייע למנשה להעביר את הרכוש שהוא ובתו צברו בספרד לישראל, מבלי שיתגלה הדבר לנושיו של מנשה בארץ.

13. המאשימה טענה כי הנאשם במודע הציג לבנק הבינלאומי מצג שלא שיקף את המציאות לאשורה לפחות בארבעה מישורים, בעת שהתבקש לספק הסברים לבנק הבינלאומי לפשר העברת מיליוני שקלים לחשבונות, כך: מנשה ושרון לא התגוררו בחו"ל במרבית התקופה שבמהלכה הועברו מהם הכספים; מנשה ושרון לא הלוו כספים לנאשם ומכאן שהסכם ההלוואה שהציג הנאשם לבנק היה הסכם למראית עין בלבד; רק חלק מכספים שהועברו לחשבון הבנק אכן שימשו לקניית המגרש ולבניית הבית, ויתר הכספים שימשו למטרות אחרות, כגון: רכישת מגרש נוסף, סגירת חובותיו של מנשה ורכישת ניירות ערך; הבית לא נרשם בבעלות מנשה, ואף לא הייתה כוונה שכזו.

14. ביחס להעברת סכום של כמיליון וחצי שקלים מהחשבון הבינלאומי לחשבון בבנק הפועלים, כמו גם העברת כספים מחשבונה של אמו של מנשה לחשבונות של הנאשם בבנק הפועלים, ולאחר מכן משיכת הכספים במזומן במספר רב של פעימות בסכומים הנמוכים מ-50,000 ₪, נטען כי מדובר בשלב נוסף בריבוד רכושו של מנשה במערכת הבנקאית. בדרך זו, כך נטען, הכספים של מנשה הועברו כמט"ח מבנקים זרים לחשבון הבינלאומי, הומרו שם לשקלים, והועברו משם לחשבון בבנק הפועלים. לשיטת המאשימה, העברת כספו של מנשה לבנק הפועלים נחזית כאילו הנאשם העביר את כספו שלו בין שני חשבונות בנקים שבבעלותו, וכך הייתה צפויה לעורר פחות חשד. לטענת המאשימה, הנאשם נמנע מלרשום את מנשה כ"נהנה" או "שותף" בחשבון בבנק

הפועלים, ואופן משיכת הכספים, נועד כדי למנוע דיווח לפי חוק איסור הלבנת הון.

15. המאשימה טענה כי חשבון הנאמנות בבנק ירושלים נפתח בידיעת הנאשם על ידי עו"ד גלמן, ששימש כעורך הדין של החברה הקבלנית, והוא גם קרוב משפחתו של הנאשם, והכל לצורך העברת כספים לרכישת דירה בפרויקט נדל"ן בהוד השרון. נמסר כי בעלי הקרקע באותו פרויקט הם בני משפחתו של הנאשם, ואחיו היה המתווך ששיווק את הדירות בפרויקט. נטען כי מנשה רכש 5 דירות בפרויקט זה, ורשם אותן על שם בני משפחתו, לרבות הנאשם, כאשר הכספים הועברו באמצעות חשבונות נאמנות בבנק ירושלים, שנפתחו על שם בני משפחתו כ"רוכשים". נטען כי הנאשם נתן הסכמתו לרישום פיקטיבי של דירה בפרויקט על שמו, והיה מודע לכך שמנשה יצטרך להעביר כספים לצורך רכישת הדירה, בעוד מנשה אינו יכול להירשם כנהנה בעצמו או להעביר את הכספים לחשבון על שמו.

16. המאשימה התייחסה לטענות ההגנה, לפיהן חלק מהאמירות המיוחסות לנאשם בהודעותיו הכתובות במטרה לא נאמרו מפיו אלא מפי החוקרים וכי לא הוזהר בדבר זכותו להיוועץ בעו"ד לפני חקירתו הראשונה. ביחס לטענות אלו טענה המאשימה כי עיון בתיעוד החזותי והקולי של חקירות הנאשם מלמד כי בשום שלב, החוקרים לא הכניסו מילים לפיו של הנאשם, אלא לכל היותר הניחו בפניו תזה עובדתית שנוסחה במילותיהם, אותה הנאשם אישר תוך שימוש באותן מילים. כמו כן, נטען כי ניתן לראות כי חקירותיו של הנאשם התנהלו בנעימות ובנינוחות, כי הנאשם השיב לשאלות החוקרים בחופשיות ומרצון, מבלי שהופעל על הנאשם לחץ או אמצעים פסולים כלשהם במטרה לגרום לו למסור גרסה מפלילה. בנוגע לטענה בדבר פגיעה בזכות ההיוועצות נטען כי מהתיעוד החזותי של חקירתו הראשונה של הנאשם מיום 27.5.2014 עלה כי החוקרים הודיעו לנאשם על זכותו להיוועץ בעו"ד מיד עם תחילתן של השאלות לגופו של עניין, ובעדותו הנאשם אישר כי זכויותיו הוסברו לו. המאשימה טענה כי אין חשיבות לכך שהנאשם החל למסור גרסה לגופן של החשדות עוד לפני תחילת החקירה המתועדת, שכן הנאשם אישר כי הגרסה שמסר אחרי שהוזהר בחדר החקירות היא אותה הגרסה שהחל למסור קודם לכן.

17. במענה לטענת הנאשם, לפיה נסמך על ייעוצו של עו"ד גלמן בכל הנוגע לעריכת הסכם ההלוואה לצורך הצגתו בפני הבנק, טענה המאשימה כי מדובר בטענה כבושה שלא נטענה במהלך חקירותיו של הנאשם במטרה. עוד נטען כי הנאשם אינו ממלא אחר התנאים הנדרשים לצורך ביסוס טענת הסתמכות על עצת עורך דין, היות שעו"ד גלמן אינו מומחה לחובות דיווח מכוח חוק איסור הלבנת הון, לא הוכח כי עו"ד גלמן ידע על אודות חובותיו של מנשה לבנקים ולא נטען כי נערכה חוות דעת מקצועית כתובה מטעמו, עליה התבסס הנאשם.

18. המאשימה טענה כי לא ננקטה אכיפה בררנית בכך שעו"ד גלמן לא נחקר תחת אזהרה שכן אין בחומר החקירה ולו בדל ראיה המצביע על כך שעו"ד גלמן היה מודע למצבו של מנשה ושיתף עמו פעולה בהונאת נושיו.

19. מטעם המאשימה העידו שוטרים שגבו את הודעותיו של הנאשם; מעורבים נוספים בפרשה (מנשה, עו"ד גלמן

וג'נט, אשר הודעותיה הוגשו בהסכמה); ובעלי תפקידים בבנקים (רפאל מימון, מנהל סניף הוד השרון בבנק הבינלאומי (להלן: "מימון"), ועידית חורובסקי, אשר פתחה את חשבון הנאמנות בבנק ירושלים).

תמצית טענות ההגנה

20. הנאשם טען, באמצעות סנגורו עו"ד דותן דניאלי, כי המאשימה לא עמדה בנטל הנדרש בפלילים להוכחת רכיבי העבירות המיוחסות לו, ועל כן עתר לזכותו ולו מחמת הספק. ב"כ הנאשם הפנה לגרסה העובדתית שהציג הנאשם במענה לכתב האישום, לפיה בעקבות הטבות מס המאפשרות פטור מלא מדיווח ומיסוי הכנסתו של עולה שמקורן מחו"ל למשך 10 שנים החליטו שרון ומנשה לשוב לארץ. לצורך כך ביקשו שרון ומנשה מהנאשם לאתר עבורם נכס המתאים למגוריהם. לאחר מס' חודשי חיפושים, איתר הנאשם נכס והוא נקט בכל הצעדים החוקיים כדי לרכשו, לפי מיטב הבנתו וידיעתו, שכללו התקשרות עם עו"ד גלמן תוך הישענות אחר עצתו המקצועית והתבססות עליה, לרבות אישורו למהלך העברת הכספים, ועריכת הסכם ההלוואה על ידו. בנוסף לכך, נפגש הנאשם עם מנהל בבנק הבינלאומי לצורך אישורו והסכמתו להעברת הכספים מחו"ל. הנאשם ביקש לפתוח חשבון בנק נפרד לצורך העברת הכספים, תוך שהציג לבנק את החוזה לרכישת הבית, את הסכם ההלוואה ואת המנשר שפרסם משרד האוצר על אודות הטבות המס לחוזרים מחו"ל, אך נאמר לו על ידי נציג הבנק שאין אפשרות לפתוח חשבון נפרד ועליו להשתמש בחשבונו הקיים. לאחר קבלת אישורם של מנשה והבנק החלו העברות הכספים, מבלי שהנאשם ניסה, ביקש או התכוון להסתיר את זכויותיהם של מנשה ומשפחתו בכספים, כך שלצד כל העברה נכתב במפורש כי המעביר הוא מנשה.

נטען כי הנאשם ביקש לסייע לבתו ולנכדותיו שהיו במצוקה בארץ זרה, שכן בתו סבלה קשות מיחסו של מנשה אשר הביא לכך שיהיה לה תלות כלכלית מוחלטת בו. הנאשם חשש גם מהאפשרות שמנשה יימנע משרון לצאת מספרד עם בנותיהם ולשוב ארצה.

21. נטען כי המאשימה לא הבהירה איזה מעשה אקטיבי מצופה היה מהנאשם לעשות ולא עשה, על מנת להימנע מביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. נטען כי טענת המאשימה לפיה הנאשם עשה מעשה אקטיבי בכוונה לרמות סותרת את הטענה שחלה עליו חובה שאותה הפר.

22. נטען כי גדר המחלוקת בין הצדדים מוגדר באמצעות כתב האישום, אך לא מפורטים בו כל אותם מצגי כזב שהמדינה טענה להם ביחס לאמירת הנאשם לבנק, שבתו וחתנו מתגוררים בחו"ל, ובכך שמסר לבנק שאינו יכול להעביר את הבית על שמו של מנשה. נטען כי הנאשם לא הציג מצגים אלו, אלא רק טען שמקורם של הכספים בחו"ל, ולכן מדובר בהרחבת חזית מבלי שניתנה לנאשם אפשרות להתגונן. נטען כי הנאשם יידע את הבנק על כך ששרון ומנשה עתידים לחזור ארצה.

נטען כי הבנק מהווה גורם מקשר בין הלקוח, שהוא הנאשם, לבין הרשות לאיסור הלבנת הון, ובלעדי חוליה

זו בשרשרת, ככל שהבנק לא רומה, אין כאן עבירה. לכן, לשיטת הנאשם, המאשימה ביקשה להצביע על מצגי שווא רבים "בדלת האחורית", בשל קשייה להוכיח את ביצוע העבירות.

23. נטען להרחבת חזית, בכך שבית המשפט התבקש להרשיע את הנאשם בעבירה שלא נזכרה בכתב האישום, בעקבות התיקון לחוק איסור הלבנת הון שארע תוך כדי ניהול המשפט, מבלי שהמאשימה עתרה לתיקון כתב האישום ומבלי שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן. ב"כ הנאשם הוסיף כי המאשימה לא ביקשה להרשיע את הנאשם בעבירה אחרת מכוח סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי. עוד נטען כי המאשימה בסיכומיה ביקשה להרשיע את הנאשם בריבוי עבירות בנסיבות מחמירות אך לא ברור מה הן אותן נסיבות מחמירות. נטען כי העבירה שיוחסה לנאשם בסיכומי המאשימה הינה עבירה חדשה שבאה לקרב בין העבירה של אי דיווח לעבירת המקור של פעולה ברכוש אסור. לשיטת ההגנה, המאשימה מבקשת לקבל במסגרת הליך זה הכרעה שתשרת אותה במסגרת הליך פלילי מקביל המתנהל נגד מנשה.

נטען כי המאשימה ביקשה להרשיע את הנאשם בעבירות לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון, אך לא נכתב מפורשות בכתב האישום שמדובר בריבוי עבירות ולא הובהר אלו הם מעשי הנאשם המהווים עבירה נפרדת (קבלת העברות הכספיים, העברת צ'ק לבעל מקצוע וכד').

24. נטען כי על פי עובדות כתב האישום, בשנת 2009 פנה הנאשם לבנק הבינלאומי והחל לפעול במסגרת חשבונו, כאשר מנהלת הסניף וסגניתה בשנים הרלוונטיות, חגית כהן ועליזה קטנוב, לא נחקרו בנוגע לנסיבות העברות הכספיים, אך לעומתן נחקר רפאל מימון, שהחל לנהל את סניף הבנק מסוף שנת 2010. נטען כי עדויותיהן של חגית כהן ועליזה קטנוב, מנהלת סניף הוד השרון וסגניתה, בהתאמה, בתקופה שבה החלו ההעברות הכספיים לנאשם, אשר זומנו להעיד מטעם ההגנה, סייעו בהקמת ספק סביר וביססו קיומם של מחדלי חקירה. נטען כי בעוד שבתחילה נציגת הבנק הבינלאומי שזומנה מטעם ההגנה טענה שאין בידיהם מסמכים, הרי שבהמשך פרשת ההגנה הוצגו חלק מהמסמכים ובעדותה מסרה כי ישנם מסמכים נוספים שאגורים בבנק. נטען כי הבנק הוא גורם בעל אינטרס, שיש לו חובת דיווח לפי חוק איסור הלבנת הון, וחובה עליו לספק מידע ללקוח ולהדריך אותו. נטען כי הוטלו על הבנק הבינלאומי עיצומים בגין הפרת חובת הדיווח והתנהלות בניגוד לחוק איסור הלבנת הון. ב"כ הנאשם טען כי המאשימה לא הצליחה לסתור את טענת הנאשם לפיה הוא ביקש לפתוח חשבון בנק נפרד לצורך העברת הכספיים, עוד לפני שנחתם הסכם ההלוואה אשר הוצג כאמור לבנק.

25. ההגנה טענה כי במסגרת דוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים, לבית המשפט סמכות לבקר את הליך החקירה ואת הליך ההעמדה לדין. נטען כי החוקר המרכזי בתיק אמר שהחקירה התמקדה במנשה. נטען כי בשל הגשת כתב אישום כנגד מנשה בתיק נפרד מזה של הנאשם ישנו סיכון שתהיינה הכרעות עובדתיות סותרות ומנשה יזוכה מהאישום המקביל בגין אותם אירועים. נטען שמנשה נעזר לא רק בנאשם לצורך העברת כספים מחו"ל לארץ אלא גם באמו ובאחיו, כאשר בתיק המקביל בעניינו של מנשה נדחו טענות המאשימה לגבי עבירות המקור של מרבית העבירות. בתיק דנן אין טענה שמקור הכסף שהועבר בעבירה ומתבקשת הרשעתו של הנאשם גם אם מנשה יזוכה מכך ולכן לא ברור מדוע הואשמו הנאשם ומנשה בתיקים

נפרדים. עוד נטען כי למנשה, בניגוד לנאשם, לא יוחסו עבירות מרמה כלפי הבנקים.

26. נטען כי המאשימה לא הצליחה להרים את הנטל ביחס למודעותו של הנאשם בדבר טיב ההסדר בין מנשה לבין הבנקים, וכי לנאשם אין כל ידיעה ביחס להתנהלות העבריינית הלכאורית של מנשה, ולכן הוא הועמד לדין בנפרד.

27. נטען כי הסיבה לכך שהבית ברמות השבים לא נרשם על שמו של מנשה היא שמרגע פתיחת החקירה היה הליך דיספוזיציה על הרכוש, אשר מנע זאת, ולכן לא ניתן ללמוד מעובדה זו שהסכם ההלוואה בין מנשה והנאשם היה למראית עין.

28. נטען כי לא נעשתה כל פעולה מול הרשויות לצורך הסתרת בעלותו של מנשה בבית ברמות השבים, שכן הבית אמנם נרשם בטאבו על שם הנאשם, אך מנשה היה שותף בהליך התכנון והבניה ובפגישות שונות שהתקיימו. מכאן נטען כי הרשויות ידעו שמנשה הוא הבעלים של הקרקע או לכל הפחות שיש לו זכויות בה, ולכן אין כאן הסתרת רכוש, בעיקר כאשר נמסר לבנק הבינלאומי על מקור הכסף.

29. לעניין מהימנותו של הנאשם, נטען כי היה מבולבל בעת שהעיד בבית המשפט, בין היתר מפאת גילו, ולכן התקשה לזכור פרטים מסוימים, אך אין המדובר בהתחמקות מצדו. נטען כי הנאשם שיתף פעולה בחקירותיו באופן מלא, חרף העובדה שהחיפוש בביתו נעשה בשעה 5 בבוקר ללא כל הצדקה, כאשר עוד בטרם חקירתו הראשונה, בוצע תשאול על ידי החוקר עומרי חודגי, שבו נשאל הנאשם בין היתר על הייעוץ שקיבל מעו"ד גלמן. נטען כי על פי עדותו של חודגי, הוא אינו זוכר מה התרחש בשלב התשאול, ולטענת ההגנה על המשטרה היה לתעד בתיעוד חזותי או קולי את תשאול הנאשם, בפרט כאשר המדינה ביקשה בתחילה להרשיע את הנאשם בעבירה שהעונש המקסימלי הקבוע לצידה הינו 10 שנות מאסר. נטען כי הנאשם לא הוזהר בדבר זכות השתיקה וזכות ההיוועצות בשעה שנערך החיפוש בביתו ואין תיעוד על כך.

30. ביחס לחקירתו הראשונה של הנאשם, מיום 27.5.2014, נטען כי זו בוצעה לאחר החיפוש, הבאת נשקו של הנאשם מהעסק שלו ולאחר שעות רבות של המתנה. ניכר מדברי הנאשם בחקירה שהוא מבולבל ומבחינתו מדובר באירוע טראומטי. עוד נטען כי יש להידרש לשאלת ההסתמכות של הנאשם על הייעוץ שקיבל מעורך דינו בטרם החקירה כפי שעולה מהתייחסויותיו לכך במהלך החקירה, כאשר הסיבה שהנאשם לא פירט טענה זו לא צריכה לעמוד לו לרועץ ולגרום לדחיית טענתו. נטען כי הנאשם לא הוזהר בדבר זכות ההיוועצות בטרם החקירה הראשונה, תיעוד חקירתו השנייה התחיל לאחר האזהרה ובפתח החקירה השלישית החוקר אונגר אמר לנאשם שהוא אינו זקוק לעו"ד כיוון שמדובר בחקירה שהיא המשך של הדברים שנאמרו בעבר.

31. נטען כי המילים: "קומבינה", "צינור" ו-"פיקטיבי", אשר הופיעו בהודעות הנאשם, הן מילים שהחוקרים עשו בהן שימוש, והמאשימה התעלמה מהכחשת הנאשם כי הסכם ההלוואה היה פיקטיבי או למראית עין. ב"כ הנאשם הצביע על פערים בין תיעוד תמלילי החקירות לבין התיעוד המוקלט. נטען כי המאשימה הפנתה

לאמירות הנאשם בחקירותיו כי הוא "לוקח על עצמו את הכל" או "אתן על זה את הדין", אך יש לבחון את ההקשר שבו נאמרו הדברים, ובין היתר לאחר שנאמר לנאשם שיעצרו את אשתו.

32. בנוגע לחשבון בבינלאומי נטען כי שמו של מנשה הופיע במסמכים הנוגעים לחשבון זה, ובפרט במסמך המפרט את מספרי ה-SWIFT מהם התקבלו הכספים, באמצעותם ידע הבנק על מקור הכספים. נטען כי ביחס להעברה היחידה שלא היה כתוב לצידה מקורה, בשעתו, בטרם השינוי במשטר אכיפת הלבנת הון, לא הייתה חובה לתעד מי המעביר כאשר מי שבוחר אם לכתוב את שם המעביר הוא הבנק ולא המעביר עצמו. בנוסף, נטען כי הנאשם היה מעדכן את הבנק לפני שבוצעו ההעברות ומכאן שהנאשם לא עשה דבר כדי להסתיר מהבנק את זכויותיו של מנשה בחשבון. נטען כי רק ביחס להסכם ההלוואה יכולה לקום טענה של הסתרת זכויות. עוד נטען כי על פי עדותו של רפאל מימון (מנהל סניף הוד השרון בבנק הבינלאומי), מנשה מור אינו נהנה בחשבון וגם היום לא צריך להיות נהנה בחשבון ועל כן הבנק לא רומה. נטען כי על פי עדותו של רפאל מימון, למרות שצריכה להיות תרשומת של הבנק בנושאים של הלבנת הון, הדבר לא נעשה ביחס לנאשם.

33. נטען כי על פי עדותו של רפאל מימון, הסכם ההלוואה (ת/15) הוצג לו לראשונה כשהיה מנהל סניף הבנק ומכאן שאין קשר סיבתי בין האישורים להעברות הכספים לבין הסכם ההלוואה. עוד נטען כי אף בטרם הוצג הסכם ההלוואה, במהלך שנת 2008 ניתן מסמך המפרט הטבות להן זכאי הנאשם בגין העברות המט"ח העתידיות עוד בטרם הצגת הסכם ההלוואה ואושרו העברות של כ-10.7 מיליון ₪, אשר חורגות מהסכום הנקוב בהסכם ההלוואה, 1.4 מיליון אירו.

34. נטען כי הסכם ההלוואה נערך על ידי עו"ד גלמן לבקשתו של מנשה, כשכל מהותו ותכליתו להגן על מנשה, תוך ניצול תמימותו של הנאשם והקשר המשפחתי ביניהם ותוך קיומו של ניגוד עניינים שכן על אף שייצג את מנשה, קמה לו חובת נאמנות גם כלפי הנאשם.

עו"ד גלמן אישר כי הנאשם הבין ממנו שהמסמך הינו חוקי וניתן להציגו בפני הבנק. נטען ביחס לעו"ד גלמן כי תוך כדי ניהול הליך זה, התברר שהוא הועמד לדין בגין עבירות דומות בעניינם של לקוחות אחרים, בסמיכות זמנים לאירועים נשוא תיק זה, אך ביחס לתיק דנן לא נחקר באזהרה, כאשר החוקר גלעד אונגר מסר כי החוקרים לא ידעו שעו"ד גלמן מעביר כספים בין חשבונות הנאמנות ולמעשה ביצע עבירות הלבנת הון משום שהחקירה התמקדה במנשה ולא בנאשם.

באשר להצגת ההסכם לבנק, נטען כי לא הוכח שהסכם ההלוואה הוצג לגורם כלשהו מהבנק לפני שהוצג לרפאל מימון בשנת 2012, וזאת על יסוד טופס "הכר את הלקוח", כפי שיוזכר בהמשך. עוד נטען כי הבנק שלח לנאשם את מכתב ההתראה רק ביום 12.8.2012, חרף העובדה שכל אותה עת הוא התיר ואישר כל העברה מבעוד מועד.

35. נמסר כי הנאשם הודה שלא לווה את הכספים ושלא התכוון להחזירם למנשה, אלא להעביר את הבית על

שם מנשה ושרון. נטען כי הנאשם החזיק בייפוי כוח נוטריוני בלתי חוזר לפעול בכספה של שרון.

36. לעניין עדכון טופס "הכר את הלקוח" בבנק הבינלאומי (ת/16) נטען כי בניגוד לאמור בכתב האישום, לפיו בשנת 2011 התבקש הנאשם לחדש את החתימה על טופס זה, הנאשם לא חתום על הטופס המעודכן משנת 2011 ולכן הוא מהווה עדות מפי השמועה, מפני שמדובר בטופס פנימי ששינויו לא נעשה במסגרת מפגש פרונטלי, והפקידה שערכה את העדכון לא העידה. עוד נטען כי בטרם עודכן הטופס בשנת 2011, הועברו מיליוני ₪ שלגביהם הבנק נתן אישור לפני כל העברה וידע את מטרת הכספים ומקורם מבלי שהנאשם התבקש לעדכן את הטופס.

37. באשר לסכומי משיכות הכספים שביצע הנאשם נטען כי 3 משיכות בלבד מתוך טבלת המיצוי שערך החוקר גלעד אונגר הן בסכומים שמתקרבים ל-50,000 ₪, ורובן היו בסכומים הפחותים בהרבה מסכום זה, וכי לצד ההעברות נמסר הסבר בנוגע להעברות לבעלי המקצוע, ולכן לא ניתן ללמוד על סדרתיות שמעידה על כוונה להסתרה מהרשויות. עוד נטען בעניין זה כי הנאשם לא ידע שהוא מוגבל בפעולות שהוא יכול לעשות בכסף ברגע שהוא נכנס לחשבון. נטען כי משיכת הכספים אינה מהווה עבירה פלילית ולכן לא ניתן להרשיע את הנאשם על סמך המשיכות. עוד נטען כי לא הובאה כל ראיה פרט לעדות הנאשם לכך שנאמר לנאשם שקיימת מגבלה כלשהי ביחס למשיכת מזומנים וכי סכומים מסוימים וספציפיים נמשכו כדי להתחמק מדיווח.

38. בעניין ההעברות שבוצעו לחשבון הנאשם בבנק הפועלים, נטען כי הנאשם סיפק הסבר להעברות אלה, הנועץ בשביתות שהיו בבנק הבינלאומי, והעובדה שהנאשם העביר את הכספים לחשבון שלו ולא לחשבון של צד ג' מלמדת על כך שלא הייתה לו כוונת הסתרה.

39. ביחס לחשבון הנאמנות בבנק ירושלים טענה ההגנה כי לא היה הסכם נאמנות שעל יסודו נפתח החשבון אלא רק יפוי כוח כללי והסכם מכר. נטען כי הנטל להוכיח כי היה בידי בנק ירושלים חוזה המצדיק פתיחת חשבון נאמנות לטובת הנאשם על ידי עו"ד גלמן מוטל על המאשימה, אך מסמך המעיד על כך לא הוצג. נטען כי החוקרים לא ידעו שעו"ד גלמן מעביר כספים בין חשבונות הנאמנות של הנאשם, אמו של מנשה, אחיו ושותפו, ואם התאפשר לעו"ד גלמן להעביר כספים בין החשבונות מבלי שהוצגו אסמכתאות ותוך הסתמכות על אישור הבנק, לא הייתה לנאשם סיבה לחשוב שיש פגם בהעברות שבוצעו לחשבון לטובת הבית, באישור הבנק. בניגוד לחשבונות בבינלאומי ובבנק הפועלים, מדובר בחשבון שהנאשם לא ניהל ולא ביצע בו פעולות. הנאשם לא חתום על שום מסמך שנוגע אליו ולא הוצג הסכם המכירה שעל יסודו נפתח החשבון. חשבון הנאמנות נפתח על ידי עו"ד גלמן לבקשתו של מנשה והפעולות בחשבון בוצעו על ידי עו"ד גלמן.

40. נטען כי ננקטה אכיפה בררנית ביחס לבנק בינלאומי, אשר חב חובת דיווח לפי חוק איסור הלבנת הון, הפר צווים שיפוטיים והוגשה בעניינו ראייה חסויה. נטען כי הבנק מנע מההגנה להיפגש עם חגית כהן, וכי התגלה שברשות הבנק מסמכים רבים ותרשומות פנימיות שלא ידוע היכן הם.

נטען כי על אף שעו"ד גלמן הוא זה שערך את הסכם ההלוואה והיה בקשר עם גלעד אונגר, הוא לא נחקר באזהרה ולא הואשם, בשל כך שלא היו די ראיות, אך באם מדובר בהסכם שלא משקף עסקת אמת לא ברור מדוע אין די ראיות להעמידו לדין.

מטעם ההגנה העידו מלבד הנאשם עצמו, גב' חגית כהן וגב' עליזה קטנוב, מנהלת סניף הוד השרון וסגניתה, בהתאמה, במועד שבו החלו ההעברות לנאשם.

דין והכרעה

האם קופחו זכויות הנאשם במהלך החקירה?

41. בטרם אדרש לשאלות הרלוונטיות, העובדתיות והמשפטיות, ביחס לאישומים המיוחסים לנאשם, אתן דעתי לטענות ההגנה הנוגעות לעריכת החיפוש בביתו של הנאשם ולדרך גביית ההודעות מטעמו במשטרה, כחלק מפעולות החקירה שהובילו להגשת כתב האישום.

החיפוש בביתו של הנאשם

42. כאמור, לטענת הנאשם ביום 27.5.2014 בשעה 05:00 התייצבו שוטרים במפתן ביתו בדרישה לערוך חיפוש במקום, בהציגם צו שיפוטי. אין חולק כי החיפוש בוצע כדין ובסמכות בהתאם לצו שיפוטי שנחתם על ידי שופט לבקשת המשטרה. ברם, מתעוררת התמיהה האם אכן הייתה הצדקה מצד משטרת ישראל לקיים את החיפוש בביתו של הנאשם, בגילו המתקדם, אשר העיד על עצמו שרקעו נקי מכל עבירה, ובהינתן כי מדובר בפעולת חקירה שתוכננה מראש כחלק מהפיכת החקירה לגלויה, דווקא בשעת בוקר כה מוקדמת, משל מדובר בעברין נמלט או מסוכן לציבור, שלגביו מתעורר חשש המצדיק את דחיפות ביצוע החיפוש בשעות האשמורת השלישית. בהקשר זה נתבקשו חוקרי המשטרה להתייחס לכך בעדותם, אך לא נשמעו מפייהם טעמים המצדיקים את ביצוע החיפוש בשעת בוקר כה מוקדמת (עמ' 78 לפרוט' מיום 10.1.2019).

דומני כי מוסכם בפי כל, כי הגעתם של שוטרים לצורך חיפוש בביתו של אדם אינה חוויה נעימה בלשון המעטה, הן לאלה המורגלים בביצוע חיפוש בביתם והן ובעיקר לאלה שזו להם הפעם הראשונה. כניסת שוטרים למרחב הפרטי המוגן וחיפוש נרחב בביתו של אדם, הוא מבצרו, כמו גם בחפציו האישיים עשויים להיות מבעיתים ומסיוטים לבעל המקום מושא החיפוש ובני משפחתו, בעודם עומדים מנגד חסרי אונים. עם זאת, חיפוש בביתו של חשוד הינה פעולת חקירה שלעיתים רבות נדרשת, הכרחית וחיונית לשם חקר האמת וקידומה של החקירה, בעיקר כשזו מבוצעת מכוח צו שיפוטי. מכאן, מצופה ונדרש כי מלאכת החיפוש תיעשה באופן מכבד, ברגישות, בסובלנות תוך הקפדה על הוראות החוק והחלטות שיפוטיות. במקרה דנא, לא מצאתי

כי יש מקום לקביעה כי נפלו פגמים בעצם ביצוע החיפוש או בהתנהלותם של השוטרים בביצועו, הגם שסבורני כי לא הייתה הצדקה לבצע את החיפוש בביתו של הנאשם בשעת בוקר כה מוקדמת, כזו שיש לשמרה לאותם מקרים שדחיפות ביצוע החיפוש אכן מצדיקים זאת.

תשאול מוקדם, זכות ההיוועצות וזכות השתיקה

43. טענה נוספת שנשמעה מטעם ההגנה, שראוי להידרש לה בשלב זה, היא כי בטרם הוזהר הנאשם כחשוד בפלילים, מבלי שהועמד על זכויותיו לשמור על שתיקה ולהיוועץ בעורך דין, התקיימה עמו "שיחת תשאול", שנגעה לחשדות נגדו, ללא שזו תועדה בדרך כלשהי.

למעשה, האינדיקציה על אודות שיחה מקדימה שהתקיימה בין הנאשם לבין החוקר עומרי חודגי, המשמש ראש צוות חקירות ביחידה לחקירות הונאה (להלן: "חודגי"), בהעדר תיעוד כתוב או מצולם אחר, נלמדה מתשובתו הראשונה של הנאשם, עת התבקש להגיב לחשדות נגדו בפתח חקירתו הראשונה במשטרה מיום 27.5.2014, בהשיבו כך: **"כפי שאמרתי לך בהתחלת החקירה הסברתי לעמרי, אמרתי לו למה, למה עשיתי את זה, למה לקחתי על עצמי את כל הנושא הזה, הבת שלי גרה בחו"ל עם החתן שלי ששמו מנשה מור והיא חיה שמה ליד בברצלונה ..."** (ת/25).

הנאשם נשאל בבית המשפט על אודות אותה שיחה ראשונית שהתקיימה בינו לבין חודגי. הנאשם מסר כי לאחר שהסתיים החיפוש בביתו, הוא התלווה לשוטרים למקום עבודתו כדי לאסוף משם את אקדחו. במהלך הנסיעה הוא והשוטרים ניהלו שיחת חולין, העלו זיכרונות מתקופה שבה הנאשם התנדב במשטרה, ובין היתר עלה, כך בלשונו: **"הנושא הזה שאני יותר בשביל הבת שלי בעסק הזה ולא, אני לא, אין לי שום מידע על כל מה שקרה מעבר לזה"** (עמ' 129 לפרוט', מיום 22.5.2019). בהמשך עדותו מסר כי: **"עוד לפני שהתחילה החקירה אז יצא לנו לדבר. לפני שעוד התחילו, שפתחו את המצלמה ואת המיקרופון ודיברנו על הנושא הזה, של כל מה שקורה"** (עמ' 130 לפרוט'). בחקירתו החוזרת טען הנאשם כי עוד בביתו ובהמשך בנסיעה ברכב נשאל שאלות הנוגעות לחקירה, בטרם הודע לו על זכותו להיוועץ בעורך דין (עמ' 130 לפרוט').

44. החוקר חודגי נשאל על כך בעדותו ומסר, בין היתר, כך: **"... ביצענו בביתו חיפוש על פי צו של בית משפט, ... לאחר תום החיפוש הוא עוכב ביחידת ההונאה בתחנת כפר סבא ושם הוא נחקר בגין העבירות המצוינות בעדות זו. ולאחר שהוא מסר את גרסתו מרצונו הטוב והחופשי, הוא חתם ואני חתמתי ..."**. בהמשך נשאל חודגי על אודות שיחתו עם הנאשם, שקדמה לחקירה במשטרה והשיב: **"לפני החקירה הוא טען שהוא כביכול למה הוא עשה, למה הוא לקח את הכספים ומה הוא עשה בהם ואחר כך, לאחר מכן, לאחר השיחה הזאת הכל תועד על ידי בכתב. ... לפני שהתחלנו בחקירה הוא אמר 'אני אספר לך בקצרה' הוא סיפר בקצרה ואז הכל תועד"**.

45. בהקשר זה, אפנה לחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002 (להלן: **"חוק חקירת חשודים"**). בחוק זה נקבעו כללים בסיסיים לקיומה של חקירת חשוד, שעניינם לשון החקירה, מקום החקירה ותיעוד החקירה.

"חקירה" מוגדרת בחוק חקירת חשודים כ"תשאול או גביית הודעה בקשר לעבירה, בידי שוטר".

סעיף 3(א) לחוק חקירת חשודים קובע את הכלל לפיו: **"חקירת חשוד תתנהל בתחנת משטרה (בחוק זה - תחנה), אלא אם כן סבר השוטר כי לא ניתן לנהלה בתחנה או שיש צורך ענייני לנהלה בדחיפות מחוץ לתחנה, או אם סבר הקצין הממונה כי קיים צורך ענייני בחקירת החשוד מחוץ לתחנה"**. וסעיף קטן (ב) קובע כי: **"החלטה בדבר ניהול חקירת חשוד מחוץ לתחנה והנמקתה יתועדו בכתב סמוך ככל האפשר לקבלת ההחלטה"**.

סעיף 4(א) לחוק חקירת חשודים קובע את החובה לתעד חקירת חשוד, כך: **"תיעוד חזותי או תיעוד קולי של חקירת חשוד יהיה בכל מהלכה של החקירה מראשיתה ועד סופה ויכלול את חילופי הדברים שנעשו בין חוקר לחשוד או בנוכחותו של החשוד, ובתיעוד חזותי, לרבות תגובות או תנועות גוף"**. וסעיף קטן (ב) קובע כי: **"תיעוד בכתב של חקירת חשוד יכלול את עיקר חילופי הדברים וכן התגובות או תנועות הגוף שהן תחליף לחילופי דברים, שנעשו בין חוקר לחשוד או בנוכחותו של חשוד, באופן שישקף נכונה את המתרחש בחקירה, מראשיתה ועד סופה; התיעוד בכתב ייערך בו זמנית עם חקירת החשוד או סמוך לה ככל האפשר"**.

סעיף 9 לחוק חקירת חשודים קובע כי: **"חקירת חשוד מחוץ לתחנה תתועד בתיעוד חזותי, בתיעוד קולי או בתיעוד בכתב; ואולם שחזור של העבירה בידי החשוד יתועד בתיעוד חזותי בלבד"**.

46. בפסיקה נמתחה לא פעם ביקורת חריפה על אופן התנהלות הרשות החוקרת בכל הנוגע לחקירת חשודים בדרך של "תשאול" ללא יידוע על זכויותי, משל אין מדובר בחלק מהליך החקירה, המחייב את החוקרים ליידע את "המתושאל" בדבר זכויותי הבסיסיות לצורך שמירה על הוגנות ההליך, עליהן עמדתי לעיל.

כך למשל, בע"פ 240/84 **אחמד בן מוחמד חטיב נ' מדינת ישראל**, לט(2) 029 (1985) עתר המערער לפסול את הודאתו במשטרה לאחר שתקף את שיטת עבודת חוקרי המשטרה שהפרידו ברצף החקירה בין 'תחקור' שלגביו לא הוזר ולא נרשמה מפיו הודאה, כך שרק החוקר סיכם בדו"ח את אשר נאמר בו, לבין חקירה שהחלה בשלב מתקדם של התחקור משהודה המערער במה שמיחסים לו ואז נעשה רישום מסודר של ההודאה עליה נתבקש לחתום.

בית המשפט העליון (כב' השופטים ברק, בר ווייס) הביע ביקורתו, בין היתר, כך: **"בנקודה אחת אמנם מתח בית המשפט בהחלטתו ביקורת על שיטת עבודתם של החוקרים, בזו הלשון: "אופן החקירה של**

אנשי המשטרה ראוי לביקורת. מה שקרה הוא, שהנאשם נחקר ברצף אחד והחקירה הופרדה על ידי חוקרי המשטרה לשני חלקים: 'תחקור' ו'חקירה'. בשלב הראשון של התחקור, קודם שיועד החוקר אם מה שיאמר הנאשם יועיל בחקירה ובהפללתו, אין מזהירים אותו ואין רושמים הודעה מפיו, מנהלים עמו שיחה ארכה ורושמים על כך 'דו"ח' - אשר בדרך כלל הינו תמצית בלבד של מה שנאמר - עליו אין הנאשם מתבקש כלל לחתום, ואין הוא יודע את הכתוב בו. רק בשלב מתקדם של התחקור, כשהנאשם מודה במה שמיחסים לו, או אז נגמר שלב התחקור, ומתחיל שלב רשום ההודאה, אשר עליה מתבקש אחר כך הנחקר לחתום. אין צורך לומר, שבדרך חקירה כזו, אין בית המשפט יכול לקבל, לאחר מעשה, תמונה מלאה של מהלך החקירה, ונמנע ממנו כלי עזר חשוב לבדיקת נסיבות אמירת הדברים ומידת המהימנות והמשקל שיש ליחס להם. אין לנו אלא להצטער על כך, שעל אף הביקורת שנמתחה פעמים רבות על דרך חקירה זו, עדיין חקירה בדרך זו מקובלת. עם זאת ציין בית המשפט, שעל-אף הביקורת הנ"ל שוכנעו השופטים, כי הודאותיו של המערער נמסרו מרצונו הטוב והחופשי, ועל-כן החליטו לקבלן כראיות קבילות במשפט."

בהמשך התייחס בית המשפט העליון לתחקור הראשוני, וקבע כך: "אמנם נראים לנו דברי הביקורת של בית המשפט קמא, ואנו מצטרפים אליהם. בית משפט זה כבר התריע רבות בפני שלטונות החקירה של המשטרה על הפגם האמור, אשר בגינו מתעוררת בלב השופטים ההרגשה הבלתי נוחה, כי לא הובאה לפנייהם תמונה מלאה על אשר אירע בעת החקירה, ואין בידם חלק מהנתונים, שהיו מאפשרים להם להעריך ולשקול בצורה טובה יותר את מהימנותה ואת משקלה של הודאת הנאשם המוגשת לבית המשפט כראיה. אולם משהתרשם בית המשפט קמא ברורות, כי לא הופעל על המערער כל לחץ שלא כדין, וכשעולה מקריאת ההודעות האמורות, כי מכילות הן תיאור רצוף, מפורט ושלם של האירוע, שעליו סב האישום, הרי נראה שלא שגה בית משפט קמא במסקנתו, כי אין במחדל האמור כדי להצדיק את פסילתן של אמרות אלה כראיות. זאת ועוד: המערער לא הצביע בפני בית המשפט המחוזי וגם לא בפנינו על דברים מפורשים כלשהם, שנמסרו על-ידי לחוקרים בעת אותו שלב של התחקור אודותיו לא התנהל רישום כדבעי, שהיה בהם כדי לשנות את התמונה באורח משמעותי או בכלל".

בע"פ 4427/95 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(2) 557, שב בית המשפט העליון (כב' השופטים בך, גולדברג ודורנר) ומתח ביקורת על דרך חקירה דומה, כך: "אמנם הבענו בעבר עמדתנו כי דעתנו אינה נוחה מהליכי חקירה מקדמיים הזוכים לכינוי 'תחקור' או 'תשאול', ואשר מכילים תמצית שיחה עם החשוד בלא שקדמה לה אזהרה. הליכים אלה אינם ראויים ואין בהם כדי להעביר את מלוא הנתונים הנחוצים לבית-המשפט כדי להכריע בשאלת המשקל שיש לייחס להם..."

בתפ"ח (מח' מרכז) 10101-11-09 מדינת ישראל נ' ע' ש' ואח' (29.11.2015) דן בית המשפט בתופעת "התשאול הנעלם", קרי תשאול שאינו מתועד, וכך נאמר בין היתר: "שיטת חקירה פסולה כזו היא רבת משמעות. מאחר שמדובר בחקירות נעלמות מעינינו - אין אנו יכולים לדעת מה היה אורכן, והאם הופעלו בהן לחצים או איומים, או שמא ננקטו אמצעי פיתוי והשאה על ידי החוקרים. החשש הוא שאם ננקטו אמצעי חקירה פסולים על פניהם, נעשה הדבר בחלק הסמוי מן העין, ולא בחלק הגלוי

של החקירה. חשש כזה מתגבר כאשר הנחקר טוען כי באותו שלב נסתר ננקטו נגדו שיטות חקירה קשות ופסולות. ככל שהחוקרים מתבצרים בטענתם שלא היה תשאול נעלם - הדבר משליך על אמינותם לפחות בנוגע לדרך חקירה זו. אכן, חשיפתו של התשאול הנעלם מערערת את ההנחה, או החזקה, בדבר תקינותה של החקירה כולה ... לא זו אף זו, לא קל להגנה להוכיח שיטת חקירה כזו, המעלימה מעיני בית המשפט נתח חשוב של החקירה. ואולם, כאשר שיטה כזו הוכחה - קיים החשש שדרך כזו ננקטה גם במקרים נוספים בחקירה הנדונה, שלא עלו, בפשט או ברמז, במפורש או במשתמע, בחומר הראיות. חשיפת התשאול הנעלם מביאה, למצער, לכך שבית המשפט לא יוכל לשלול את טענת הנחקר בדבר אמצעים בלתי חוקיים שננקטו נגדו באותו זמן חקירה. ... שיטה של תשאול נעלם היא הפרה מכוונת של חובת התייעוד על פי דין. להפרה מכוונת כזו יש משמעות כשנדונה שאלת פסולתה של ההודאה".

בתפ"ח (מח' מרכז) 15711-01-17 מדינת ישראל נ' פאדי ג'רושי (29.1.2018) נאמר: "נפתח בתופעה החמורה של חקירה בלתי מתועדת - בשיטה המכונה 'תשאול נעלם', שעל אי חוקיותה, פסולתה, והסכנה שטמונה בה לחקר האמת - עמדנו בהרחבה רבה בהכרעת הדין בתפ"ח 10101-11-09 מדינת ישראל נ' שוואהנה (29.11.2015). ראו במיוחד פסקאות 354-356 להכרעת הדין. בין השאר הטעמנו: שיטת חקירה פסולה כזו היא רבת משמעות. מאחר שמדובר בחקירות נעלמות מעינינו - אין אנו יכולים לדעת מה היה אורכן, והאם הופעלו בהן לחצים או אימים, או שמא ננקטו אמצעי פיתוי והשאה על ידי החוקרים. החשש הוא שאם ננקטו אמצעי חקירה פסולים על פניהם, נעשה הדבר בחלק הסמוי מן העין, ולא בחלק הגלוי של החקירה... אכן, חשיפתו של התשאול הנעלם מערערת את ההנחה, או החזקה, בדבר תקינותה של החקירה כולה. באותו מקרה זוכו שני הנאשמים מעבירת רצח. המלצנו באותו פסק דין על בדיקת הדבר והבענו את החשש שדרך זו של 'תשאול נעלם' איננה תופעה חד פעמית".

47. במקרה דנא, לא הוצג תיעוד כלשהו על הנאמר באותו תשאול שהתקיים עם הנאשם; וחמור מכך, אף לא הוצג כל תיעוד, חזותי או בכתב (כגון מזכר בחתימת החוקר), על עצם קיומו של התשאול עצמו. דומה, כי לולא השיב הנאשם לשאלה הראשונה שהופנתה אליו, במסגרת חקירתו המתועדת בתחנת המשטרה מיום 27.5.2014, במילים: "כפי שאמרתי לך בהתחלת החקירה..." (ת/25), הרי ספק אם דבר קיומו של אותו תשאול היה נודע להגנה, ובאמצעותה מובא לידיעת בית המשפט.

כפי שצוין, הנאשם מסר בבית המשפט, מבלי שנסתר, כי במהלך אותו תשאול נשאל שאלות הנוגעות לחקירה, בטרם הודע לו על זכותו להיוועץ בעורך דין (עמ' 130 לפרוט').

48. אמנם, באותו השלב הנאשם כבר היה מודע לחשדות נגדו, בטרם השיב לשאלות החוקרים, שכן הוא אישר בעדותו כי טרם החיפוש בביתו, הוצג בפניו צו חיפוש בחתימת שופט, ונאמר לו שהוא חשוד בהלבנת הון וקשירת קשר לרמות את הבנק (עמ' 128 לפרוט' מיום 22.5.2019). אולם, בנסיבות אלה, היה על החוקר חודגי ליידע את הנאשם בדבר העובדה שדברים שימסור עלולים לשמש ראיה כנגדו בהליך פלילי, להעמידו על

זכותו להימנע מלהשיב על שאלות או למסור גרסה מיוזמתו באופן חופשי ולהעמידו על זכותו להיוועץ בעורך דין. בנוסף לכך, בהינתן שהנאשם נחשד בעבירה, שבאותה העת העונש המרבי שנקבע לצדה היה עשר שנות מאסר, הרי שחלה החובה לתעד את מהלך החקירה גם אם בדרך של "תשאול".

49. חשיבותה של הזכות להליך הוגן, ובפרט על הזכות העומדת לחשוד להיוועץ עם עורך דין, נדונה בהרחבה בפסיקה. זכות ההיוועצות בעורך דין, המעוגנת בסעיף 34 לחוק הסדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 הוכרה כזכות יסוד (ראו: ע"פ 96/66 טאו נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד כ(2) 539; ע"פ 1301/06 עיזבון אלזם נ' מדינת ישראל (22.6.2009); בג"ץ 3412/91 סופיאן נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד מז(2) 843, 847).

בבסיס הזכות החוקתית להיוועצות בעורך דין עומד הפער המשמעותי ביחסי הכוחות בין הנחקר לחוקר. לזכות ההיוועצות בעורך דין שני רבדים מרכזיים: הראשון, קשור לזכות להליך הוגן, ועניינו בהגנה על זכויותיו של החשוד. עצם ההיוועצות של החשוד בעורך דין, עוזרת לראשון לשמור ולעמוד על זכויותיו בהליך הפלילי - זכות השתיקה, הזכות לחיסיון מפני הפללה עצמית, זכותו לכבוד ומניעת השפלה ועוד. באופן זה, מהווה זכות ההיוועצות מעין "זכות צינור" להבטחה כי הזכות להליך הוגן של הנאשם, על כל רבדיה, לא תפגע מעבר למידה הנדרשת, וכי החשוד יהיה מודע באופן מלא לזכויותיו במסגרת ההליך הפלילי המתנהל כנגדו (ראו: ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד סא(1) 461 - להלן: "יששכרוב"). השני, נובע מתכלית המשפט הפלילי של גילוי האמת, הרשעת אשמים וזיכוי חפים מפשע, והוא נוגע לאינטרס הציבורי המגולם בזכות ההיוועצות. היוועצות החשוד בעורך דין עוזרת לשמור על תקינות הליך החקירה המשטרית. זאת באמצעות מניעה מראש של הודאות שווא תוך שימוש פסול בתחבולות, תרומה לחשיפה מהירה ויעילה של ראיות מזכות ועוד. עורך הדין של החשוד, קצין בית המשפט, עוזר לוודא כי רשויות החקירה פועלות במסגרת סמכויותיהן ותו לא. כך, ניתן למנוע מראש איסוף ראיות שייפסלו על ידי בית המשפט לאור אי החוקיות שהייתה כרוכה בהשגתן (ראו: ע"פ 6144/10 טדרוס גטצאו נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 10.4.2013)).

50. במקרה דנא, תשאול הנאשם, אז כחשוד, בביתו ובמהלך הנסיעה שבסופה הגיעו לתחנת המשטרה, בידי החוקר חודגי, עונה על הגדרת "חקירה" לפי חוק חקירת חשודים. אין חולק כי לנאשם לא הודע על זכותו להיוועץ בעורך דין טרם התשאול המוקדם שהתקיים עמו, עובר לחקירותיו בתחנת המשטרה, הגם שמדובר בפעולת חקירה לכל דבר ועניין.

בפרשת יששכרוב נקבע כי חובת היידוע בדבר זכות ההיוועצות עם עורך דין חלה על "עצור". היקפה של חובת היידוע לגבי מי שחשוד בביצוע עבירה (להבדיל מ"עצור" או ממי שהוחלט לעוצרו) הושארה בצריך עיון. ואולם כב' הש' ביניש העניקה בחוות דעתה פרשנות מרחיבה למונח "עצור", כך שחובת היידוע תתגבש "כל אימת שאדם חשוד בביצוע עבירה ומעוכב במשמורת המשטרה לצרכי חקירה, באופן שחירותו וחופש התנועה שלו מוגבלים; זאת, אף אם לא התקבלה החלטה מצד הקצין הממונה בדבר מעצרו של החשוד" (פסקה 17 לחוות דעתה של כב' הש' ביניש).

גם בע"פ 9956/05 אסף שי נ' מדינת ישראל (4.11.2009) נקבע כי "סעיף 34(ב) לחוק המעצרים קובע כי אם ביקש עצור להיפגש עם עורך-דין, יאפשר זאת האחראי על החקירה 'ללא דיחוי'. על-פני הדברים, החובה הקבועה בחוק לאפשר פגישה עם סגור 'ללא דיחוי' אינה מצומצמת למצבים בהם הנחקר שביקש זאת הינו עצור, והחובה האמורה חלה גם כאשר הנחקר המבקש להיפגש עם סגורו מצוי במשמורת המשטרה לצרכי חקירה כשהוא אינו בבחינת 'עצור'".

51. הנה כי כן, נמצא כי במסגרת "התשאול הנעלם" שנערך לנאשם, אם בביתו ואם במהלך נסיעתו עם השוטרים עד להגעתם לתחנת המשטרה, לא הודע לנאשם על זכותו להיוועץ בעורך דין בטרם ישיב לשאלות חוקרי המשטרה.

52. מכאן, נשאלת השאלה האם חוקרי המשטרה הביאו לידיעת הנאשם דבר זכותו להיוועץ בעורך דין בהמשך הליכי החקירה. לצורך מענה לשאלה זו ואחרות, צפיתי בתיעוד החזותי של חקירות הנאשם בתחנת המשטרה ועיינתי בהודעות הנאשם (ת/1-3), ובעיקר בתמלולי החקירות (ת/25, ת/26, ת/29, ת/30).

חקירתו הראשונה של הנאשם התקיימה ביום 27.5.2014, הוא היום שבו בוצע החיפוש בביתו, נלקח הנשק ממקום עבודתו, וכאמור התקיים עמו התשאול המוקדם. מהתיעוד המצולם של החקירה עולה בברור כי הודע לנאשם למן תחילת החקירה כי הוא זכאי להיוועץ בעורך דין בטרם תתחיל החקירה. הדברים לא רק "הוכתבו לפרוטוקול" אגב אורחא, אלא החוקר אכן פנה לנאשם ושאל אותו האם הוא מעוניין להיוועץ בשלב זה בעורך דין, ואף ציין כי פסיקת בית המשפט מחייבת לתת לו את האפשרות להתייעץ עם עורך דין ככל שהוא מעוניין בכך. הנאשם הניד ראשו לשלילה, מסר כי כרגע אינו רואה בכך צורך וכי אין לו מה להסתיר (ת/25, עמ' 4). בתום החקירה חתם הנאשם על התיעוד המתומצת של החקירה על-גבי טופס "הודעת חשוד", שבתחילתה מפורטות זכויותיו כנחקר באזהרה, ובכללן הזכות להיוועץ בעורך דין (ת/1). חתימת הנאשם לא צולמה, אך גם לא הוכחשה.

חקירתו השנייה של הנאשם התקיימה ביום 15.6.2014. מעיון בהודעת הנאשם (ת/2) עולה כי בפתח החקירה נשאל הנאשם האם הוא רוצה להיוועץ בעורך דין, ועל כך השיב הנאשם: "אין לי מה להיוועץ". יש לציין כי התיעוד החזותי החל מאמצע השאלה השנייה שהופנתה לנאשם, כך שלמעשה תגובתו בנוגע לזכות ההיוועצות לא תועדה באופן חזותי. עם זאת, מקובלת עלי הנחתו של החוקר גלעד אונגר כי הזהיר את העד, כפי שעשה בחקירותיו האחרות (עמ' 116 לפרוט' מיום 4.3.2019), וכאמור הנאשם חתם על האזהרה שבפתח ההודעה המוקלדת הכוללת הבהרה לגבי זכות ההיוועצות (ת/2).

חקירתו השלישית של הנאשם התקיימה ביום 28.7.2014. בפתח החקירה נשאל הנאשם מספר פעמים האם הוא מעוניין להיוועץ בעורך דין, ועל כך השיב: "על מה? שמע אני לא הולך להסתיר ממש שום דבר אני פתוח איתך למה... אני..." (ת/29, עמ' 1).

53. נמצא אם כן כי בתחילת כל אחת מחקירותיו של הנאשם בתחנת המשטרה הודע לו מפורשות על אודות זכותו להיוועץ בעורך דין בטרם ישיב לשאלות החוקרים. החוקר וידא כי הנאשם מבין את זכותו והתרשםתי כי הנאשם ויתר עליה במודע, ללא כל הפעלת לחץ, הכוונה מגמתית או שכנוע מצד חוקריו. יתר על כן, חקירותיו של הנאשם התקיימו בפרקי זמן מרווחים, כך ששבועות אחדים חלפו בין כל אחת מחקירותיו, ובפרקי זמן אלה הנאשם לבטח שקל דעתו, כלכל צעדיו, והייתה לו ההזדמנות להיוועץ בעורכי דין. והנה, בפתח כל אחת מחקירותיו, גם אלו המאוחרות, שב הנאשם והבהיר כי אין לו צורך בהיוועצות עם עורך דין בטרם ישיב לשאלות החוקרים. בנוסף לכך, התרשםתי כי גרסתו של הנאשם הייתה אחידה ועקבית לאורך כל חקירותיו.

54. על כן, אני קובע כי בתחילת כל אחת מחקירותיו של הנאשם בתחנת המשטרה, בטרם נדרש להשיב לשאלות החוקרים, הודע לו מפורשות על זכותו להיוועץ בעורך דין, והוא מצדו בחר לוותר במודע ומרצון על זכות זו. בהמשך הוחתם הנאשם על יידוע זכויותיו, ובכללן זכות ההיוועצות וזכות השתיקה, הגם שלדידי היה מקום להחתימו על כך בפתח החקירה ולא בסיומה.

55. כאמור, לא הוצג לבית המשפט כל תיעוד הנוגע לתשאל המוקדם, הן לעניין תוכנו והן לעניין עצם קיומו. חשוב להבהיר, המאשימה לא ביקשה לייחס לנאשם אמירה כלשהי שנמסרה מטעמו במסגרת אותו תשאל או לבסס הרשעה על יסוד דבריו. נשאלת אם כן השאלה האם היה בתשאל המוקדם כדי להשפיע בהמשך על דברי הנאשם בהודעותיו המתועדות, שעליהן כאמור ביקשה המאשימה להתבסס כחלק ממארג הראיות שלשיתתה יש בו כדי לבסס את הרשעת הנאשם בדין. השפעה שכזו עשויה להימצא בדרכים שונות, אם בדרך של הפעלת לחצים פסולים במהלך אותו תשאל, אם בדרך של עימות הנאשם עם אמירות קודמות מטעמו או בכל דרך אחרת.

56. בעדותו בבית המשפט נשאל הנאשם על אודות ויתורו לממש את זכותו להיוועץ בעורך דין בחקירותיו במשטרה, ומתשובותיו עלה כי הנאשם הבהיר לחוקריו למן ההתחלה, כך: **"אני מראש אמרתי להם, תקשיבו, אני אין לי מה להסתיר. אני משחק עם קלפים גלויים על השולחן. מה שתשאלו, מה שתבקשו, אם אני יודע וזוכר, אני אראה לכם ואני אתן לכם גם את המסמכים הרלוונטיים"** (עמ' 132 לפרוט', מיום 22.5.2019). בחקירתו הנגדית הוסיף הנאשם, בין היתר, כך: **"...ואני אמרתי לו מראש, אני אין לי מה להסתיר, הכול גלוי. אני לא צריך עורך דין"** (עמ' 170 לפרוט' מיום 17.6.2019).

הנאשם אישר בעדותו בבית המשפט כי בשיח המקדים אמר לחוקרים את אותם הדברים שאמר לאחר מכן בחקירתו המתועדת בתחנת המשטרה. הנאשם גם אישר כי הודע לו על זכותו להיוועץ בעורך דין (עמ' 171 לפרוט' מיום 17.6.2019).

החוקר חודגי מסר בעדותו כי הנאשם בחקירתו המתועדת במשטרה חזר על אותם דברים שמסר קודם לכן, ובחקירתו המתועדת הוסיף והרחיב בדברים (עמ' 78 לפרוט', מיום 10.1.2019).

57. מכל המקובץ עד כאן, נחה דעתי כי בנסיבות שלפניי, לא היה בתשאל המוקדם על כל הפגמים הכרוכים בו כדי לפגוע בקבילות ובמשקל שיש ליחס להודעות הנאשם במהלך חקירותיו במשטרה. התרשמתי כי לא הופעל כל לחץ פסול על הנאשם מצד חוקרי המשטרה, והוא מצדו הבהיר למן ההתחלה כי ברצונו לשתף פעולה באופן מלא עם החקירה, תוך שהבהיר כי אין לו מה להסתיר. אכן, לא הודע לנאשם על זכותו להיוועץ בעורך דין טרם שהתקיים עמו התשאל בביתו ובמהלך הנסיעה למקום עסקו ולתחנת המשטרה, אך גם לאחר שהובהרה לנאשם זכות זו בתחילת חקירתו המתועדת בתחנת המשטרה, הוא ויתר על מימושה ומסר לחוקריו את אותם הדברים שמסר קודם לכן, ואף הוסיף והרחיב. יתר על כן, הנאשם אף ויתר על זכות ההיוועצות גם בשתי החקירות המאוחרות שהתקיימו עמו, על אף שחלפו שבועות אחדים בין חקירה אחת לאחרת, והמשיך להציג את אותה גרסה עקבית בכל אחת מחקירותיו. הנאשם אף לא עומת בחקירותיו במשטרה עם דברים שמסר לחוקריו במסגרת התשאל שקדם לחקירה הראשונה. מכאן, התרשמתי כי הנאשם מסר את הודעותיו והודאותיו מרצונו החופשי ומבלי שהפגם שנכרך בדרך התשאל המוקדם פגע באוטונומיית הרצון החופשי שלו. הודעותיו של הנאשם משתלבות זו בזו ומצביעות על קו קוהרנטי ואחיד.

על-כן, נחה דעתי כי התשאל המוקדם לא השפיע לרעה על אופן חקירותיו של הנאשם בתחנת המשטרה ולא פגם בדרך כלשהי בגביית הודעותיו.

58. עם זאת, לא נעלמה מעיני כי זכות השתיקה כשלעצמה לא הובהרה כנדרש לנאשם בפתיחת חקירותיו, בעיקר בזו הראשונה, כך שרק בתום חקירתו הוחתם על דבר יידוע זכויותיו.

למותר להזכיר כי זכות השתיקה הנתונה לנאשם על פי חוק (ראו סעיף 161 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982), עומדת גם לחשוד הנחקר בידי איש מרות (ראו: רע"א 5381/91 **חוגלה שיווק (1982) בע"מ נ' אריאל**, פ"ד מו(3) 378, 381 (1992); רע"פ 3445/01 **אלמליח נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(2) 865, 869 (2002)), והיא כרוכה ושלובה בחזקת החפות העומדת לכל אדם אשר נגדו מתנהל הליך פלילי. אכן, שתיים אלה - זכות השתיקה וחזקת החפות - הינן "מהאדנים עליהם שעונים דיני העונשין שלנו" והן מהוות אבני בסיס להגנה על זכותו של נאשם להליך הוגן (רע"פ 4142/04 **מילשטיין נ' התובע הצבאי הראשי** (14.12.2006)).

בית המשפט העליון עמד לא אחת בפסיקותיו על הקשר ההדוק הקיים בין זכותו של החשוד להיוועץ בעורך דין ובין זכות השתיקה בציינו כי זכות ההיוועצות משלימה אותה ואינה אלא "אספקט אחר של זכות השתיקה" (ראו: ע"פ 96/66 **טאו נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד כ(2) 539, 545-546 (1966); ע"פ 747/86 **אייזנמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מב(3) 447, 452 (1988); ע"פ 7758/04 **אלקאדר נ' מדינת ישראל** (19.7.2007)).

מזכות השתיקה נגזרת חובת החוקר להבהיר לחשוד טרם שימסור גרסתו, כי אין הוא חייב לומר דבר, וזאת על מנת לוודא כי הוא ער לזכותו הבסיסית לשתוק, וכן על מנת לוודא כי ויתר במודע ומתוך רצון חופשי על זכות זו בעת מסירת אמרתו (ראו: ע"פ 6613/99 **סמירק נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 529, 544-545).

.(2002).

זכות ההיוועצות בעו"ד נחשבת לחלק מזכות השתיקה. כבר נאמר בפסיקת בית המשפט העליון כי: **"הזכות לסנגור טומנת בחובה את האפשרות הלגיטימית שעורך-דין ייעץ לחשוד או לנאשם לשתוק ולא למסור כל הודעה למשטרה"** (ע"פ 747/86 דני אייזנמן נ' מדינת ישראל, מב(3) 447, 452 (1988)). מטעם זה, נהוג לראות בזכות ההיוועצות בעורך-דין אספקט אחר של זכות השתיקה.

59. נשאלת אם כן השאלה האם מחמת פגמים אלה שנפלו במהלך החקירות בכל הנוגע לחובת האזהרה יש לפסול את כל הודאותיו של הנאשם, שנמסרו בחקירותיו במשטרה. אקדים לציין כי בנסיבות העניין סבורני כי הפגיעה בזכויותיו של הנאשם, מבלי להקל בכך ראש, הייתה מצומצמת במקרה דנא, לא פגעה ברצונו החופשי למסור את הודעותיו ובכללן הודאותיו, ומכאן שאין לפסול את הודאותיו מטעם זה, בין אם נבחן את הדבר לפי סעיף 12 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן: **"פקודת הראיות"**) ובין אם לפי דוקטרינת הפסילה הפסיקתית. ואפרט.

60. כידוע, קבילות הודאותיו של נאשם נבחנית בשיטתו המשפטית בשני מסלולים:

מסלול ראשון מעוגן בסעיף 12(א) לפקודת הראיות, לפיו הודאת חוץ של נאשם תהא קבילה אם בית המשפט שוכנע, שהיא נמסרה באופן חופשי ומרצון. דרישה זו מתקיימת מקום בו ההודאה נמסרה מבלי שהופעלו על הנחקר אמצעי לחץ חיצוניים, להבדיל מאמצעי לחץ פנימיים המתעוררים בנפשו, שיש בהם כדי לשלול ממנו את יכולתו לבחור האם למסור את הודאתו אם לאו. זאת, הן מתוך הנחה כי שלילת חופש הבחירה של הנחקר מקימה חשש לאמיתות הודאתו, והן בשל הערך הפנימי שבשמירה על אוטונומיית הרצון של הנחקר (ראו: הלכת **יששכרוב**). סוגית הפגיעה באוטונומיה של הרצון החופשי ומידתה נדונו רבות בפסיקה, והודגש כי רק פגיעה משמעותית וחמורה, שיש בכוחה לשבש את כושר הבחירה של הנחקר תוביל לפסילת הודאתו.

מסלול שני לפסלות הודאה מבוסס על הדוקטרינה הפסיקתית שהותוותה בפרשת יששכרוב, מכוחה מסור לבית המשפט שיקול הדעת לקבוע כי ראייה היא בלתי קבילה אם מתקיימים בה שניים: האחד, כי היא הושגה שלא כדין, היינו באמצעי חקירה המנוגדים להוראת חוק, תקנה או נוהל מחייב; באמצעים בלתי הוגנים; או באמצעים הפוגעים שלא כדין בזכות יסוד מוגנת. השני, כי קבלת הראייה במשפט תפגע משמעותית בזכותו של הנאשם להליך הוגן שלא בהתאם לתנאי פסקת ההגבלה. החלטה בדבר פסילתה של ראייה על פי מתווה זה אף היא אינה אוטומטית, אלא נתונה לשיקול דעתו של בית-המשפט בכל מקרה לגופו. אמות המידה המנחות את בית המשפט במסגרת איזון זה הן רבות ועליהן נמנות, בין היתר, מידת אי החוקיות שהייתה כרוכה בהשגת הראייה; מידת ההשפעה של אמצעי החקירה הפסול על הראייה שהושגה; חומרת העבירה המיוחסת לנאשם; וכן הנזק מפסילת ההודאה אל מול התועלת שבקבלתה (ראו: הלכת **יששכרוב**; ע"פ 9808/06 ירון סנקר נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 29.7.2010)).

61. השאלה מהו "אמצעי פסול" העשוי להביא לפסילתה של ראייה על-פי אחד משני המסלולים הנזכרים היא שאלה שאין לה מענה טכני. ההכרעה בחוקיותו של האמצעי מתקבלת בכל מקרה לגופו, בהתחשב באמות מידה של סבירות, שכל ישר והגינות (ראו: יעקב קדמי **על הראיות** כרך ראשון 60 (2009) - להלן: "**קדמי**"). ככלל, אמצעי פסול יהא כזה השולל מהנחקר, כאדם, את היכולת הנפשית לבחור, אגב שיקול דעת, אם לעשות שימוש בחיסיון מפני הפללה עצמית או אם לוותר על זכות זו. במהלך השנים, נקבעו בפסיקה אבות הפסול, כלומר אמצעים שהם פסולים על פניהם, שהשימוש בהם מביא לפסילתן של הראיות שהושגו באמצעותם. כך למשל: שימוש באלומות ואיום באלומות; שימוש בשיטות חקירה בלתי הוגנות שכל מטרתן שבירת רוחו של הנחקר; שימוש בהשפלות וגידופים; נקיטת תחבולות המתאפיינות ביסוד של מרמה; פיתוי והשאה, שמשמען הבטחת טובת הנאה ממשית ומוחשית לנחקר, כנגד וויתור על זכותו לחיסיון מפני הפללה עצמית, ועוד.

62. בשורה ארוכה של פסקי דין נפסק כי חרף אי החוקיות שדבקה בגביית הודאה ללא שניתנה לנחקר הודעה כדין בדבר זכות השתיקה, אין לפסול את ההודאה ויש לבחון בכל מקרה את השפעתה של הפגיעה בזכות השתיקה על חופש רצונו של הנחקר ועל אמינות הודאתו (כך בדומה לקביעות בתי המשפט לפיהן גביית הודאה תוך פגיעה שלא כדין בזכות ההיוועצות בורך דין אינה גורמת בהכרח לפסילת ההודאה, ויש לבחון כל מקרה לגופו את השפעת הפגיעה על רצונו של הנחקר ועל אמינות הודאתו).

כך למשל, ראו פסיקת השופט ת' אור בע"פ 450/82 **זיאד אבו עין טריפיני' מדינת ישראל**, פ"ד לז(2) 603, 589:

"גם לא נראה לי, שהיה פגם בעצם שיחתו של גדי עם המערער, שיהא בו לפסול את קבילותם כראיה של הדברים, שנאמרו על-ידי המערער בשיחה זו. המערער נחשד בעבירות פליליות חמורות ועד אותו שלב טרם נחקר כלל באשמות אלה. כשראה גדי לנכון לברר עמו את פעילותו, והמערער הסכים לשוחח עמו ולומר לו את דבריו, אין כל עילה משפטית שלא להתייחס לדברי המערער בהזדמנות זו כראיה במשפטו. ייתכן שהמערער לא היה מודע לכך, שאף-על-פי שאין הוא חותם על כל מסמך, הדברים שיאמר יוכלו לשמש ראיה נגדו. אך אם טעה בכך, אין לו להלין אלא על עצמו. יודגש, שהמערער ידע באותו מעמד, שהוא הוסגר לישראל לצורך העמדתו לדין על הנחת מטען החבלה בטבריה, וכי בקשר לעניין זה מעוניינים לדעת את גירסתו. אם על-אף ידיעת עובדות אלה נכון היה לפרט את גירסתו ולמסרה מרצונו הטוב והחופשי, אין כל מניעה להסתמך עליה כעל ראיה. גם העובדה, שלא הוזרה מפורשות, שדברים, שיאמר בשיחתו עם גדי, עלולים לשמש ראיה נגדו, אין בה כדי לשלול את כוחם הראייתי של דבריו. אזהרה כזו, כפי שנקבע לא אחת, כל כוונתה היא לכך, שיהא זה ברור, שהחשוד אומר דבריו מרצונו הטוב והחופשי, ואם בנסיבות מקרה מסוים מתברר, שהדברים נאמרו מרצונו הטוב של הנחקר, אין בהעדרה של אזהרה כזו, כשלעצמה, להביא בהכרח לפסילת דברי ההודאה (ראה לדוגמא: ע"פ 307/60, בעמ' 1556 ובספרו הנ"ל של א' הרנון, בעמ' 268-269). בענייננו נקבע כאמור, שדבריו של המערער נאמרו מרצונו הטוב והחופשי, ובמהלך הדיון חזר בו בא-כוח המערער מהטענה כנגד קבילותם כראיה".

בע"פ 6613/99 סטיבן סמירק נ' מדינת ישראל, נו(3) 529, 546 (2002) קבעה השופטת ביניש, כך:

"ככלל, הגישה שהשתרשה משך השנים בפסיקתו של בית'משפט זה הייתה כי בהיעדר אזהרה כשלעצמה אין כדי לפסול הודאה, כל עוד הוכח כי ההודאה ניתנה מרצון טוב וחופשי (ראו: ע"פ 307/60 יאסין הנ"ל, בעמ' 1556; ע"פ 277/78 מדינת ישראל נ' טוביהו, בעמ' 301; ע"פ 450/82 טריפי נ' מדינת ישראל, בעמ' 603; ע"פ 1382/99 בלחניס הנ"ל, בפסק'דינו של השופט אילן). שאלה נכבדה היא אם לאחר חקיקת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו אי'אזהרה בדבר זכות השתיקה עולה כדי הפרת זכות חוקתית. שאלה אחרת היא אם הסעד בגין היעדר אזהרת חשוד צריך להיות בהכרח פסילת ערכה הראיית של ההודאה בלא לבחון נסיבותיו של כל מקרה לגופו (השוו: עמדת השופט קדמי בע"פ 1382/99 בלחניס הנ"ל אל מול ת"פ (י-ם) 108/98 מדינת ישראל נ' אסקין מפי השופטת י' צור וכן ת"פ 511/97 (נצ') מדינת ישראל נ' עודה מפי השופט ג' גינת). כשלעצמי, נוטה אני לדעה כי המגמה הפרשנית הנובעת מחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו מחייבת בחינה מחודשת של האיזון בין זכויות נאשם לבין הצורך בהגנה על אינטרס הציבור. בהתאם לכך עשויות להיות נסיבות שבהן יהיה בהיעדר אזהרת חשוד כדי להביא לפסילת הודאה שמסר בחקירה, אולם אין לקבוע בעניין זה כלל פסילה גורף. אפיונם של המקרים שבהם תיפסל הודאה מחמת היעדר אזהרה מחייב דיון מקיף אשר ניתן להשאירו לימים יבואו".

וכך סוכם הדברים מפי הנשיאה ביניש בעניין **יששכרוב**:

"סיכומם של דברים, אף שמקבלת אני את עמדתם של באי כוח המערער לפיה יש לפרש את הוראת סעיף 12 לפקודת הראיות בהשראתו של חוק היסוד, יש לדחות את טענתם לפיה אי מתן הודעה כדין בדבר זכות השתיקה או זכות ההיוועצות בעורך דין, מחייבת בהכרח את פסילתה של ההודאה לפי סעיף 12 הנ"ל. אף כי פגיעה בזכויות האמורות תהווה שיקול נכבד במסגרת בחינת קבילותה של ההודאה, אין מדובר בשיקול בלעדי או מכריע. בהתאם ללשונה ולתכליתה של הוראת סעיף 12 הנ"ל, יש לפסול מכוחה הודאה רק כאשר הפגיעה שלא כדין בזכות השתיקה או בזכות ההיוועצות בעורך דין יצרה פגיעה משמעותית וחמורה באוטונומית הרצון ובחופש הבחירה של הנאשם במסירת הודאתו. קיומה של פגיעה כאמור תיבחן על פי נסיבותיו של כל מקרה לגופו".

63. כאמור, הגעתי לכלל דעה כי הודאות הנאשם בחקירותיו עומדות בתנאי הקבוע בסעיף 12 לפקודת הראיות, ואף אין לפסול אותן מכוח דוקטרינת הפסילה הפסיקתית, אך בשל כך שלא הודע לו בפתחן כי הוא זכאי לשמור על זכות השתיקה וכי כל דבר שיאמר עשוי לשמש כראיה בבית המשפט.

בתייעוד החזותי של חקירות הנאשם הוא נצפה נינוח ורגוע, הוא שיתף פעולה באופן מלא, והשיב בפירוט לכל אשר נשאל וניכר כי ביקש לשטוח את גרסתו בפני חוקריו. התרשמתי כי הנאשם היה ערני, קשוב, הבין את אשר נשאל ועל פני הדברים לא נפל כל פגם אשר מנע מהנאשם למסור גרסתו כהווייתה מרצונו החופשי.

התרשמתי כי הנאשם זכה ליחס מכבד והוגן מצד חוקריו. החקירה התנהלה באופן ענייני, מקצועי, רגוע, ללא הרמת קול מצד מי מהנוכחים או ניסיונות להפעלת לחצים על הנאשם. ואכן, לא בכדי לא נשמעה כל טענה מטעם הנאשם, בעדותו בבית המשפט, כנגד אופן גביית הודעותיו במשטרה. כמו כן, חשוב להדגיש, לא נשמעה מהנאשם בעדותו לפני כל טענה לפיה היה נוהג אחרת לו היה מוזהר בדבר זכותו שלא להשיב לשאלות החוקרים. למעשה, התקבל הרושם כי הנאשם היה מעוניין למסור גרסתו, ושב פעם אחר פעם על עמדתו כי אין לו מה להסתיר ואף ויתר במודע על זכותו להיוועץ בעורך דין. כאמור, הנאשם שמר על גרסה מרכזית אחידה ועקבית לאורך חקירותיו במשטרה וכך גם בעדותו בבית המשפט.

64. הנה כי כן, על אף אי התקינות שדבקה בחקירה המשטרתית לא היה בה לעלות כדי פגיעה שלא כדין בזכות הנאשם לשלמות הגוף או פגיעה בכבודו. החקירה לא גרמה לו לביזוי או השפלה. לא הייתה פגיעה גלויה לעין באוטונומיה של הרצון של הנאשם במסירת הודעותיו. על כן, בהתייחס לכלל הפסילה הקבוע בסעיף 12 לפקודת הראיות נחה דעתי כי הודעותיו של הנאשם, ובכללן הודאותיו, נמסרו באופן חופשי ומרצון, ולא ננקטו נגדו אמצעים פסולים עובר לגביית ההודעות, לבטח לא אמצעים פסולים קיצוניים אשר היה בהם כשלעצמם כדי להצדיק את פסילת הודאותיו של הנאשם. למסקנה זוהי הגעתי גם בהתחשב בדוקטרינת הפסילה הפסיקתית שעוגנה כאמור בפ"ד יששכרוב, משלא שוכנעתי כי לאי התקינות שדבקה בחקירה המשטרתית הייתה השפעה ממשית על הוגנות החקירה, בחופש הרצון במסירת הודעותיו של הנאשם או "פגיעה משמעותית" בזכותו להליך הוגן שלא בהתאם לתנאיה של פסקת ההגבלה, שבחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. על כן, אין הצדקה לפסילת הודאותיו של הנאשם או לפגיעה במשקלן.

65. באותו הקשר, בהתייחס לטענות ההגנה, איני מוצא לקבוע כי חוקרי המשטרה "הכניסו מילים לפיו" של הנאשם, באופן שהציג באופן שונה או מטעה את גרסתו. אכן, במקרים אחדים, נמצא כי החוקר ניסח מחדש את תשובת הנאשם, במסגרת שאלותיו, אך אין בכך פגם כל עוד הנאשם אישר בסופו של דבר את הניסוח. אכן, ככלל מוטב שדברי נאשם יתועדו עלי כתב בהתאם לנוסח שהנאשם מסר. בעיקר הדגש לאותם מקרים שבהם נאשם מסתפק להשיב במילת חיוב לשאלה כזו או אחרת, אך בהודעתו מוצגת תשובתו מְשָׁל הוא עצמו השמיע מפיו את הנוסח המלא שננקט בשאלה. ברם, במקרה דנא, לאחר שצפיתי בתיעוד החזותי של חקירותיו של הנאשם, עיינתי בתמלולן ובהודעותיו של הנאשם לא מצאתי לקבוע כי השימוש בנוסח כזה או אחר שהוצע לנאשם בשאלות החוקרים, ואשר זכו להסכמתו או להתייחסות אחרת מצדו, הציג באופן מטעה את גרסתו.

התשתית התחקיתית הרלוונטית לעבירות המיוחסות לנאשם

66. כאמור, כתב האישום מייחס לנאשם ריבוי עבירות לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון. יש לציין כי לאחר הגשת כתב האישום תוקן נוסח סעיף חיקוק זה. נוסח הסעיף טרם התיקון, כך במועד הגשת כתב האישום, היה כדלקמן:

"העושה פעולה ברכוש או המוסר מידע כוזב, במטרה שלא יהיה דיווח לפי סעיפים 7 או 8 א או כדי שלא לדווח לפי סעיף 9, או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון לפי הסעיפים האמורים, דינו - העונש הקבוע בסעיף קטן (א); לענין סעיף זה, "מסירת מידע כוזב - לרבות אי מסירת עדכון של פרט החייב בדיווח".

סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון חל הן במקרה שמדובר ברכוש אסור והן במקרה שמדובר ברכוש כשר (ע"א 9796/03 שם טוב נ' מדינת ישראל פ"ד נט (5) 397, 416 (2005) (להלן: "שם טוב"); ע"פ 3712/08 אליעזר שוור נ' מדינת ישראל (30.03.2009)), והעונש המרבי הקבוע בצדו של הסעיף טרם התיקון היה מאסר למשך 10 שנים או קנס בשיעור של פי עשרים מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

בעקבות ביקורת שהועלתה בפסיקה כנגד סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון בנוסחו הקודם, אבחן המחוקק בין מצב שבו מדובר ברכוש כשר לבין מצב שבו מדובר ברכוש אסור, וקבע עונש מופחת למקרים שבהם מדובר ברכוש כשר (או למצער כזה שלא הוכח לגביו שהינו רכוש אסור), אשר יתקרב לעונש הקבוע לצד ביצוע עבירה של מרמה בנסיבות מחמירות (ראו: פרוטוקול ועדת החוקה, חוק ומשפט מיום 31.10.2017, בעמ' 53). ביום 7.12.2017, תוקן סעיף זה, במסגרת תיקון 26 לחוק איסור הלבנת הון (להלן: "התיקון"), וכעת נכללות בו שתי חלופות, בהתאם לשאלה האם מדובר ב"רכוש אסור" אם לא, שזה לשונו:

- "(1) העושה פעולה ברכוש או המוסר מידע כוזב, במטרה שלא יהיה דיווח לפי סעיפים 7 או 8 א או כדי שלא לדווח לפי סעיף 9, או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון, לפי הסעיפים האמורים, דינו - מאסר חמש שנים או קנס פי שמונה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, 'מסירת מידע כוזב' - לרבות אי מסירת עדכון של פרט החייב בדיווח;**
- (2) המוסר מידע כוזב כאמור בפסקה (1), לגבי רכוש אסור, דינו - העונש הקבוע בסעיף קטן (א)."**

67. על פי סעיף 5(א) לחוק העונשין:

"נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על הענין החיקוק המקל עם העושה; 'אחריות לה' - לרבות תחולת סייגים לאחריות הפלילית למעשה".

הנה כי כן, התיקון שנערך בס"ק (ב) בשנת 2017 התייחס לענישה בגין הפרת הוראות הסעיף ולפיכך איננו משפיע על הכרעת הדין. כך או כך, המאשימה הבהירה בסיכומיה כי היא מבקשת להרשיע את הנאשם בביצוע

עבירה שעניינה רכוש שאינו אסור, לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון, היינו החלופה המקלה יותר, שהעונש המרבי לצידה הופחת לחמש שנות מאסר או קנס פי שמונה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

68. כפי שבואר לא אחת בפסיקה, סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון הינו בבחינת "חגורת ביטחון" המתוחה סביב האיסור העיקרי הקבוע בסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, המעגן את האיסור על ביצוע פעולות ברכוש אסור במטרה להסתיר את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו (ראו: ע"פ 2333/07 **תענך נ' מדינת ישראל**, פסקה 234 (12.7.2010); להלן: "**תענך**"). מטרת סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון לעגן את חובת הדיווח ולהבטיח את יישומו של חוק איסור הלבנת הון (**תענך**, פס' 262). האינטרס המוגן בסעיף הוא הצורך בקיומו של הדיווח הנדרש בחוק איסור הלבנת הון (בסעיפים 7, 8 ו-9) ובאמיתות הדיווח. תכליתו של סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון היא לשמש גם חגורת ביטחון סביב הוראות הסעיפים 7 ו-9 לחוק איסור הלבנת הון.

69. "העיקרון שחוק איסור הלבנה בנוי עליו: העיקרון הוא עקרון הדיווח - דיווח גורף, דיווח רחב ומלא - מתוך הכרה כי בשל הקושי הרב הכרוך בחשיפה לא יהא ניתן אחרת להתחקות באורח אפקטיבי אחר עבירות ועבריינים. חובת דיווח רחבה *ex ante* משרתת כהלכה את מטרות החוק, מאפשרת היא לעקוב כראוי אחר פעולות ברכוש, ובכך מקלה היא על חשיפתן ועל איתורן של הלבנות הון. ... על חשיבותה של חובת הדיווח כנדבך מרכזי במלחמה בהון השחור יעיד הטיפול הדקדקני והנרחב בה בחוק, ובעקבות החוק - בהקמת מנגנון הדיווח אשר הוקם. אכן, הדיווח הוא אמצעי ולא מטרה, אך המדובר הוא באמצעי אשר בלעדיו יגרע עיקרו של החוק. וכך, משהפכו הבנקים אמצעי בידיהם של עבריינים להלבנת הון, ראה המחוקק לסטות מדוקטרינות מקובלות מקדם והחליט לכרסם אף בחובת הנאמנות והסודיות של הבנק כלפי לקוחותיו" (פ"ד **שם טוב**, עמ' 415-416).

70. סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, שלא כמות סעיף 3(א) לחוק, עניינו ברכוש שנעברה בו עבירה לפי חוק איסור הלבנה עצמו - עבירה "פנימית" לחוק איסור הלבנת הון - שכן המדובר בפעולה שנעשתה ברכוש במטרה שלא יהיה דיווח לפי חוק איסור הלבנה כדי לסכל את יישום החוק לגופו. "חובת הדיווח על אודות תנועות כספים גדולים ממקום למקום נתפשת אפוא כנושא בעל חשיבות נעלה, ומטעם זה מצא המחוקק לנכון לייחד בסעיף 3(ב) עבירה האוסרת על פגיעה בה או על שיבושה. האינטרס המוגן בהוראת סעיף 3(ב) הינו הצורך הדחוק בקיומו של דיווח ובאמיתותו של דיווח. העבירה המוגדרת בסעיף היא פגיעה ביכולתם של הבנקים לקיים דיווח אמיתי ונכון, ובתוך כך פגיעה ביכולתן של הרשויות ושל המשטרה להתחקות אחר מקורו של הרכוש. מכאן העבירה הנסבה על מעשים הנעשים ברכוש, לרבות מסירת מידע כוזב, במטרה להשתמש מדיווח כנדרש בסעיפים 7 ו-9 שלחוק או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון" (פ"ד **שם טוב**, עמ' 417).

71. העבירה שבסעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון עוסקת אם כן בעשיית פעולה ברכוש או במסירת מידע כוזב במטרה שלא יהיה דיווח כנדרש בסעיפים 7 ו-9 לחוק איסור הלבנת הון. עניינו של סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, הן בנוסחו הקודם והן לאחר תיקונו, הינו בצורך בקיומו ובאמיתותו של דיווח ולצורך כך יוצר חובת

דיווח עצמאית ונפרדת. כפי שכתב כב' השופט חשין בעניין **שם טוב**:

"טול מחוק איסור הלבנה את חובת הדיווח, ונטלת ממנו את נשמתו... ידענו כי דיווח הוא מאושייתו של חוק איסור ההלבנה, כי בלעדיו לא יכון החוק, כי הוא תשתית ליכולתן של הרשויות ללחום בפשיעה הגדולה, לכוחן של רשויות לנסות ולמגר את עבריינות הלבנת ההון. חובת הדיווח על אודות תנועות הון נועדה לשמש כלי עזר למלחמה בהלבנת ההון, אך משקמה ונהייתה, הפכה חובת הדיווח להיות אחד העמודים המרכזיים הנושאים על כתפיהם את חוק איסור ההלבנה".

72. **היסוד העובדתי** הנדרש הוא עשיית **"פעולה ברכוש"** (בין אם הוא "רכוש אסור" ובין אם הוא "רכוש" שאינו אסור) (להרחבה ראו בש"פ 1542/04 **מדינת ישראל נ' אדר**, פ"ד נח(3) 619, 600 (2004)) או **מסירת "מידע כוזב"**, **בכוונה** שלא יהיה דיווח לפי סעיפים 7, 8 או 9, או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון לפי סעיפים אלה. כאשר "מסירת מידע כוזב" הינה לרבות אי מסירת עדכון של פרט החייב בדיווח. דרישת היסוד העובדתי אינה כוללת התקיימות רכיב תוצאתי. היינו, אין נדרשת התקיימות של הלבנת הרכוש בפועל, של מימון פעולות עברייניות או של יצירת אפשרות בת-קיימא לביצוע עבירות בשל אותו רכוש. די בעצם ביצועה של הפעולה האסורה ברכוש או של מסירת המידע הכוזב כדי לספק את דרישת היסוד העובדתי (ראו: גבריאלי הלוי, **תורת דיני העונשין**, כרך ד 394-395 (2010)).

המונח **"רכוש"** מוגדר בסעיף 1 לחוק איסור הלבנת הון כ"**מקרקעין, מיטלטלין, כספים וזכויות, לרבות רכוש שהוא תמורתו של רכוש כאמור, וכל רכוש שצמח או שבא מרווחי רכוש כאמור**".

"פעולה ברכוש" מוגדרת בסעיף 1 לחוק איסור הלבנת הון כ"**הקניה או קבלה של בעלות או של זכות אחרת ברכוש, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, וכן פעולה ברכוש שהיא מסירה, קבלה, החזקה, המרה, פעולה בנקאית, השקעה, פעולה בניירות ערך או החזקה בהם, תיווך, מתן או קבלת אשראי, ייבוא, ייצוא ויצירת נאמנות, וכן ערוב של רכוש אסור עם רכוש אחר, גם אם הוא אינו רכוש אסור**".

ניתן לעבור על עבירה לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון הן במעשה והן במחדל, כפי שנקבע בע"פ 3395/06 **מאיר כהן נ' מדינת ישראל** (30.04.2007):

"בגדר מושכלות יסוד - 'מעשה - לרבות מחדל' אם לא נאמר אחרת (סעיף 18(ב) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), מחדל מוגדר כהימנעות מעשיה שהיא חובה לפי כל דין או חוזה (סעיף 18ג' לחוק העונשין). בענייננו לא היתה מחלוקת על עצם קיומה של חובת הדיווח שעל כן ההימנעות ממנה - יכולה להיות מחדל שכמוהו כמעשה. הרעיון הבסיסי, לפיו רישום כוזב יכול להתבצע גם באי רישום - אינו זר למשפט הפלילי. קיימות עבירות היוצרות במפורש את ההקבלה בין שני סוגי ההתנהגות: הפוזיטיבית והמחדלית, כאשר לענין רכיב המעשה אין הבחנה בין שני הסוגים

(ראה למשל סעיף 423 לחוק העונשין). השאלה האם במקרה פלוני רכיב המעשה בא על סיפוק במחדל, קרי: באי דיווח, יכול ותוכרע על פי כוונתו של המבצע (לרבות החוֹדֵל). הכוונה תשמש לשתי המטרות גם יחד: כנדבך בהוכחת המעשה, וכן להוכחת היסוד הנפשי הנדרש".

73. **היסוד הנפשי** הדרוש להתקיימות של עבירה לפי סעיף 3(ב) ענינו ב"מטרה שלא יהיה דיווח לפי סעיפים 7 או 8 או כדי שלא לדווח לפי סעיף 9, או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון לפי הסעיפים האמורים". היינו, נדרשת מחשבה פלילית (מודעות להתנהגות ומודעות לנסיבות) בתוספת כוונה מיוחדת ביחס למטרה של מניעת התקיימותה של החובה לדווח על נותני שירותים פיננסיים או על נכנסים ויוצאים מישראל או של גרימת דיווח כוזב לאותם גורמים. הוכחת היסוד הנפשי יכולה שתיעשה באופן ישיר, באמצעות ראיות, ויכולה שתיעשה באמצעות חזקת הלכת הצפיות (סעיף 20 לחוק העונשין). את רכיב המודעות להתנהגות והמודעות לנסיבות ניתן להוכיח באמצעות חזקת העיוורון המכון.

המדובר בעבירה התנהגותית מסוג "מטרה", במסגרתה על התביעה להוכיח בנוסף ליסוד העובדתי את מרכיב ה"מטרה" - מטרת עשייתו של המעשה העומד בבסיס העבירה ההתנהגותית - ואת רצונו או שאיפתו של הנאשם להשגתה (ראו: י. קדמי, **הדין בפלילים חוק העונשין**, חלק ראשון, עמ' 171). מחשבה פלילית מסוג "מטרה" בעבירה התנהגותית משקפת "רצון או שאיפה להשיג יעד מסוים מעבר לנדרש ביסוד העובדתי של העבירה" (פ"ד תענך, פס' 239).

על כן, על התביעה להוכיח כי הנאשם חשד, בדרך זו או אחרת, אף על דרך של "עצימת עיניים", כי מבוצעת פעולה ברכוש או כי הוא מוסר מידע כוזב, ואולם נמנע מלברר את החשד עד תום. בנוסף, נדרשת התביעה להוכיח כי הנאשם עשה זאת בכוונה ומתוך מטרה למנוע את הדיווח הנדרש על פי החוק והמוטל על התאגיד הבנקאי או לגרום לדיווח לא נכון.

לעניין הוכחות רכיב ה"מטרה", העבירה דנן הינה עבירת כוונה שאינה תוצאתית, אשר ניתן להחיל עליה את הלכת הצפיות, כאשר הצפיות היא תחליף לשאיפה להשיג את המטרה. בפרשת **תענך** עמד כב' השופט דנציגר על משמעותו של הלכת הצפיות כדלהלן:

"היסוד הנפשי של כוונה מתקיים בעושה, אף אם זה לא רצה להשיג תוצאה כלשהי בהתנהגותו, אך נתקיימה אצלו צפייה ברמת הסתברות גבוהה כי התוצאה אמנם תושג עקב ההתנהגות [...] במצבים רבים קיימת שקילות מוסרית בין אדם הפועל מתוך רצון שמעשהו יביא לתוצאה מזיקה כלשהי, לבין אדם הצופה במידה קרובה לוודאות את התרחשותה של אותה תוצאה, ואף שאינו מעוניין בה אין הוא נמנע מן המעשה" [רע"פ 9818/01 ביטון נ' סולטן, פ"ד נט(6) 554 (2005) (להלן - עניין ביטון)], פסקה 21 לפסק דינו של הנשיא א' ברק, עמודים 571-572] בדומה, נקבע כי 'צפיות' היא מודעות בדרגת הסתברות גבוהה למדי שתגרם התוצאה מהתנהגותו של עושה המעשה, כאשר מודעות מסוג זה תהא שקולה לכוונה, גם אם עושה המעשה לא חפץ בתוצאה...".

"הלכת הצפיות" עוגנה במסגרת תיקון 39 לחוק העונשין, וסעיף 20(ב) לחוק העונשין מגדיר "הלכת הצפיות" כך: **"לענין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן"**.

ברע"פ 7153/99 **אלגד נ' מדינת ישראל**, פ"ד נה(5), 729, נדונה סוגיית החלת "הלכת הצפיות" גם על עבירות התנהגותיות מסוג מטרה. כבוד השופטת ביניש (כתוארה דאז) קבעה בפסק דינה כי יש לבחון את תחולת הלכת הצפיות לגבי העבירה הנדונה בכל מקרה לגופו, וכי אין להחילה באופן גורף על כלל עבירות המטרה כדלהלן:

"פסיקתו של בית-משפט זה מאוחדת בדעה כי גם בעבירות שאינן תוצאתיות, ניתן להמיר את דרישת 'הכוונה' ב'צפיות', כך שצפיית התממשות היעד המבוקש ברמת הסתברות קרובה לוודאי, כמוה כשאיפה להשגת היעד. לשיטתם של הגורסים כי מקורו של כלל הצפיות בהוראות סעיף 20(ב) לחוק, יחול כלל הצפיות ככלל סטטוטורי מחייב, על כל עבירה בה נקבע יסוד נפשי של 'כוונה', לרבות בעבירות שאינן תוצאתיות. לשיטתם של אלה הסבורים כי הוראת סעיף 20(ב) חלה על עבירות תוצאתיות בלבד (ונראה כי לכך נוטים רוב השופטים שדנו בנושא), מעוגנת תחולת ה'צפיות' בהלכה הנוהגת בפסיקתנו מזה שנים רבות. לפי גישה אחרונה זו, הפסיקה מותירה פתח לבחינה פרטנית של תחולת הלכת הצפיות כתחליף לכוונה בכל עבירה על פי תכליתה החקיקתית ועל פי טיבה, כפי שהיה נהוג טרם תיקונים 39 ו- 45 לחוק העונשין.

...

בעיקרו, מבוסס כלל הצפיות או ההלכה רבת השנים המכונה הלכת הצפיות, על כך שהפסול המוסרי והחברתי הטמון בהתנהגותו של עושה אשר צפה התממשות של יעד כאפשרות קרובה לוודאי, שווה ברמה הערכית לפסול הטמון בהתנהגות מתוך שאיפה להשגת היעד או להתממשותו. על כן, צפיית התממשות היעד המבוקש ברמת הסתברות קרובה לוודאי, כמוה כשאיפה להשגת היעד. מטעם זה בדרך כלל, תשמש הלכת הצפיות הפסיקתית, תחליף ליסוד הנפשי של שאיפה להשגת היעד, כאשר שאיפה כזו אינה מתקיימת במלואה או אינה ניתנת להוכחה. 'המחשבה הפלילית המיוחדת', כאשר היא נדרשת בהגדרת העבירה, יכולה איפוא להיות מוחלפת בצפייה ברמה גבוהה של קירבה לוודאות, בדומה להיותה תחליף ליסוד הנפשי של כוונה בעבירות תוצאה, שחלה עליה הוראת סעיף 20(ב) לחוק. עם זאת, בעבירות שאינן עבירות תוצאה יש אפשרות כי במקרים מיוחדים נוסח הגדרת העבירה ותכליתה יחייבו שלא להחיל על היסוד הנפשי הנדרש בה את הלכת הצפיות".

ברע"פ 8325/05 **מאיר בלס נ' מדינת ישראל** (10.1.2007) קבעה כבוד השופטת ברלינר לעניין סעיף 3(א) כדלהלן, והדברים יפים גם בשלנו:

"לעניין הוכחת המטרה, חלה גם הלכת הציפיות. כפי שקבעה השופטת ד' ביניש (בתוארה אז), הלכת הציפיות יכול שתחול גם בעבירות מטרה, שאינן תוצאתיות, כשהציפיות היא תחליף לשאיפה להשיג את המטרה (רע"פ 7153/99 אלגד אורי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(5) 729, 749-750), ובלשונו של פרופ' פלר: 'המודעות להתממשות היעד הטמון במטרה המייחדת את המחשבה הפלילית בה תלויה התהוות עבירה פלוגית כאפשרות קרובה לודאי שקולה כנגד השאיפה להגשמת היעד או להשגתו, ויש בה כדי לשמש תחליף למטרה בהעדרה של אותה מטרה.' (ש.ז. פלר, יסודות בדיני עונשין, כרך א', עמ' 607)..."

עם זאת, בפרשת **תענך** נקבע לעניין זה כדלהלן:

"כאשר מחשבה פלילית מסוג 'מטרה' נדרשת בעבירה התנהגותית, כגון זו הקבועה בסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, אין המדובר ביסוד הנפשי של 'כוונה' כהגדרתה בחלק הכללי של חוק העונשין, אלא מדובר ברצון או בשאיפה להשיג יעד מסוים, מעבר לנדרש ביסוד העובדתי של העבירה..."

מכל המקובץ, על מנת לגבש יסודות העבירה המנויה בסעיף 3(ב) לחוק נדרש כי התביעה תוכיח כי הנאשם ביצע פעולות ברכוש או מסר מידע כוזב במטרה למנוע מהבנקים למלא חובותיהם על פי החוק. לשון אחר, הנאשם הסתיר מידע שאותו דרש למסור לבנקים על פי חוק במטרה למנוע דיווח על ידי הבנקים לרשות לאיסור הלבנת הון, ודי לעניין זה בהוכחה כי הנאשם צפה ברמה גבוהה של הסתברות כי תוצאות מעשיו יהיו סיכול משטר הדיווחים מכוח חוק איסור הלבנת הון.

74. מנגנון הדיווח והפיקוח לשם יישום הוראות חוק איסור הלבנת הון מצוי בהוראת סעיף 7 לחוק, ובה קבועה חובתם של נותני שירותים פיננסיים לדווח על פעולות פיננסיות שונות שמבצעים לקוחותיהם. תכלית הדיווח נגלית על פניה: לחשוף פעולות הנחזות על פניהן להיותן תמימות, בעוד אשר תכליתן היא הלבנת הון. לפי סעיף 7(ד), יועברו כל הדיווחים אל מאגר מידע שהוקם על-פי החוק (כאמור בסעיף 28 ב), והרשות לאיסור הלבנת הון היא האחראית על ניהול מאגר המידע, על עיבוד המידע שבו ואבטחתו, והיא אף המחליטה בדבר העברת המידע לגורמים המוסמכים להמשך הטיפול בו.

75. סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון מפנה, בין היתר, לסעיפים 7 ו-9 לחוק.

סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון מטיל שורה ארוכה של חובות דיווח על נותני שירותים פיננסיים, ומעניק סמכות לנגיד בנק ישראל לתת צו המטיל חיובים על תאגיד בנקאי.

סעיף 9 לחוק איסור הלבנת הון קובע חובות דיווח מסוימות על כספים מעל סכומים מסוימים בעת הכניסה לישראל או היציאה ממנה, בדרכים שונות.

76. צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001 (להלן: "הצו") נקבע על ידי נגיד בנק ישראל מכוח סעיף 7(א) לחוק איסור הלבנת הון ומפורטות בו חובות הדיווח, הפיקוח והבקרה המוטלות על הבנקים מכוח החוק.

סעיף 1 לצו מגדיר, בין היתר, "בעל חשבון" - כמי שרשום בתאגיד בנקאי כבעל חשבון, ומיהו "נהנה" - כהגדרתו בסעיף 7(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון ואם היה הנהנה תאגיד, יראו את התאגיד ואת בעלי השליטה בתאגיד כנהנים.

סעיף 4 לצו מורנו כדלהלן:

"הצהרה על נהנה ועל בעל שליטה"

(א) בעת פתיחת חשבון ידרוש התאגיד הבנקאי מהמבקש לפתוח חשבון הצהרה בחתימת מקור אם קיים נהנה בחשבון; הצהיר המבקש לפתוח חשבון כי קיים נהנה בחשבון - תכלול ההצהרה את הפרטים כאמור בסעיף 2(ב) לגבי כל אחד מן הנהנים; נפתח החשבון שלא בידי בעל החשבון, ידרוש התאגיד הבנקאי גם מבעל החשבון הצהרה כאמור טרם ביצוע פעולה בחשבון; ואולם -

(1) היה הנהנה בלתי ידוע, כאמור בסעיף 2(ב)(1) - יצהיר על כך המבקש לפתוח חשבון;

(2) התבקש התאגיד הבנקאי לפתוח חשבון כאמור בסעיף 2(ב)(2), ישמור העתק מן האסמכתה לכך.

(ב) בעת פתיחת חשבון בעבור תאגיד, ידרוש התאגיד הבנקאי הצהרה מן התאגיד בחתימת מקור על פרטי הזיהוי כאמור בסעיף 2(ג) לגבי בעל שליטה בתאגיד.

(1ב) בעת ביצוע פעולה כמפורט בסעיף 8, אם נעשתה שלא באמצעות חשבון כלשהו של בעל חשבון, ידרוש התאגיד הבנקאי ממקבל השירות, הצהרה בחתימת מקור אם הוא פועל בעבור עצמו או בעבור אחר; הצהיר מקבל השירות כי הוא פועל בעבור אחר, תכלול ההצהרה את הפרטים כאמור בסעיף 2(ב) לגבי כל אחד מן הנהנים.

(ג) הצהרות כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (1ב) יעשו לפי הטופס שבתוספת הראשונה או לפי טופס אחר שאישר המפקח על הבנקים לאחר התייעצות עם ראש הרשות המוסמכת.

(ד) תאגיד בנקאי יבדוק את סבירות ההצהרה, כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (1ב), על פניה.

(ה) תאגיד בנקאי ינקוט אמצעים סבירים, בהתייחס לסיכון הלבנת הון ומימון טרור, לאימות זהותם של הנהנים ובעלי השליטה כאמור בסעיפים קטנים (א) עד (1ב), תוך שימוש במידע רלוונטי או בנתונים שהתקבלו ממקור מהימן המניחים את דעתו; לצורך כך רשאי התאגיד הבנקאי לאמת את פרטי הזיהוי כאמור עם מרשם האוכלוסין ולשם כך הוא רשאי לרשום גם את פרטי הזיהוי שבסעיף 2(א)(3).

77. סעיף 4 לצו נועד, למעשה, לאפשר לקיים את חובת הדיווח הקבועה, בין היתר בסעיף 7 לחוק איסור הלבנת

הון, וזאת כדי לאפשר לרשויות להתחקות אחר בעלי האינטרסים בחשבונות הבנק, וכן לוודא כי הבנק ידע על כל הנהלים מהחשבון. זאת משום שהדיווח לרשויות המדינה על הנעשה בחשבונות הבנק מתבצע על ידי הבנקים באמצעות "הצהרת הנהנה", ואין לבנק אפשרות אחרת להתחקות אחר ביצוע פעולות בחשבון, שכן אלו מיוחסות לנהנה.

78. סעיף 8 לצו קובע חובת דיווח אוטומטית על התאגיד הבנקאי, ללא הפעלת שיקול דעת, בהתאם לגובה הסכום וסוג הפעולה כדלהלן:

"דיווח לפי גודל הפעולה"

(א) תאגיד בנקאי ידווח לרשות המוסמכת על הפעולות כמפורט להלן:

- (1) פעולה של הפקדה בחשבון או משיכה ממנו של מזומנים, בין במטבע ישראלי ובין במטבע חוץ, בסכום שווה ערך ל-50,000 שקלים חדשים לפחות;
- (2) פעולה במזומן שאינה מבוצעת בחשבון כלשהו של לקוח, לרבות הפקדת מזומנים לצורך העברתם לחוץ לארץ או משיכת מזומנים שהתקבלו מחוץ לארץ, שלא באמצעות חשבון, בין במטבע ישראלי ובין במטבע חוץ, בסכום שווה ערך ל-50,000 שקלים חדשים לפחות, וכן על הפקדת מזומנים או משיכת מזומנים כאמור בסכום שווה ערך ל-5,000 שקלים חדשים לפחות, הנעשית אל מול מוסד פיננסי במדינה או בטרטוריה המנויה בתוספת הרביעית;
- (3) פעולה של החלפת שטרות ומעות במזומן, לרבות המרה, בין במטבע ישראלי ובין במטבע חוץ, בסכום שווה ערך ל-50,000 שקלים חדשים לפחות;
- (4) פעולה של הוצאת המחאה בנקאית, בין במטבע ישראלי ובין במטבע חוץ, בסכום שווה ערך ל-200,000 שקלים חדשים לפחות; למעט המחאה בנקאית בסכום עד 1,000,000 שקלים חדשים, שהוצאה כנגד הלוואה לדיור;
- (5) פעולת קניה או מכירה של המחאות נוסעים או שטר למוכ"ז של מוסד פיננסי מחוץ לישראל בסכום שווה ערך ל-50,000 שקלים חדשים לפחות; נמצא המוסד הפיננסי במדינה או בטרטוריה המנויה בתוספת הרביעית, ידווח התאגיד הבנקאי על פעולה כאמור אם היא בסכום שווה ערך ל-5,000 שקלים חדשים לפחות;
- (6) פעולה של הפקדת שיקים המשוכים על מוסד פיננסי מחוץ לישראל ופעולה של תשלום שיקים שהוצגו לגביה בידי מוסד פיננסי מחוץ לישראל בסכום שווה ערך ל-1,000,000 שקלים חדשים לפחות; נמצא המוסד הפיננסי במדינה או בטרטוריה המנויה בתוספת הרביעית, ידווח התאגיד הבנקאי על פעולה כאמור בסכום שווה ערך ל-5,000 שקלים חדשים לפחות;
- (7) פעולה של העברה מישראל לחוץ לארץ או מחוץ לארץ לישראל, באמצעות חשבון, בסכום שווה ערך ל-1,000,000 שקלים חדשים לפחות; על פעולת העברה אל מדינה או טריטוריה המנויה בתוספת הרביעית או העברה ממדינה או מטרטוריה כאמור וכן העברה מחשבון קורספונדנט של מוסד פיננסי שנמצא במדינה או בטרטוריה המנויה בתוספת הרביעית או לחשבון כאמור, ידווח התאגיד הבנקאי אם היא בסכום שווה ערך ל-5,000 שקלים חדשים לפחות.

(ב) האמור בסעיף קטן (א)(2), (5), (6) ו-(7) לא יחול על פעולה שביצע תאגיד בנקאי בעבור תאגיד בנקאי אחר, בנק הדואר או חבר בורסה, אף אם הפעולה נעשתה בעבור לקוחותיהם".

79. סעיף 9 לצו עניינו דיווח הנתון לשיקול דעת התאגיד הבנקאי על פעולות הנחזות להיות בלתי רגילות כדלהלן:

"(א) תאגיד בנקאי ידווח לרשות המוסמכת על פעילות בלתי רגילה של מקבל השירות; בסעיף זה -

"פעילות" - לרבות ניסיון לביצוע פעולה;

"מקבל השירות" - לרבות מי שניסה לקבל שירות;

"פעילות בלתי רגילה" - פעילות שעל פי המידע המצוי ברשות התאגיד הבנקאי, התעורר אצלו חשש שהיא קשורה לפעילות האסורה לפי חוק איסור הלבנת הון או חוק איסור מימון טרור.

(ב) בלי לפגוע בכלליות האמור בסעיף קטן (א), יכול שיראו כפעילות בלתי רגילה פעולה התואמת את הפעולות המפורטות בתוספת השנייה.

(ב1) תאגיד בנקאי ידווח לרשות המוסמכת על פעילות של מקבל השירות שעליה דיווח למשטרת ישראל לפי סעיף 6(א)(1) לחוק או לפי סעיף 10(א) לחוק איסור מימון טרור.

(ג) אין בדיווח על פעולה לפי הוראות סעיף 8 כדי לפטור מחובות הדיווח לפי סעיף זה".

המדובר בפעולות אשר יש בהן כדי לעורר חשדו של פקיד הבנק שלכאורה הינן פעולות "בלתי רגילות". התוספת השנייה לצו מפרטת רשימה לא סגורה של פעולות אשר יכולות להוות פעולות בלתי רגילות, ולמשל: נראה שבעל החשבון מנהל את החשבון בעבור אחר, בלי שהצהיר על כך; פעילות שבעטיה החליט התאגיד הבנקאי לסגור את החשבון ממניעים של איסור הלבנת הון או איסור מימון טרור; פעילות הנראית כחסרת היגיון עסקי או כלכלי, בהתייחס לסוג החשבון או לדרכי התנהגותו של הלקוח; פעולה בחשבון, בהיקף מהותי, באמצעות מיופה כוח, שאינו רשום בחשבון כמורשה חתימה; מספר פעולות בחשבון שבהן, בלא סיבה נראית לעין, כספים וניירות ערך נמשכים סמוך לאחר שהם מופקדים, שלא במסגרת מהלך העסקים הרגיל; העברה בסכום מהותי מהארץ לחוץ לארץ ולהיפך, כאשר הצד האחר לעסקה, מקור או יעד, אינו מזוהה בשם או במספר חשבון; הפעולה בחשבון בלתי אופיינית לבעל החשבון או לסוג החשבון, בלא סיבה נראית לעין; היקף פעולות יוצא דופן או שינוי משמעותי ביתרת חשבון, בלא סיבה נראית לעין; מספר פעולות בחשבון לאותו יעד או מאותו מקור, בלא סיבה נראית לעין; הפקדות מרובות, בלא סיבה נראית לעין, על ידי אדם שאינו בעל החשבון או מורשה החתימה; ניהול מספר חשבונות בתאגיד הבנקאי, שאינו מתיישב עם פעילות הלקוח ועוד.

80. לאחר פריסת התשתית התחקית הנדרשת, אפנה עתה לבחינת עניינו של הנאשם שלפניי, בהינתן המיחוס לו

בכתב האישום, תשובתו, העדויות שנשמעו והראיות שהוצגו מטעם הצדדים.

קביעת מסקנות

81. המשפט הפלילי מחייב את התביעה להוכיח את אשמתו של נאשם בפלילים בדרגה שמעל לספק סביר, ועל בית המשפט להשתכנע כי האשמה הוכחה בהתאם לנטל זה כתנאי להרשעה. בבסיסו של כלל זה הכרעה ערכית, המכירה בעצמתה של הרשעה בפלילים, בתיג החברתי ובעונשים הנלווים לה, ומוסיפה ומכירה במגבלותיו של הליך הברור העובדתי בבית המשפט, שמטבע הדברים מבוצע בדיעבד, על סמך ראיות שהובאו לפני בית המשפט. בדרך זו ניתנת העדפה למצב שבו אדם שביצע עבירה יזוכה בשל קשיי הוכחה, על פני מצב בו אדם יורשע על לא עוול בכפו (סעיף 34כב(א) לחוק העונשין; ע"פ 6295/05 וקנין נ' מדינת ישראל (25.01.2007); ע' גרוס ומ' עורקבי "מעבר לספק סביר" קרית המשפט א 229 (2001)).

82. אקדים אחרית לראשית ואציין כי לאחר שהתרשמתי מטענות הצדדים, מהעדויות והראיות שהוצגו לפניי, ממכלול נסיבות העניין ומאותות האמת והשקר שנתגלו במהלך הדיונים ביחס לכל אחד מהעדים, ובכללם הנאשם, באתי למסקנה שהמאשימה הניחה מסה ראייתית מספקת באופן שניתן לקבוע ממצאים מרשימים לחובת הנאשם, במידת הוודאות הנדרשת במשפט הפלילי, בכל הנוגע לפעילות שבוצעה בחשבונות הבנק של הנאשם בבנק דיסקונט ובבנק הפועלים. עם זאת, לא הגעתי למסקנה דומה בכל הנוגע לפעילות המיוחסת לנאשם בחשבון הנאמנות שבבנק ירושלים.

83. כתב האישום מייחס כאמור לנאשם ריבוי עבירות לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון. הפרק העובדתי שבכתב האישום, מלבד המבוא, מחולק לשלושה חלקים, כאשר כל חלק מתייחס לפעילות הנאשם במסגרת שלושת חשבונות הבנקים: דיסקונט, הפועלים וירושלים, בהתאמה.

לצורך הדיון וההכרעה, אתן דעתי תחילה לפעולות שביצע הנאשם בחשבונותיו בבנק דיסקונט והפועלים, בהינתן קו משותף ביניהן, ולמסקנה המרשיעה בגינן; ובהמשך אתן דעתי לפעילות המיוחסת לנאשם בחשבון הנאמנות שבבנק ירושלים, ולמסקנה המזכה בגינה.

העבירות המיוחסות לנאשם במסגרת ניהול חשבונותיו בבנק הבינלאומי ובבנק הפועלים

המסכת העובדתית הרלוונטית שאינה שנויה במחלוקת

84. להלן **המסכת העובדתית הרלוונטית שאינה שנויה במחלוקת** בין הצדדים:

(א) בשנת 2000 עזבו מנשה ושרון, חתנו ובתו של הנאשם, את ישראל ועברו להתגורר בברצלונה שבספרד, עד לשובם ארצה עם ילדיהם בחודש יולי 2009.

(ב) טרם עזיבת מנשה את הארץ הוא נקלע לחובות כבדים, בין היתר לבנקים בישראל, חלקם בשל מתן ערבויות להתחייבויותיהן של חברות עמן היה קשור. כתוצאה מכך, הוגשו נגד מנשה תובענות בבתי המשפט ונפתחו נגדו הליכים בהוצאה לפועל.

(ג) במהלך שהותם של שרון ומנשה בברצלונה, עשה מנשה חיל בעסקיו וצבר הון וממון רב. בד בבד, עלו נישואי השניים על שרטון, ושרון שיתפה את הנאשם ברצונה להתגרש ממנשה ולשוב ארצה. הנאשם מצדו חשש כי שרון תתגרש ממנשה בטרם יעלה בידה לשים יד על חלק מהרכוש והממון שנצברו במהלך שהייתם בברצלונה.

(ד) בשנת 2008, הביעו מנשה ושרון רצון משותף לשוב ולהתגורר עם ילדיהם בישראל. לשם כך, כחלק מההיערכות לחזרתם ארצה, נרתם הנאשם לסייע לשניים, לאתר עבורם בית מגורים, ההולם את צרכיהם. ואכן, נמצא בית מגורים צמוד קרקע, ברח' הברושים 10 ברמות השבים, אותו רכש הנאשם בעבור מנשה ומשפחתו, תמורת סך של 4,050,000 ₪. לאחר מכן, נהרס הבית הקיים, ועל הקרקע נבנה בית מגורים חדש, גדול ומפואר, שהוגדר כ"בית חכם", בהשקעה כספית גבוהה, שהצריכה גם את שינוי התב"ע, לשם הגדלת השטח הבנוי, כשרק לשם כך נדרשה הוצאה כספית של כמיליון ₪. הנאשם העריך שבבניית הבית החדש הושקעו כ-10 מיליון ₪ (הודעת הנאשם מיום 15.6.2014, ת/26, בעמ' 11).

(ה) מנשה ושרון לא פתחו חשבונות בנק לקראת או בשובם לישראל, ולכן הוזרמו כספים מחשבונותיו של מנשה בחו"ל אל חשבונות הבנק של הנאשם בישראל, ומהם נמשכו הכספים על מנת שישמשו את מנשה, בין היתר, לצורך רכישת המגרש ובניית הבית.

(ו) אין חולק כי הבית נרשם על שם הנאשם במרשם המקרקעין.

(ז) לפי כתב האישום, בין השנים 2009-2012 הועברו מחשבונותיו של מנשה לחשבונותיו של הנאשם בבנק הבינלאומי, וממנו נמשך למצער סכום של 18 מיליון ₪. הנאשם אישר סכום זה הן בתשובתו לכתב האישום, והן בעדותו בבית המשפט (עמ' 146 לפרוט', מיום 22.5.2019). הנאשם אישר כי מנשה היה הגורם היחיד שהעביר כספים מחו"ל לחשבונותיו בבנק.

(ח) מטבלת מיצוי פעילות בחשבון הבינלאומי (ת/9), שתוכנה לא נסתר, עלה כי במהלך התקופה 24.12.2008-28.2.2013 התקבל בחשבון הבנק של הנאשם בבנק הבינלאומי סכום כולל של 15,445,581 ₪ במטבע חוץ, באמצעות העברות בנקאיות מבנקים זרים.

במהלך התקופה 24.12.2008-19.11.2012 משך הנאשם מהחשבון בבינלאומי סך כולל של 2,291,641 ₪ במזומן, באמצעות 70 משיכות נפרדות, מתוכן 67 משיכות בסכומים הנמוכים מ-50,000 ₪, 2 משיכות בסכום של 50,000 ₪ ומשיכה אחת בסכום גבוה יותר (9/ת).

במהלך התקופה 5.1.2009-18.11.2012 משך הנאשם מהחשבון בבינלאומי המחאות (שקים) בסך כולל של 5,687,540 ₪ (9/ת).

(ט) מטבלת מיצוי פעילות בחשבון בבנק הפועלים (10/ת), שתוכנה לא נסתר, עלה כי במהלך התקופה 10.12.2009-18.3.2013 העביר הנאשם מחשבונו בבנק הבינלאומי לחשבונו בבנק הפועלים סך כולל של 1,500,000 ₪.

אמו של מנשה, גב' ג'נט מועלם, העבירה אף היא סך של 230,000 ₪ לחשבון הבנק של הנאשם בבנק הפועלים, בשתי פעימות: במועדים 8.4.2013 ו-6.5.2013 (10/ת).

במהלך התקופה 27.12.2009-29.4.2013 משך הנאשם מהחשבון בבנק הפועלים סך כולל של 867,000 ₪ במזומן, באמצעות 31 משיכות נפרדות, מתוכן 28 משיכות בסכומים הנמוכים מ-50,000 ₪ ו-3 משיכות בסכום של 50,000 ₪ (10/ת).

(י) אין מחלוקת כי הנאשם לא הצהיר על מנשה כמי שהינו "שותף" או "נהנה" בחשבון הבנק בבינלאומי ובחשבון בנק הפועלים.

האינטרסים השונים של הנאשם ומנשה ונקודות ההשקה ביניהם

85. על יסוד המסכת הראייתית שנפרסה בבית המשפט ניתן להצביע בבירור על נקודות השקה בין האינטרסים השונים של הנאשם ומנשה, שהביאו אותם לקשור קשר זה עם זה במטרה להעביר כספים, בסכומים גבוהים, מחשבונותיו של מנשה בברצלונה היישר לחשבון הבנק של הנאשם (ורעייתו) בבינלאומי, על מנת שישמש את מנשה לצרכיו, כשמרבית הכספים שימשו לרכישת המגרש ולבניית הבית שיועד למנשה ולמשפחתו, אך גם למטרות נוספות כפי שיפורטו בהמשך.

האינטרס של מנשה - להסתיר את כספו ונכסיו

86. מנשה היה קשור במספר עסקים בישראל, עד שהעתיק את מקום מגוריו מישראל לברצלונה. מנשה התגורר

עם משפחתו בברצלונה בין השנים 2000-2009, ולאחר מכן שב עם משפחתו להתגורר בישראל. בהינתן זאת, נשאלת השאלה מדוע נזקק מנשה לחשבונות הבנק של הנאשם על מנת להעביר את כספיו מברצלונה לישראל, חלף העברת כספיו לחשבונות בנק הרשומים על שמו, בבעלותו ובניהולו.

מנשה נדרש לסוגיה זו במהלך עדותו בבית המשפט, שנמסרה ביום 8.7.2018, ואישר כי פתח חשבון בנק אך חודשים אחדים לפני מועד עדותו, כלומר שנים רבות לאחר ששב להתגורר עם משפחתו בישראל.

מנשה נשאל מדוע לא פתח חשבון בנק בישראל מיד עם שובו ארצה בשנת 2009, וכך השיב: **"העניין הוא שגם כשחזרתי לישראל לא הייתי בטוח שאני רוצה להישאר לגור כאן וגם מראש בכלל ההחלטה מלכתחילה להגיע לישראל היא הייתה החלטה מאוד מורכבת. ולקח לפחות שנה שנתיים שבעצם הייתה את ההחלטה אם בכלל להישאר כאן או לא להישאר כאן או לחזור חזרה לגור בספרד"** (עמ' 104).

נמצא כי בתשובה זו אין כל הסבר מדוע נמנע מנשה מלפתוח חשבון בנק עם שובו לישראל בשנת 2009, ועשה כן רק בחלוף כ-9 שנים, בעיקר כשבמשך כל אותה תקופה נזקק לחשבון בנק ישראלי לצורך העברת כספים מחשבונותיו בברצלונה ולהוצאת כספים בישראל לשם רכישת המגרש, בניית הבית והוצאות נוספות. ככלות הכל, על פני הדברים, דומה כי כל בנק בישראל היה מקבל אליו בברכה לקוח אמיד כמו מנשה, אשר חפץ להעביר ארצה מיליוני שקלים מחשבונותיו מחו"ל. יתר על כן, פתיחת חשבון בנק הינה על פני הדברים פעולה פשוטה ובסיסית, הנעשית מדי יום, כדבר שבשגרה, כך שגם אם מנשה התלבט במשך שנה או שנתיים האם להמשיך להתגורר בישראל או לשוב לחו"ל, לא שוכנעתי כי התלבטות זו היא אשר מנעה או דחתה את החלטתו בדבר פתיחת חשבון בנק בישראל. ודוק, הנאשם נשאר לגור לבסוף בישראל, אך רק כעבור כ-9 שנים שם פעמיו אל אחד הבנקים בישראל על מנת לפתוח לעצמו, מחדש, חשבון בנק ישראלי.

87. מנשה אישר בעדותו כי הוא מתגורר בבית שנבנה ברמות השבים, כשבית זה מומן מכספו, אך למעשה רשום על שמו של הנאשם במרשם המקרקעין (עמ' 110 לפרוט, מיום 8.7.2018).

בשנת 2011, רכש מנשה מכספו 5 דירות חדשות בהוד השרון מקבלן, וכולן נרשמו על שם בני משפחתו, כשאחת מהן נרשמה על שם הנאשם (עמ' 116 לפרוט). רכב המרצדס היוקרתי של מנשה, אותו רכש מכספו לקראת חזרתו לישראל במחיר של כ-300,000 ₪, נרשם על שם אמו (עמ' 117 לפרוט). הנאשם מסר כי למיטב ידיעתו הרכב שעליו נהגה בתו שרון, מסוג לנד-רובר, רשום על שם צחי, אחיו של מנשה (ת/25, בעמ' 27).

88. נמצא אם כן, כי מנשה ושרון נמנעו בכוונת מכוון מלפתוח חשבונות בנק בישראל עם שובם ארצה, וחלף זאת עשו שימוש תדיר בכספם באמצעות חשבונות הבנק של הנאשם בבינלאומי ובפועלים. מנשה ושרון אף נמנעו כאמור מלרשום נכסים על שמם.

89. הסיבה לכל זה נעוצה בכך כי טרם עזיבת מנשה את ישראל עם משפחתו הוא נקלע לחובות כספיים כבדים והתמודד עם תובענות משפטיות והליכי גביה שננקטו נגדו בהוצאה לפועל. מנשה לא הסדיר את כיסוי מלוא חובותיו בטרם עזב את ישראל לברצלונה, אלא עשה כן למצער לגבי חלקם, ביניהם חובותיו למספר בנקים, רק לאחר שובו ארצה.

בהקשר זה מסר מנשה בעדותו כך: **"אני לא יודע איזה חובות חוסלו קודם ואיזה אחרי זה אבל אני יכול להגיד לך שבשנים שקדמו לזה היו חובות למספר בנקים"** (עמ' 105 לפרוט, מיום 8.7.2018).

90. במהלך עדותו בבית המשפט, הוצגו בפני מנשה מספר הסדרים בכתב אליהם הגיע עם בנקים שונים, חלקם בסיוע אחיו, וכן הצהרות מטעמו, והוא אישר את תוכנם, כדלקמן:

(א) ביום 28.12.2010 נחתם הסכם בין מנשה לבין בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: **"בנק מזרחי"**), ממנו עולה בין היתר כי למנשה היה חוב פסוק, שצבר ריבית והוצאות נוספות, ולאחר שננקטו הליכי הוצל"פ לגביית חלק מהחוב משיקולי אגרה, הגיע החוב לסכום מופחת של 2,318,756 ₪. צוין כי מנשה הודיע לבנק מזרחי כי אין לו יכולת כלכלית ו/או נכסים העשויים לשמש לפירעון החוב הפסוק, כולו או חלקו. צוין כי עלה בידי "דורשי טובתו" של מנשה לגייס סכום של 300,000 ₪, אשר ישולם לבנק על חשבון החוב הפסוק כנגד הסכמת בנק מזרחי להפטר מנשה מיתרת החוב הפסוק.

עם זאת, נקבע באותו הסכם, בין היתר, כך: **"חרף האמור לעיל, מוסכם על הצדדים, כי היה ובתוך 5 שנים ממועד חתימת הסכם זה, יצבור החייב ו/או בת זוגו ו/או מי מילדיו הקטינים נכסים ו/או זכויות בשווי העולה על 500,000 ₪, ו/או הכנסותיו יעלו פי 5 מהשכר הממוצע במשק, ישולמו לבנק 25% מכל סכום העולה על 500,000 ₪ ו/או לפי העניין מסכום ההכנסה העולה פי 5 מהשכר הממוצע במשק"**. הוסכם כי לצורך פשרה הסכום הכולל שישולם לבנק מזרחי, בהתאם לסעיף זה, לא יעלה על מיליון ₪.

כמו כן, לשם קבלת מידע על אודות נכסיו של מנשה, הוסכם כי הוא יגיש לבנק מזרחי בכל שנה החל מיום 1.1.2012 ועד ליום 31.12.2015 תצהיר רכוש ערוך ומאומת כדין (ת/19).

בעקבות ההסכם בין מנשה לבין בנק מזרחי, מילא מנשה **"דו"ח לשנת 2011"**, שמוען לבנק מזרחי, ובכותרתו נכתב: **"הצהרה על פי סעיף 'התעשרות' להסכם מיום 28.12.2010"**. דו"ח זה נחתם על ידי מנשה וביום 4.1.2012 אומת בפני רואה חשבון (ת/18). במסגרת דו"ח זה הצהיר מנשה כך: **"(1) לא קיימים ברשותי נכסים. (2) גם על ידי בת זוגתי או ילדי הקטינים לא נרכשו נכסים. (3) סכום הכנסותיי בשנת 2011 לא עלה על השכר הממוצע במשק"**.

(ב) ביום 21.12.2009 נחתמה "הודעה על הסדר פשרה" בין מנשה לבין בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: **"בנק אגוד"**), במסגרת הליך שהתנהל בין הצדדים בלשכת ההוצל"פ בנתניה (ת/20). מהסכם פשרה זה עולה, בין היתר, כי מנשה ואחר היו ערבים לחובותיה של חברה בשם: "מור סגל מאני קלאב בע"מ", אך לא עמדו בהתחייבויותיהם והם חויבו לשלם מכוח פסק דין שניתן נגדם בבית המשפט השלום בנתניה. נכון ליום 4.11.2009 עמד החוב בתיק ההוצל"פ על סך ₪ 2,198,500.

במסגרת הסדר פשרה זה, הסכים בנק אגוד כי מנשה ישלם ₪ 200,000 בלבד כנגד סילוק ערבותו. בהקשר זה הוסכם כך: **"מובהר בזה כי הסכמת הזוכה (בנק אגוד - י.ט.) לקבלת סכום הפשרה כמפורט לעיל הינה בהסתמך על הצהרות ומצגים שהציג החייב 1 (מנשה - י.ט.) בפני התובע בקשר למצבו הכלכלי. עוד מובהר כי הסכם זה מותנה במתן תצהיר יכולת על ידי החייב 1 כאשר במידה ויתברר כי אי אלו מהצהרותיו ע"פ תצהיר היכולת אינן נכונות יהיה רשאי הזוכה לפעול לגביית יתרת החוב בתיק ההוצל"פ ומלוא החוב בקיזוז התשלומים שישולמו ע"ח הסדר זה יעמוד לפרעון מיידי. כאמור ובמידה ויתגלו לזוכה כי מצג ו/או הצהרה כלשהי ביחס למצבו של החייב במועד החתימה לא היו נכונים רשאי הזוכה לבטל הסכם זה ..."**

עוד באותו היום, אריק מור, אחיו של מנשה, חתם על תצהיר יכולת בשמו של מנשה, מכוח יפוי כוח נוטריוני כללי על שמו. במסגרת תצהיר זה נכתב כך: **"הריני להצהיר, כי אין על שמו של אחי כל נכסים, אין לו חשבון בנק כלל וכי בתשע השנים האחרונות הוא התגורר אצלי בברצלונה בספרד וכלל לא שהה בארץ. אני עושה תצהיר זה במסגרת חתימה על הסכם פשרה עם בנק אגוד בנוגע לתיק ההוצל"פ ... ומבקש לסיים את ההליכים נגד החייב, שהוא אחי - מנשה מור, על פי הסכם הפשרה מהיום"**.

(ג) ביום 12.11.2009 נחתם הסכם בין אריק מור, אחיו של מנשה, לבין בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: **"בנק דיסקונט"**), ממנו עולה, בין היתר, כי מנשה היה ערב לחובותיה של חב' שסקוויז פרסום בע"מ, ולאחר שניתן נגדו פסק דין המחייב בתשלום חובות, ננקטו נגדו הליכי גבייה בלשכת ההוצל"פ בתל אביב (ת/21). מהסכם זה עולה כי נכון ליום 4.11.2009 עמד החוב בתיק ההוצל"פ על סך ₪ 2,057,000. בהסכם נכתב כי אריק, אחיו של מנשה, פנה לבנק דיסקונט וביקש לאפשר לו לסלק את חובו הפסוק של מנשה בתשלום מופחת. יוטעם כי מנשה אישר את האמור בעדותו (עמ' 109 לפרוט' מיום 8.7.2018). במסגרת הסדר זה, הסכים בנק דיסקונט כי מנשה ישלם ₪ 179,212 במזומן כנגד סילוק מלא של חובו.

91. הנה כי כן, נמצא כי בעת שמנשה עזב את ישראל עם משפחתו לברצלונה הוא השאיר אחריו חובות כבדים לא מוסדרים עם נושים, ביניהם מספר בנקים ישראליים. לימים, במהלך שהותו של מנשה בברצלונה שפר עליו מזלו, הוא עשה חיל בעסקיו וצבר הון וממון רב. וכך מסר מנשה בעדותו: **"מאז שנת 2000 התגוררתי**

בספרד, ובשנת 2009 חזרתי לישראל ומאז אני גר ביישוב שנקרא רמות השבים (עמ' 104 לפרוט' מיום 8.7.2018). **"התמזל מזלי לאורך השנים וצברתי הון בשנים שלא חייתי כאן"** (עמ' 115 לפרוט').

92. ברם, על אף שמנשה צבר הון וממון רב בנכר, הוא לא שש לכסות את מלוא חובותיו לנושיו, ביניהם הבנקים, עם שובו ארצה. נמצא אם כן שמנשה הגיע עם הבנקים להסדרים לסילוק מלוא חובותיו כנגד כיסוי חלקי בלבד מצדו, תוך מתן מצג מטעה - בלשון המעטה - לפיו יכולותיו לשאת במלוא החובות מוגבלים למדי, היות שאין לו יכולת כלכלית ו/או נכסים העשויים לשמש לפירעון החובות. לצורך כך, מנשה הצהיר בפני הבנקים כי הכנסותיו לא עלו על השכר הממוצע במשק, והוא נאלץ להיעזר ב"דורשי טובתו" כדי לכסות חלק מחובותיו כנגד הסכמת הבנקים סילוקם המלא. הבנקים מצדם נענו כאמור לבקשותיו של מנשה, מתוך רצון לקבל חלק מהכסף, והפטירו אותו ממלוא חובותיו, לאחר שככל הנראה האמינו כי מדובר במצג מהימן מצדו על אודות יכולותיו הפיננסיות המוגבלות. עם זאת, הבנקים התנו את ההסדרים עם מנשה בכך שאם יתגלה כי המצג ו/או הצהרה מטעמו ביחס למצבו הכלכלי לא היו נכונים, או ככל שבתוך 5 שנים ממועד חתימת הסכם יצבור זכויות בשווי המפורט בהסכם, אזי הבנקים יהיו רשאים לבטל את הסכם עמו או לגבות ממנו כספים נוספים, כל בנק בהתאם להסדר הרלוונטי בינו לבין מנשה, כמפורט לעיל.

93. הנה כי כן, על אף שמנשה נהנה ממעמד של תושב חוזר, בימים שאושרו הטבות מס לרגל ציון 60 שנות עצמאות למדינת ישראל, כך שיכל להעביר מחו"ל לישראל את כספו מבלי לדווח לרשות המס, היה לו אינטרס מובהק להעביר את הונו "מתחת לרדאר" על מנת להסתירו מנושיו, וביניהם הבנקים, על מנת שלא יבוטלו ההסדרים עמם. ככל שהייתה מתגלית האמת באשר לאיתנותו הכלכלית של מנשה, הוא היה נאלץ לשלם לבנקים, ואולי גם לנושים אחרים, כספים נוספים להם התחייב. נחה דעתי אם כן כי זו הסיבה שמנשה נמנע מלפתוח חשבונות בנקאיים בישראל במשך כ-9 שנים ממועד חזרתו ארצה, והקפיד שלא לרשום בכל מרשם רשמי גלוי את הנכסים שרכש מכספו, ביניהם: הבית ברמות השבים, חמש דירות חדשות בהוד השרון ורכבי היוקרה שלו ושל רעייתו שרון, והכל כדי שלא יתגלה מצבו הכלכלי האמיד.

נמצא אם כן שבמהלך השנים 2008-2013, לקראת ולאחר שובם של מנשה ומשפחתו לישראל, הוא הזרים מיליוני שקלים מחשבונותיו בחו"ל אל חשבונות הבנק שבהם הנאשם ורעייתו עשו שימוש, עבור עצמם, מזה שנים רבות בישראל.

94. בנוסף לכך, מהודעות שנגבו באזהרה מגב' ג'נט מועלם, אמו של מנשה, והוגשו לבית המשפט בהסכמה, עולה כי מנשה העביר כספים גם לחשבון הבנק של אמו, ולחשבונות בנק נוספים שהיא פתחה במיוחד לבקשתו. לדבריה, מנשה אף התלווה אליה לבנק כדי שהיא תפתח חשבון על שמה לשימוש.

וכך מסרה, בין היתר, אמו של מנשה בהודעתה מיום 27.5.2014: **"ש. מה עם חשבון בבנק ירושלים? ת. אה נכון בפ"ת אני לא לוקחת משם כסף לא כלום. ש. למה פתחת שם חשבון? ת. (שותקת) אני לא יודעת. אני לא פתחתי שם לבד. אני לא אשקר לך. ש. מי אמר לך לפתוח החשבון? ת. הבן מנו ביקש. לאריק אין שום דבר. ש. למה פתחת בשבילו החשבון? ת. הוא ביקש שאני אפתח בשבילו.**

אמר פתחתי. אני יודעת למה. ש. של מי הכסף? ת. מנו בגלל שהוא תושב חוזר הוא היה מביא שלם כל פעם כסף. מה מו מה אני לא יודעת שום דבר. אני לא אשקר לך. ... ש. מי פתח את החשבון? ת. אני הלכתי לשם לפני כשנה או יותר או פחות. ש. עם מי הלכתי? ת. עם הבן שלי מנו. חתמתי ובאתי הביתה. ש. מה המספר של החשבון? ת. אין לי אותו פה כי אני לא ... אני לא הולכת לבנק הזה נשמה. הלכתי רק כשהייתי צריכה לפתוח והלכתי עוד פעם אחת. ש. למה הלכתי? ת. הלכתי לחתום עוד פעם. ש. על מה חתמתי? ת. אני לא יודעת על מה אפילו. ... ש. מי אמר לך לחתום? ת. מנו אמר לי ואני הלכתי איתו. ... ש. למה מנו לא פתח את החשבון בעצמו? ת. (עושה פרצוף של לא יודעת). ש. לא יודעת? ת. לא. לא יודעת. ... ש. האם את יודעת איפה יש לך חשבוניות בנק? ת. בבנק ירושלים סניף פתח תקוה, הבן שלי מנו/מנשה אמר לי לפתוח ופתחתי חשבון, בנק פועלים אני שילמתי עבור מנו כספים עבור חובות והוא העביר לי את הכסף ושמתי את הכסף בחשבון לפני הרבה שנים. ... ש. כמה כסף יש לך בבנק ירושלים? ת. אני לא יודעת להגיד לך, אני לא יודעת כמה כסף יש בבנק, כשהלכתי לפתוח חשבון לא לקחתי כסף איתי, הכסף הגיע מחו"ל, לבן שלי הגדול יש חברה ויכול להיות שהוא העביר את הכסף. ... מי אמר לך לפתוח (את חשבון הבנק - י.ט.)? ת. הבן שלי מנו ... ש. מה את מתכננת לעשות עם הכסף בבנק ירושלים? ת. זה הכסף של הבן שלי אולי הוא רוצה לקנות בזה משהו. ... ש. כמה כסף לקחת מבנק ירושלים? ת. אני חתמתי על צ'קים אבל לא היה רשום סכום מעולם. מנו אמר לי לחתום ואני חתמתי והבאתי לו את הצ'קים רק מנו. ... הכסף שנמצא אצלי בבנק ירושלים זה הכסף של מנו. ... ש. איך את נוהגת למשוך כספים מהחשבוניות? ת. בבנק בינלאומי בלבד. ש. מה מקורם של הכספים שנמצאים בחשבון? ת. מנו הבן שלי מפקיד את הכספים מחו"ל" (ת/22).

האינטרס של הנאשם - לסייע למנשה להעביר כספים לישראל בעקבות רצונה של בתו להתגרש ממנשה

95. במקביל לרצונו של מנשה להעביר כספים לישראל, מבלי להטביע חותם ששייכוהו לאותם כספים או נכסים שבבעלותו או נרכשו עבורו, נמצא כי לנאשם היה אינטרס משל עצמו לסייע למנשה ואף לעודדו להזרים לישראל כספים ולרכוש רכוש כמה שאפשר. הנאשם היה כה מעוניין בכך, ובהבינו את רצונו של מנשה להעביר כספים בהיחבא על רקע ההליכים המשפטיים שננקטו נגדו, הסכים הנאשם להעמיד לרשותו ולשימושו של מנשה את חשבוניותיו הבנקאיים שלו ושל רעייתו.

96. הסיבה לכל זאת, נשמעה מפיו של הנאשם למן תחילת חקירותיו במשטרה, והיא רצונו להביא לכך שמרבית כספו וממונו של מנשה יועברו לישראל, על מנת שבתו שרון תוכל לעמוד על זכויותיה ולקבל את חלקה מאותם כספים ורכוש, בהינתן הבעת רצונה בפניו לשוב ארצה עם בנותיה, ולפתוח בהליך גירושין ממנשה. הנאשם חשש כי ככל ששרון תביע בפני מנשה את רצונה להביא לסיום את קשר הנישואין ביניהם, בעת שהם גרים בברצלונה וכל רכושם נמצא שם, הוא ימנע ממנה להוציא את בנותיהם מברצלונה, והיא תישאר חסרת כל, משום שכל ממונם נשלט והוחזק בברצלונה על ידי מנשה, ושרון לא הייתה מודעת להיקף הונו של מנשה ולאופן החזקתו.

97. הנאשם סיפר בהודעתו מיום 27.5.2014 כי בתו שרון שיתפה אותו שיחסי הנישואין שלה עם מנשה עלו על שרטון, וכי היא מרגישה אומללה בברצלונה. הנאשם הוסיף ששרון שיתפה אותו שמנשה לא נותן לה כסף, לעתים הוא לא שב הביתה, והביעה בפניו את רצונה לשוב ארצה עם בנותיה. וכך מסר, בין היתר, אודות אמירותיה של שרון באזניו בעת שחיה עם מנשה בברצלונה: **"אבא קשה לי רע לי ... הוא עוזב הוא לא בא הביתה בכלל אני תקועה פה עם שלוש בנות ... הוא לא בא הביתה אפילו ... אין לי כסף..."** (ת/25, בעמ' 7).

הנאשם סיפר כי הביע בפני בתו את חששו כי אם תשוב לארץ, במצב הדברים המתואר, היא תישאר חסרת כל, ולא יהיה לה גב כלכלי, משום שכל נכסיו וכספו של מנשה היו בשליטתו הבלעדית אי שם בחו"ל. לכן, הנאשם יעץ לבתו שלא למהר לשוב ארצה בטרם הם יעודדו את מנשה לחזור לארץ ולהעביר ארצה כספים, על מנת ששרון תוכל לתבוע את חלקה במסגרת הליך גירושין עתידי.

וכך מסר הנאשם בחקירתו: **"אני ניסיתי לשכנע אותה שכרגע תנסה להעביר את הזמן כי אין לה שום דבר רשום על שמה ואין לנו שום הוכחות מה יש לו ... שתתעכב קצת ולא ... ותמשוך את הזמן כי נכון לאותו זמן אין לה על שמה שום דבר ואין אפשרות לבדוק מה יש להם בכלל בחשבונות בחו"ל. אמרתי לה שאם היא תתאפק וננסה לסדר ככה ... להחזיר אותם לארץ כדי שהוא יעביר כספים לארץ שאפשר יהיה לשים עליהם יד ואחר כך שהיא תגיש בקשה לגירושים ואז חצי מהכסף שבארץ, אנחנו לא יודעים מה בחו"ל מה יש בחו"ל, אבל לפחות הנכסים שיש פה בארץ אפשר יהיה להוציא חצי מזה שמגיע לה כחוק כי עליה אין כלום היא ריקה ..."** (ת/25, בעמ' 8).

גם בעדותו בבית המשפט שב וסיפר הנאשם כך: **"בתי זאת בתי, היא, הבעיה שהתחילה עוד שם, שהיחסים בינה ובין בעלה השתבשו והיא הייתה בוכה לי בטלפון כל יום. ולכן אני לקחתי על עצמי את הפרויקט הזה. ... אני מהאינטרס של הבת שלי רציתי שהוא יביא כמה שיותר נכסים שהיו לו שם, שהוא יביא לארץ. כי הבת שלי חיה בבועה, בוא נגיד ככה. היה לה כרטיס אשראי, היא חיה בארץ זרה, היא עם 3 בנות, עם שתי נכדות שנולדו בנות שנה, והם בנות כלום, ועם ילדה, והחתן שלי מסתובב בעולם. הוא כמעט ולא נמצא וכל מה שיש לה, אין לה חשבון בנק אפילו ויש לה רק כרטיס אשראי שהוא הקציב לה ועל פיו היא מתנהלת. ... ואני אומר לה, שרון, אין לי שום דבר שאני יכול לעזור לך. אני לא יכול, את לא יכולה לצאת מספרד, הם גרו בברצלונה כל השנים. את לא יכולה לצאת משם עם הילדות לחזור לארץ. אם הייתי יכול להוציא אותך עם הילדות לארץ, אז הייתי מוציא אותך לארץ. אבל אין לי את ה, אין את האופציה הזאת כי הוא יגיש התנגדות ולא יתנו לך להוציא את הילדות לארץ. אז צריך לעשות בחוכמה. צריך לעשות חוקי, בחוכמה. לחכות עד לעיתוי הנכון ושתוכלו להגיע לארץ עם קצת רכוש שאפשר יהיה לשים יד, כי אף אחד לא יודע מה יש לו שם. אף אחד לא, הוא לא, הוא לא דיווח לאף אחד. הוא, אף אחד עד היום לא יודע כמה נכסים יש לו עוד בחו"ל. אנחנו פה יודעים רק על הנכסים שהוא הביא לארץ. ואז פה יהיה לפחות בסיס. מגיע לך מכוח החוק, מגיע לך 50% מהנכסים שהוא יעביר לארץ. וזאת זכותך. אז בואי נחכה לעיתוי הזה. ונכון, בגלל מה שקרה עם שנות ה-60 וכל הזה, ושהם עלו לארץ, אז היה מותר לו להביא את כל הרכוש שהיה לו שם או חלק מהרכוש, והוא הביא את זה לארץ ועכשיו נוצר בסיס לכל הנושא**

הזה" (עמ' 144-145 לפרוט', מיום 12.5.2009).

98. מדברי הנאשם בחקירותיו באזהרה במשטרה עלה בברור כי הוא היה מודע למצבו הכלכלי של מנשה עובר לעזיבתו את הארץ, והיה ידוע לו, גם אם לא בפרטי פרטים, כי מנשה היה שקוע בחובות לבנקים, והגיע להסדרי חוב עם חלק מהבנקים, המחייבים אותו להמשיך לשלם את חובותיו ככל שייוודע על רכוש הרב או יצבור רכוש במהלך חמש שנים שלאחר מכן. הנאשם הבהיר כי במודע אפשר לנאשם לעשות שימוש בחשבונותיו בבנק לצורך העברת כספים, כדי לסייע לבתו ולנכדותיו להגיע ארצה, שאילולא כן מנשה בתו ובנותיהם לא היו חוזרים יחדיו לישראל.

וכך מסר הנאשם בהודעתו מיום 27.5.2014, בין היתר, לגבי מצבו הכלכלי של מנשה:

"מנשה היו לו פה בעיות בארץ של אה ... שהוא היה שותף במשרד פרסום ו... היו להם בעיות נכנסו שותפים ... " (ת/25, עמ' 5). "והם למעשה פשטו את הרגל והם נשארו חייבים לספקים סחורה ... לא הייתה לו ברירה הוא אה .. פחד שיעצרו אותו אז החליטו לנסוע לחו"ל. ... גם היו לו הרבה חובות בבנק. הוא לקח הלוואות מהבנק ו... הם נסעו. הבת שלי בדיוק גם קיבלה שמה אישור שהיא יכולה ללמוד תואר שני ... בברצלונה. ... היא סיימה שמה בהצטיינות והם נשארו. הוא פתח לו עסקים שמה" (ת/25, עמ' 6).

"הוא היה מוגבל פה בארץ, אסור היה לו בגלל מה שסיפרתי לכם שהם פשטו את הרגל הוא היה מוגבל בכל הבנקים. הוא היה חייב כסף ואז הוא הגיע להסכם עם הבנקים כשהם עלו לארץ שהוא אה מוכן להחזיר להם את החצי ממה שהוא חייב לא של השותף שלו ... לצורך העניין שהוא סגר איתם הם עשו אה ... קיזוז של חובות ... הוא התחייב להם שהוא ... בחמש שנים הקרובות ברגע שיהיה לו כסף שלו פרטי הוא יהיה חייב להשלים להם כי הם הורידו לו ... הלכו לקראתו והורידו לו את הקנסות ואת הריביות" (ת/25, עמ' 12). "בגלל זה לא הייתה לו שום אפשרות אחרת להעביר לפה כספים ש... כדי לבנות את הבית הוא היה מוגבל. ... אז אני לקחתי על עצמי את זה כי אני רציתי שהוא יעביר כמה שיותר כסף לפה שלבתי שלי ... יהיה לה בסיס ... אפשרות לשים יד על חלק מהכסף שכביכול מגיע לה כי אין עליה כלום היא לא רשומה בשום מקום ... אין לה רכוש אין לה אפילו אוטו שהיא נוסעת עליו לא רשום על שמה" (ת/25, עמ' 13).

הנאשם אישר בחקירתו כי הבית עודנו רשום על שמו ולא על שם מנשה מהטעם שהוא "לא יכול להעביר עליו ... הוא עוד מוגבל פה בארץ בבנקים התכוונתי..." (ת/25, עמ' 21).

"אם אתה שואל אותי היום אם אה ... אם אני מתחרט על מה שעשיתי או לא מ... זה אז אני אומר לך שוב הייתי בשביל להציל את הבת שלי בשביל להביא אותה לארץ בשביל שיהיה לה סיכוי שיהיה לה משהו פה אחרי כל כך הרבה שנים שאין עליה כלום והיא בזזה את החיים שלה..." (ת/25, עמ' 25).

(18).

ובהמשך: "... ואני שוב אני אומר אם זה היה, אם זה היה היום לא הייתי חוזר בי הייתי עושה אותו דבר. אין לי, זה כל מה שיש לי יש לי את הבנות שלי ויש לי את הנכדות שלי אני רציתי אותם בארץ פה ואני רציתי שהיא תחיה טוב ושהיא תהנה מהחיים שלה ולא תשב לי בחוץ לארץ ותבכה לי בטלפון שהיא לא יודעת מה לעשות רע לה ואין לה כסף לה כסף למחייה. ... לקחתי על עצמי את התיק הזה כי אחרת הם לא היו מגיעים לארץ ולא היינו יושבים פה היום ולה לא היה כלום. היא הייתה באה לארץ עם הילדות שלוש בנות בלי כלום. זה מה שהיה קורה" (ת/25, עמ' 45, 48).

בהמשך, במהלך חקירת הנאשם מיום 15.6.2014, הוא נשאל בין היתר מדוע מנשה העביר כספים באמצעותו, ועל כך השיב: "ממה שהבנתי הוא היה מוגבל פה בארץ. ואני לקחתי על עצמי לדאוג להם ... לפי מיטב הבנתי, לאור מה שהיה לו לפני שהוא נסע לחו"ל, שהוא פה הסתבך ... עם שותפים ועם פשיטת רגל ונדמה לי שהייתה פשיטת רגל אפילו. הוא היה חייב פה כספים לבנקים ... לא הייתה לו ברירה אחרת. או להעביר דרכי, או לא לעלות לארץ או להישאר בחוץ לארץ עד שיגמור את הפרשה של הבנקים" (ת/26, עמ' 13).

בהמשך חקירתו נשאל הנאשם האם הבנק דרש ממנו לרשום את מנשה כ"נהנה" בחשבון הבנק שלו, והשיב: "לא. אסור היה לו להירשם כי אחרת הוא היה צריך לסגור את כל החובות שלו שהוא חייב. אסור היה בכלל שהוא יופיע באיזשהו חשבון בנק לא הוא ולא שרון, הבת שלי גם. פתחנו לה חשבון רק בגלל שהיא קיבלה קצבאות על הילדים ... מביטוח לאומי" (ת/26, עמ' 15).

עוד מסר הנאשם כך: "...לא הייתה אופציה אחרת. לא הייתה. זה להיות או לא להיות. ו... או שאנחנו שמים יד על הכסף שיבוא. או שזה נשאר בחו"ל ואז אין כלום. היא חוזרת הביתה בלי שום דבר. יכול להיות שלא יתנו לה את הילדים אפילו. הוא לא ייתן לה. זהו. זה הסיפור" (ת/30, עמ' 8).

הנאשם נשאל מדוע לא רשם את מנשה כ"נהנה" בחשבונו בבנק הפועלים, וגם על כך השיב: "אסור היה לו. ... תראה הוא אמר אסור היה לו רשום בשום בנק. אתה מבין כי אחרת הוא ישר היו עולים עליו והוא היה צריך לשלם את הזה" (ת/30, בעמ' 17).

וכן: "פעלתי כפי שפעלתי כי לו היה אסור, אסור היה לו לפתוח חשבון פה בבנק ולרשום שום נכס על שמו" (ת/30, חלק 4, עמ' 15).

הנאשם סיכם: "כל המטרה הייתה לאסוף נכסים פה בארץ שאפשר יהיה לשים עליהם יד בשביל הבת". כנשאל הנאשם האם מנשה ידע על מטרתו, השיב: "לא, נו חס וחלילה אם הוא היה יודע לא היה מעביר את הכספים אתה מבין?" (ת/25, עמ' 43).

בחקירתו במשטרה מיום 15.6.2014 נשאל הנאשם, בין היתר, על ייעוד אותם סכומי כסף, שמשך במזומן מחשבוננו עבור מנשה, והשיב: "אין לי מושג אני לא... לא נכנסתי לנושא הזה ואני לא יודע לאן זה הלך ומה הוא עשה עם זה, מכיוון ש... מה שפחות לדעת יותר טוב בשבילי... לא רציתי לעורר יותר מדי... שהוא לא יתחיל לחשוש לי שאני אה עושה משהו נגדו. ... כי לי הייתה מטרה אחרת בכל הסיפור הזה. לבת שלי שיעביר כמה שיותר כסף לארץ" (ת/30, חלק שלישי, עמ' 20).

99. הנה כי כן, התכנית שרקם הנאשם עם בתו התמקדה בלשכנע ולדרבן את מנשה לשוב להתגורר בישראל, בין היתר על רקע הטבות המס שניתנו בזמנו לרגל חגיגות 60 שנות עצמאות למדינת ישראל, מתוך רצונם שמנשה יזרים כספים, בסכומים גבוהים ככל האפשר, מחשבונותיו בחו"ל לישראל. תכנית זו יצאה אל הפועל, ולצורך כך העמיד הנאשם לרשות מנשה את חשבונותיו האישיים בבנקים, כדי להקל עליו להעביר את ממונו לישראל, באין מפריע ומבלי שיתכן בביטול הסכמיו עם הבנקים או נושים אחרים. מנשה לא היה ער כמובן למניע הנסתר של הנאשם ושרון, כמו גם תכנונה של שרון להתגרש ממנו לאחר שיחזרו ארצה. לימים, לאחר שמנשה הזרים מיליוני שקלים לישראל, בין היתר באמצעות חשבונות הבנק של הנאשם, והשניים שבו ארצה עם בנותיהם, שרון אכן נקטה בהליך גירושין כנגד מנשה.

וכך מסר מנשה בעדותו: "מדובר בעצם על סיטואציה שהתחילה עוד לפני 2008 שבעצם פנתה אלי מי שהייתה אז אשתי ואמרה לי תשמע בוא נחזור לארץ. גרנו אז בספרד, היא ביקשה שנחזור לישראל. אני לא כל כך התלהבתי מהרעיון הזה, לא הייתה לי, לא היה לי רצון לחזור לישראל. ואחד הדברים שהיא אמרה טוב אם אנחנו נרצה לחזור אז בטח נצטרך לגור איפשהו אז אמרתי אוקיי. ואז הבנתי שאבא שלה התחיל לחפש לנו מה שנקרא מקום למגורים ובתהליכי החיפוש נמצא מה שנקרא הבית הזה שבעצם היה שם אז ואני דרך אגב לא ראיתי את הבית, אני לא הייתי במקום כדי לראות אותו אפילו. ובזמן הרכישה עצמה אמרתי אוקיי מקסימום עושים השקעה, נחזור לגור, לא נחזור לגור, לא יודע מה יהיה. ואמרתי תשמע, אני במילא לא נמצא בישראל, אני לא חוזר לישראל, הוא נמצא שמה, אז עשינו את התהליך שזה בעצם נרשם על שמו. יכול להיות שגם אחרי חצי שנה לא היינו חוזרים בכלל והעסקה הייתה בעצם, מוכרים את הנכס הזה לצורך העניין. מטעמי בירוקרטיה בלבד" (עמ' 110 לפרוט', מיום 8.7.2018).

ובהמשך סיפר מנשה על גילוי התכנית שרקמו הנאשם ובתו: "... לפני שנחקרנו אני חשבתי לתומי משהו אחר אבל אחרי שהשתחררתי מהמעצר והגעתי הביתה וחיכה לי בבית כתב גירושין או תביעת גירושין מאשתי וכשהתחלתי לחרוג קצת אחורה התחלתי להבין וגם קראתי את, את הפרוטוקולים של החקירות של אדון פרלמן ועוד מתברר לי שזה נכון מהצד שלו, מתברר לי שבשנת 2006 עוד הוא מתאר את זה בצורה מאוד מאוד מאוד ציורית, הוא מקבל שיחת טלפון מהבת שלו שבוכה לו בטלפון ואומרת לו שהיא רוצה להתגרש אז אדון פרלמן אומר לה איך את תתגרשי? כל הנכסים שלכם נמצאים בחו"ל, אתם גרים בחו"ל, בוא נעשה סוג של כיפה אדומה. בואי נחזיר אותו לישראל, נתחיל לקנות פה נכסים ונראה מה יהיה אחר כך, אחר כך תחזרי לישראל, תתגרשי בישראל שמצבך יהיה יותר טוב, זה הוא אמר בחקירות שלו, אני לא ידעתי את כל הדברים האלה לפני זה. אני רק שומע בוא יש מגרש טוב לקנות. גם הדירות, אותן דירות של ההשקעה שדיברנו עליהן זה לא שקמתי

בבוקר אמרתי אני הולך לקנות דירות. פתאום קיבלתי שיחת טלפון בוא, יש משהו מעניין. אז אני לא בא ואומר שמישהו שם לי אקדח לרקה ואמר לי בוא תקנה אבל היה פה תהליך של לנסות להביא כסף לישראל כדי שבסוף יהיה אפשר לשים עליו את היד, ככה אני מבין את זה היום.

... שכשאני קורא את החקירות של אדון פרלמן, ואני קורא את מה שהוא כתב שם אני מבין שהמטרה שלו ושל הבת שלו היו להחזיר אותי לישראל, לגרום לי להביא לפה כספים, לגרום לי לקנות פה נכסי נדל"ן ושהבת שלו תוכל אחר כך להתגרש ממני ולקבל חצי מזה, זה השורה התחתונה ממה שאני מבין. עכשיו, אתה שואל אותי על מירון גלמן שאני סמכתי עליו שהוא חלק מהמשפחה, שסמכתי על חמי, שסמכתי על אשתי, שסמכתי על האח שלו, בכל העסקאות האלה סמכתי עליהם, נכון, לא חשבתי פעמיים. אמרתי לעצמי אוקי יש עסקה טובה בוא נעשה אותה. כספים יצאו מהחשבונות שלי והגיעו לישראל..." (עמ' 126-127 לפרוט', מיום 8.7.2018).

100. הנאשם נשאל בחקירתו מיום 15.6.2014: "לאור כל האמור אני מבין שחשבוך בבנק הבינלאומי שימש בעצם את מנשה", והשיב על כך בחיוב. ושוב נשאל האם בירר עם מנשה מדוע הוא לא פותח חשבון בנק על שמו, ומתנהל עמו, ועל כך השיב הנאשם: "לא אמרתי לו, הוא היה מוגבל פה". בצדק נשאל הנאשם הכיצד אדם שיש לו כל כך הרבה כסף נחשב כ"מוגבל", ולכן נשאל האם הוא רק משער שמנשה היה מוגבל, והשיב הנאשם: "לא. אני ידעתי שהוא מוגבל פה, הוא אמר לי ... אחרת ירימו לו". בהמשך דבריו הבהיר שוב כי ידע שמנשה ושרון מוגבלים בבנקים, והוסיף: "ולכן אני הייתי האיש קשר, דרכי הוא העביר את הכספים. ... תראה הוא אמר אסור היה לו רשום בשום בנק. ... אחרת הוא ישר היו עולים עליו והוא היה צריך לשלם את הזה" (ת/30, חלק שלישי, עמ' 14-17).

101. מכל המקובץ עד כאן, כפי שצוין, נמצא כי הנאשם ומנשה קשרו יחדיו קשר להעביר לישראל כספים רבים מחו"ל לישראל, כאשר לכל אחד מהם היה מניע שונה בתכלית. מנשה מצדו שוכנע כי הגיע העת לשוב עם משפחתו לישראל לאחר תשע שנות גלות בברצלונה, ולהתבסס מחדש בישראל בבית נוח ומרווח; ואילו, הנאשם היה מעוניין לסייע לבתו ולנכדותיו לשוב ארצה ובה בעת לגרום לכך שמנשה יעביר לישראל רכוש רב ככל האפשר מחשבונותיו בחו"ל, כדי לסייע לבתו לעמוד על זכויותיה ברכוש זה במסגרת הליך גירושין שתכננה לנקוט בבוא העת כנגד מנשה. הנאשם היה מודע לכך שתכנית זו לא תצליח, כל עוד לא יעמיד לשימושו של מנשה את חשבונות הבנק שלו, לצורך העברות הכספים, בשל חששו של מנשה לחשוף את עושרו בפני נושיו, וביניהם הבנקים, פן ידרשו ממנו החזר מלא של חובותיו כלפיהם.

המצג של הנאשם בפני הבנקים בנוגע לכספים שהגיעו ממנשה

102. הנאשם טען כי לא הסתיר דבר מהבנק הבינלאומי, והוא עדכן מראש את הנהלת סניף הבנק בהוד השרון, שם התנהל חשבונו האישי שלו ושל רעייתו, כי הוא צפוי לקבל כספים רבים ממנשה, חתנו, המתגורר בחו"ל, שנועדו לרכישת בית עבורם לקראת שובה של משפחתו ארצה, וכי הוא עצמו התגייס לסייע להם.

103. הנאשם טען כי מסר לחגית כהן, מנהלת סניף הוד השרון בבנק הבינלאומי בשנים 2007-2009, שכספים מחו"ל עתידים להתקבל בחשבונו, ואלה נועדו לרכישת בית עבור בתו וחתנו; וכך מסר בעדותו: **"אני מראש אני אמרתי שזה לא בשבילי, זה הנכס הזה, הבת שלי והחתן שלי רוצים לעלות לארץ ואני רוכש את הנכס הזה עבורם"** (עמ' 136 לפרוט', מיום 22.5.2019). לדבריו, חגית כהן מסרה שאין כל בעיה עם העברת הכספים; כך בלשונו: **"ואז היא אומרת לי שמבחינתה היא לא רואה שום בעיה ואף היא נותנת לי, היא אומרת לי, אני אתן לך גם הטבות. אם תעביר את הכספים דרכנו, תקבל הטבות"**.

הנאשם הציג מכתב מסניף הבנק מיום 6.5.2008, שמוען לו ולרעייתו כבעלי החשבון, המפרט את האמור בכותרתו: **"הטבות ו/או הנחות על עמלות בחשבונכם..."**. עם זאת, צוין במכתב כי האישור הנ"ל יהא בתוקף עד ליום 30.9.2008, כשלמעשה הכספים ממנשה החלו להישלח לחשבון בבינלאומי במועד מאוחר יותר.

הנאשם הוסיף וטען כי נאמר לו בבנק הבינלאומי שאין אפשרות מבחינתו לפתוח חשבון בנק נוסף, נפרד מחשבונו הקיים, לצורך ניהול הכספים שהוא עתיד לקבל ממנשה, אלא נאמר לו: **"אם אתה רוצה להעביר את הכספים, אתה צריך להעביר את זה לחשבון שלך הקיים"** (עמ' 137 לפרוט').

104. נכון אני לקבל את גרסת הנאשם כמהימנה, לפיה עדכן מבעוד מועד את הנהלת סניף הבנק כי הוא צפוי לקבל כספים ממנשה שבחו"ל לצורך רכישת הבית ברמות השבים עבור משפחתו. אני נכון גם לקבל את טענת הנאשם כי נמסר לו מהבינלאומי כי לשם קבלת הכספים מחו"ל לצורך רכישת הבית אין צורך בפתיחת חשבון בנק נוסף, חדש ונפרד. חיזוק ראייתי לדברי הנאשם בהקשר זה מצאתי במסמך ההטבות על עמלות שקיבל מסניף הבנק מיום 6.5.2008 (נ/14, נ/16).

105. ברם, הגעתי למסקנה כי הנאשם לא הציג בפני הבנק הבינלאומי מצג מלא, מפורט ומהימן כנדרש ממנו, לאורך התקופה הארוכה, שבמהלכה הופקדו ונמשכו כספים של מנשה, בסכומים גבוהים, באמצעות חשבון הבנק שלו ושל רעייתו. כך שגם אם נמסר לו שאין צורך בפתיחת חשבון בנק נפרד לצורך קבלת הכספים, אין משמע שהנאשם היה פטור מחובות הדיווח לבנק. להלן אבאר מסקנתי.

הסכם ההלוואה מיום 17.12.2008

106. כפי שנזכר, ביום 17.12.2008 נחתם הסכם הלוואה, ממנו עולה כי מנשה ילווה לנאשם 1,400,000 אירו, כאשר סכום זה משקף את שווי רכישת הבית ברמות השבים, מס הרכישה שיש לשלם בגינו ושיפוצים שיש

לערוך בנכס. מהסכם ההלוואה עולה שמי שמעוניין לרכוש את הבית הוא למעשה הנאשם, ומנשה מלווה לו את הכסף לשם כך, כהלוואה למשך 10 חודשים ממועד העמדת ההלוואה, ללא ריבית או הצמדה. נכתב כי הכסף ניתן אך ורק למטרת רכישת הבית ולא לשום מטרה אחרת. עוד נכתב כי היה וההלוואה לא תוחזר במועד כאמור יעביר הלווה, הנאשם, לבעלות המלווה, מנשה, את הבעלות בבית, ובכך יראו את החזר ההלוואה לכל דבר ועניין.

107. יש לציין כי מי שערך את הסכם ההלוואה והחתים את הצדדים לו (מנשה חתם באמצעות פקס), הינו עו"ד מירון גלמן, העוסק בתחום והוא גם קרוב משפחתו של הנאשם.

108. ככלל, בבסיסה של עסקת הלוואה, המלווה מעמיד לרשותו של הלווה סכום כסף וזוכה לתמורה כלכלית כלשהי (ריבית), המובטחת באמצעות שעבודו של נכס לטובת המלווה. אם לא יוחזר החוב (במחיר שנקבע בהסכם) יזכה המלווה לפרוע את חובו בכך שהנכס יישאר בבעלותו. היינו, המלווה יוכל לממש באופן עצמאי ומידי את הנכס ששועבד כנגד החוב.

109. ברם, עיון בהסכם ההלוואה הנזכר, על רקע נסיבות כריתתו ואומד דעת הצדדים לו, מוביל למסקנה כי מדובר בחוזה שנכרת אך למראית עין, אין הוא משקף את המציאות כהווייתה, ולמעשה אין בו פרט אחד שהינו נכון. ודוקו, "המלווה" אינו מלווה; "הלווה" אינו לווה, סכום ההלוואה המצוין אינו מגיע לסך סכומי הכסף שהועברו לחשבון הבנק של הנאשם; השימושים שנעשו בכסף חרגו מרכישת הבית ושיפוצו; תקופת השבת דמי ההלוואה שצוינה תלויה על בלימה. ולמעשה, מכלל הראיות שהוזכרו, עולה כי הנאשם כלל לא חפץ לרכוש לעצמו את הבית, ולבטח לא לווה כספים לשם כך ממנשה, מתוך כוונה להשיבם חזרה.

110. להלן אביא את עיקרי התייחסויות הצדדים להסכם ההלוואה.

הנאשם טען בעדותו כי בטרם החל מנשה להעביר את הכספים לחשבון הבנק, הוא התבקש לסור לעו"ד גלמן לצורך חתימה על הסכם ההלוואה, על מנת להבטיח את זכויותיו של מנשה בכספים. וכך מסר הנאשם: **"חיכיתי שיגיע הכסף לזה. להפתעתי פתאום התקשר אלי עורך דין גלמן, וגם קיבלתי הודעה מהחתן שלי שהוא מבקש ממני לפנות לעורך דין גלמן לצורך הסכם, שנעשה הסכם בינינו לפני שהוא מעביר את הכסף, שיהיה לו גיבוי על הכסף הזה, שזה כסף שלו ושהוא כאילו הוא מעביר לי ושהוא יהיה מכוסה מבחינת הכסף שאני צריך להחזיר לו את הכסף במידה ולא קונים את הנכס או שאם אנחנו קונים את הנכס, אני צריך,"** (עמ' 140 לפרוט', מיום 22.5.2019).

111. לדברי הנאשם, הוא שאל את עו"ד גלמן כיצד מסמך הסכם ההלוואה מגן עליו, כך בלשונו: **"ואז אני שואל**

אותו, איך, איך המסמך הזה מכסה אותי מבחינה חוקית, כי זה, אז הוא אמר לי שזה הסכם בינך כאילו לבין מנשה שהוא מעביר לך את הכספים, אבל מנשה כדי לשמור ביטחון על הכסף שלו, כי זה כסף שהוא מעביר, אז ערכתי את המסמך הזה. המסמך הזה הוא מסמך חוקי, הוא גם בעדות שלו אמר את זה, ... וזה אני אמרתי לו, תקשיב, אני סומך על מה שאתה אומר, כי אני לא מבין בזה. אני, אם אני יבקשו ממני את המסמך הזה, אם זה מכסה אותי גם במקומות אחרים, לא רק בהתקשרות שלי עם מנשה. אז הוא אומר, זה מסמך חוקי לחלוטין ואין לך בעיה להציג אותו בכל מקום שיבקשו ממך אותו" (עמ' 141 לפרוט', מיום 22.5.2019).

112. הנאשם הוסיף כי הסכם ההלוואה למעשה נכפה עליו, כך בלשונו, בבואו לחתום עליו אצל עו"ד גלמן, אשר מצדו הסביר לו שמנשה ביקש לכרות הסכם זה כדי להבטיח את כספו. הנאשם מסר בעדותו כך: **"ההסכם הזה הוא מכסה אותי מבחינה חוקית, אותי ואת מנשה, להעברות הכספים האלה"**. ובהמשך: **"קיבלתי הנחיות מהעורך דין גלמן שזה הדבר שמתבקש עכשיו עד שמנשה יסגור את חובו לבנקים ואז אפשר יהיה להעביר על שמו את הנכס"**. וכן: **"עורך דין גלמן הוא זה שערך את ההסכם. עורך דין גלמן הוא זה שערך את החוזה. עורך הדין לכל אורך הדרך, אני עשיתי, גם לא ידעתי שיהיה הסכם כזה בכלל. לא. אני לקחתי בחשבון שהנכס הולך להירשם על שם מנשה ושרון מור. וככה אני פעלתי"** (עמ' 135-136 לפרוט' מיום 27.6.2019).

113. הנאשם אישר כי הרקע להסכם ההלוואה ולסיכום שהבית יירשם על שמו, על אף שמדובר בבית שנרכש מכספו של מנשה ויועד לשימושם של מנשה ומשפחתו הינו אותן נסיבות בשלהן **"נכון לתקופה ההיא הוא לא יכול היה לרשום על שמו, לפתוח חשבון בנק בארץ"** (עמ' 137 לפרוט').

114. לצד זאת, הנאשם שב והבהיר בעדותו: **"אני בשום שלב לא התכוונתי להחזיר כסף. אני, הכסף היה מיועד לבית, לרכוש להם את הבית. זה הכול ואני גם בחקירה אמרתי שאני, הכסף הזה מיועד לרכוש בית לשרון והדגשתי שרון ומנשה מור"**. הסיבה בשלה הבית נותר רשום על שמו, גם לאחר שבנייתו הושלמה ומנשה שרון נכנסו להתגורר בו נעוצה בכך שמנשה עדיין היה מוגבל בבנקים ולא שילם את חובותיו לנושיו (עמ' 154 לפרוט' מיום 17.6.2019). הנאשם מסר אמירות דומות גם במהלך חקירותיו (לדוג': ת/29, עמ' 4; עמ' 9-10).

115. יתרה מכך, הנאשם מסר כי לא כלל את הכספים הללו במסגרת דיווחיו לרשויות המס כיוון שלא דובר בכספים שלו (ת/25, עמ' 45-46). באמירה זו, הודה למעשה הנאשם כי הסכם ההלוואה היה הסכם למראית עין, שלא שיקף את תכלית העברת הכספים, אלא רק נועד להבטיח שהנאשם לא יוכל להכחיש את העברות הכספים (שם). זאת ועוד, הנאשם לא נהג בכספים שהועברו כבשלו, לא עשה שימוש בכספים עבור עצמו, אלא פעל רק על פי הנחיותיו של מנשה (לדוג' ת/25, עמ' 27; ת/26, עמ' 6). לא זו בלבד שהנאשם פעל אך ורק לפי הנחיותיו של מנשה, הוא אף לא ידע מה נעשה בחלק מהכספים (ת/25, עמ' 24), ולא שאל מה מנשה עושה עם הכסף המזומן שמסר לו לבקשתו (עמ' 177 לפרוט' מיום 17.6.2019).

116. הנאשם אישר בעדותו כי משך עבור מנשה סכום של כ-3 מיליון ₪ במזומן, אך לדבריו הוא לא יודע מה נעשה בכסף, ובלשונו: **"אני לא טיפילתי, אני העברתי, נתבקשתי על ידו"** (שם, עמ' 146).

הנאשם שב והבהיר בעדותו, כי הבית נועד אך ורק למנשה, שרון ובנותיהם. כך: **"אני מראש אמרתי שזה לא בשבילי, זה הנכס הזה, הבת שלי והחתן שלי רוצים לעלות לארץ ואני רוכש את הנכס הזה עבורם"** (עמ' 136 לפרוט' מיום 22.5.2019).

117. הנאשם הסביר בעדותו כי הבין מדברי עו"ד גלמן כי הסכם ההלוואה נועד כדי להציג בפני כולי עלמא כהסבר להעברת הכספים ממנשה לחשבונו. וכך מסר: **"וזה אני אמרתי לו, תקשיב, אני סומך על מה שאתה אומר, כי אני לא מבין בזה. אני, אם אני יבקשו ממני את המסמך הזה, אם זה מכסה אותי גם במקומות אחרים, לא רק בהתקשרות שלי עם מנשה. אז הוא אומר, זה מסמך חוקי לחלוטין ואין לך בעיה להציג אותו בכל מקום שיבקשו ממך אותו"** (עמ' 141 לפרוט' מיום 22.5.2019).

118. הנאשם אישר כי היה מודע לרצון של מנשה להימנע מרישום נכסים על שמו. וכך הסביר מדוע הבית נרשם על שמו: **"המטרה הייתה לאורך כל הדרך להעביר, ברגע שיגמר המשא ומתן על הבית ונרכוש את הבית, הבית ירשם על שם שרון ומנשה מור. לא דובר בכלל שזה ירשם על שמי. בשום שלב לא עלה הנושא הזה שאני לוקח, שהבית ירשם על שמי. וכשהגעתי לעורך דין גלמן, הוא הציג בפניי את ההסכם והוא אמר לי 'תראה, לאור הנסיבות, יש פה הסכם שאתה', שמנשה מור, שהוא ישב בחו"ל ... הוא מחתים אותי על זה ואומר לי גם שלצורך העניין זמנית הבית ירשם על שמי. כי לא דובר בכלל שהבית ירשם על שמי. אבל בגלל שמנשה יש לו את העניין הזה שהוא לא סגור עם הבנקים, אז לצורך העניין הזה זמנית הנכס ירשם על שמי ואני אמור לחתום על הייפוי כוח הבלתי חוזר באותו זמן שעורך דין גלמן יכול בכל זמן להעביר את הנכס משמי על שם שרון ומנשה מור"** (עמ' 128 לפרוט', מיום 17.6.2019).

119. יתר על כן, הנאשם ידע שלפחות חלק מהכספים שהועברו לחשבונו לא שימשו לרכישה, לבנייה ולשיפוץ הבית ברמות השבים, כך שגם בסוגיה זו הסכם ההלוואה לא שיקף נכונה את המציאות. אף אם אביא בחשבון כי הוא סבר שהכספים שהעביר למנשה במזומן שימשו לתשלום בעלי מקצוע שעבדו בבית ברמות השבים, נמצא שהנאשם עצמו משך כספים מחשבונו, וחתם על שני צ'קים לפקודת "אלן אסתר שוורץ" בתאריכים: 8.4.2010 ו-28.4.2010 (ת/32, ת/33), בסכום כולל של 1,000,000 ₪, למטרת רכישת מגרש חקלאי בהוד השרון. הנאשם אישר שידע שהצ'קים נועדו לרכישת המגרש בהוד השרון (ת/25, עמ' 42, 50-58); (ת/30, חלק 2 עמ' 16). הנאשם אישר כי לא דיווח על מטרת משיכת כספים אלה למנהל הבנק, רפאל מימון (עמ' 156 לפרוט', מיום 17.6.2019).

הנאשם אישר בעדותו כי ביצע גם העברות כספים באמצעות חשבונו בנק לצורך כיסוי חובותיו של מנשה. כך למשל, ביום 21.12.2009 העביר הנאשם סכום של 200,000 ₪ מחשבון הבנק שלו בבינלאומי לבנק אחר "עבור סגירת חוב ע"ש מור מנשה לטובת "מור סגל מאני קלאב" (נ/11; עמ' 146 לפרוט', מיום

(17.6.2019).

120. יובהר כי אין בהסבריו של הנאשם, לפיהם פעל כפי שפעל בעצתו של עו"ד גלמן (עמ' 135 לפרוט', מיום 17.6.2019) כדי להכשיר שימוש בהסכם הלוואה, שלא שיקף נאמנה את המציאות, בלשון המעטה, לצורך הצגתו כאסמכתא חוקית להעברות כספים מחו"ל לחשבונו, ודרכו הוצאו כספים למטרות שונות. ודוק, לפי גרסת הנאשם, הפניה לעו"ד גלמן לעריכת הסכם הלוואה נעשתה לאחר שהנאשם עצמו בירר מול הבנק לגבי מנגנון העברת הכספים והודיע למנשה שניתן להתחיל להעביר את הכספים (עמ' 140 לפרוט', מיום 17.6.2019). מן האמור עולה כי ייעוצו של עו"ד גלמן נגע לכל היותר לאופן עריכת הסכם הלוואה ולא לאופן העברת הכספים. על כן, גם אם מנשה ביקש להבטיח את כספו, ולצורך כך קיבל את עצותיו של עו"ד גלמן, אין לכך כל נפקות ביחס לנאשם שכן הנאשם הגיע אל משרדו של עו"ד גלמן וחתם על ההסכם ביוזמו כי מדובר בהסכם שאינו מייצג נכונה את הקשר בינו לבין מנשה ביחס להעברות הכספים. יתר על כן, גם אם יינתן אמון מלא בטענת הנאשם, לפיה סבר על יסוד עצתו של עו"ד גלמן שהוא היה רשאי להציג את הסכם הלוואה לבנק, חרף העובדה שידע שמדובר בהסכם כוזב, אין בזה כדי לשנות מכך שבדרך הצגת הסכם הלוואה ביקש הנאשם מהבנק להמשיך ולאשר את העברות הכספים מחו"ל, מבלי ששמו של מנשה ייקשר לכספים או לחשבון, אם בדרך של שותפות ואם בדרך של "נהנה".

121. הנאשם הטעים את חתימתו על ההסכם, כדי לסלול את הדרך למנשה להעביר את כספו לחשבון הבנק של הנאשם, כך: " **... המטרה הייתה להביא את הכסף לקניית הבית עבור שרון ומנשה מור ועבור הנכדות שלי ותו לא** " (עמ' 159 לפרוט', מיום 17.6.2019).

בהודעת הנאשם מיום 27.5.2014, הוא נשאל: **"תאשר לי שההתקשרות של עם מנשה בחוזה היא למראית עין בלבד כדי לאפשר העברת כספים על ידי מנשה לארץ כי אחרת הוא לא יכול היה לבצע"**; והנאשם השיב: **"נכון זאת המטרה, כמה שיותר כסף שיעביר לארץ"** (ת/25, עמ' 46).

122. מנשה נדרש אף הוא להתייחס בעדותו להסכם הלוואה. בהקשר זה נשאל מנשה מה היה חלקו של הנאשם בכספים שהעביר לחשבונו לצורך רכישת הבית, וכך השיב: **"...חשבתי שחלקו הוא בזה שבעצם הוא, הוא חלק מבני המשפחה ואנחנו בעצם הולכים כאן לתהליך של בנייה של בית ואם בשלב הראשון אנחנו לא נמצאים ואנחנו יכולים להשתמש במישהו שאני סומך עליו שנמצא שם במקום ובעצם מקבל לידי את הכספים ומטפל בנכס, בירוקרטית... אז זה הכי טוב שבעולם"** (עמ' 111 לפרוט', מיום 8.7.2018). מכאן, ניתן להיווכח כי מבחינת מנשה, בעל הממון, מטרת העברת הכספים לא הייתה לשם הלוואה לנאשם, כזו שיוכל לעשות בכספים כרצונו אף אם לצורך רכישת הבית, אלא טיפול ברכישת הבית עבורו, כמעין זרועו הארוכה, בשל היותו בחו"ל.

בהמשך התייחס מנשה להסכם הלוואה, ומסר בעדותו: **"באו אלי גם אשתי וגם חמי ואמרו לי שמע, מצאנו נכס, הוא נמצא במיקום כזה וכזה אמרתי אוקיי, בסדר. ובסיכומי של דבר, כמו שאמרתי, רצינו לבצע את העסקה, באותו הזמן מי שבעצם היה העורך דין שייצג אותנו בעסקה הזאתי היה**

מירון גלמן, שהוא בעצם גם חלק ממשפחת פרלמן, הוא נשוי לאחת, לאחיינית של חמי. ועוד פעם, שהכול נמצא בתוך המשפחה אז ככה אתה מתנהג לזה ובעצם הוא בא וייעץ לי ואמר לי תשמע כשאתה עכשיו הולך להעביר כספים לפרלמן, זה עלה באחת השיחות בינינו, זה לא משהו שאני דרשתי אותו, גבה את עצמך באיזשהו דרך, איזשהו משהו שלא יודע, מחר בבוקר לך תדע מה יקרה. שמור על עצמך ממקום של, של כספים שאתה מעביר לארץ. ואז בעצם יצרנו איזשהו מבנה של הסכם שבעצם מי שבנה אותו זה מירון גלמן, אני לא הכתבתי לו מה לכתוב בהסכם הזה, וחתמנו על ההסכם הזה. זה הסכם שבעצם מאחר והנכס נרשם על פרלמן אז בעצם, אני בעצם מעביר כסף לישראל אליו לחשבון ובעצם יש סוג של, לא יודע מה, הלוואה, שמירה על הנכס, לא יודע איך הוא קרא לזה באותו זמן" (עמ' 111-112 לפרוט', מיום 8.7.2018).

123. מנשה אישר שהסכום הנקוב בהסכם ההלוואה לא שיקף נכונה את סכומי הכספים שהועברו מצדו לנאשם. וכך מסר: "אתה יכול לשים לב גם שבמסגרת המסמך הזה הסכום באמת מתייחס פחות או יותר לסכומי הרכישה של הנכס ולא באמת מה שבסופו של דבר העלות שהושקעה בבנייה של הנכס. זאת אומרת זה היה בעצם הרעיון המרכזי, כאילו הראשוני, זה לא היה פה איזשהו רעיון של לך תדע מה נעשה עם הנכס אחר כך" (שם, עמ' 112 לפרוט').

124. מירון גלמן, הינו עורך דין המתמחה בתחום המקרקעין, וכן קרוב משפחתו של הנאשם, מסר בעדותו כי הוא זה שניסח את הסכם ההלוואה, לבקשת מנשה. כשנשאל האם ידע על השימוש שיעשה בהסכם ההלוואה על ידי החותמים עליו, השיב: "לא היה לי מושג מה יעשו איתו. התבקשתי לעשות הסכם הלוואה, נראה לי הגיוני בנסיבות העניין. לא, לא נכנסתי לעובי הקורה לברר מה יעשו איתו" (עמ' 47 לפרוט' מיום 17.1.2019).

עו"ד גלמן הוסיף: "מנשה מור ביקש אותי לגבות את העברת התשלומים לראובן פרלמן בהסכם הלוואה. אם הוא אמר משהו אחר, דבר איתו, לא איתי. זה גם עושה שכל. זה גם הגיוני שבן אדם שנותן כסף רוצה שיהיה לו נייר על זה. לא ראיתי בזה בעיה, הכנתי" (שם, עמ' 65 לפרוט').

בהמשך עדותו, אישר עו"ד גלמן כי מנשה פנה אליו מחו"ל וסיפר לו שהוא מעוניין לרכוש מגרש ברמות השבים. עוד עלה מעדותו של עו"ד גלמן שהוא ידע שההסכם שערך לצדדים יוגש לבנק, ואף שוחח על כך עם הנאשם. וכך הוסיף: "אני הזיכרון שלי הוא לא משהו לפני 10 שנים. גם לא שלך. אבל כמו שמנשה ושרון צריכים מהצד של הנותן, נייר שיראה שיש להם זכות בכסף, גם מי שמקבל מיליון ו-400,000 יורו, צריך להראות מאיפה זה נכנס אליו לבנק. זאת אומרת לכל אחד יש את העניין שלו בהסכם הזה. אז אם אני לא זוכר שאמרתי את מה שאתה מספר. אבל יש בזה שכל. לא יכול לפסול את זה. ... צריך שהמקבל יהיה לו אסמכתא מאיפה הוא קיבל ולמה הוא קיבל" (שם, עמ' 68 לפרוט').

125. הנה כי כן, הנאשם טען שהסכם ההלוואה נכפה עליו על ידי מנשה. מנשה טען מצדו כי הפניה לגיבוש ההסכם נעשתה בכלל מצד עו"ד גלמן שהינו קרוב משפחתו של הנאשם, ומנשה עצמו לא ידע להסביר על

אודות מהותו של הסכם ההלוואה. ואילו עו"ד גלמן, קרוב משפחתו של הנאשם שניסח את הסכם ההלוואה טען כי ערך את ההסכם לבקשת מנשה, על מנת להבטיח את כספו, ובה בעת הסכם זה מנמק עבור הנאשם את פשר העברת הכספים, על מנת שיוכל להציגו לבנק.

126. ממכלול העדויות עולה כי הנאשם ומנשה, כל אחד מהם, אישרו כי על אף האמור ב"הסכם ההלוואה", הרי שלא נכרתה ביניהם באמת עסקת הלוואה כלשהי. הנאשם לא לווה ממנשה כספים ולא הייתה לו כוונה להשיב לו כספים. הנאשם לא התכוון לרכוש לעצמו את הבית, ונכס זה כלל לא שימש כבטוחה לעסקת הלוואה שכלל לא נכרתה. מדובר בכספים שהועברו ממנשה לחשבון הבנק של הנאשם, על מנת שכספים אלו ישמשו את מנשה בישראל, בין היתר לצורך רכישת ובניית הבית ברמות השבים, כמו גם לשם רכישת נכסים נוספים ותשלומים שונים. מנשה עשה שימוש בכספיו באמצעות הנאשם וחשבונות הבנק של הנאשם, כדי לטשטש את עקבותיו.

127. יש לציין כי חגית כהן, אשר ניהלה את סניף הוד השרון בבנק הבינלאומי בשנים 2007-2009, וזומנה לעדות מטעם ההגנה, הבהירה בעדותה כי היא לא הייתה משתפת פעולה עם לקוח בנק, שהיה מוסר לה כי כסף של אדם בחו"ל יעבור לחשבון, משום שאותו אדם אינו פותח חשבון בנק משלו מפני החשש שנושיו יגלו זאת. חגית כהן אף הוסיפה בעדותה כי לא הייתה מאשרת ללקוח של הבנק להפקיד כספים בחשבון שמקורם מאדם אחר שמבקש להסתיר את כספו מפני בנקים, להם היה חייב כספים (עמ' 156 לפרוט', מיום 7.11.2019).

הנאשם מצדו אישר בעדותו שאכן לא עדכן את חגית כהן על כך שלמנשה היו חובות לבנקים, משום שלדבריו כלל לא נשאל על כך (עמ' 140-141 לפרוט', מיום 17.6.2019). בנוסף לכך, בהודעתו מיום 15.6.2014 הבהיר הנאשם שאף לא היה ניתן לרשום את מנשה כ"נהנה" בחשבון בבנק, משום שהיה אסור לו להיות רשום בבנק, אחרת "היו עולים עליו והוא היה צריך לשלם את הזה" (ת/30, חלק שלישי, עמ' 17).

128. רפאל מימון, אשר שימש כמנהל סניף הבנק הבינלאומי בהוד השרון, מסוף שנת 2010 ועד לשנת 2015. מימון הכיר את הנאשם כלקוח עסקי של הבנק. מימון מסר בעדותו כי במסגרת פתיחת חשבון נדרשת הצהרה מבעל החשבון, כי מדובר בחשבון המתנהל על שמו והפעילות בו הינה רק עבורו. בעניינו של הנאשם, כך נמסר, החשבון נפתח על שם ראובן פרלמן ובשלב מאוחר יותר הוספה אשתו כשותפה לחשבון וההצהרה ניתנת בהתאם. מימון העיד כי הנאשם לא הצהיר על נהנים נוספים בחשבון.

מימון מסר בעדותו כך: **"משנת 2011 והלאה התקבלו סכומים גבוהים במטבע חוץ בחשבון. במסגרת קבלת התשלומים בכובע של איסור הלבנת הון תשאלתי יותר מפעם את מר פרלמן מה מקור הכספים ומה מטרת הכספים. הוא השיב לי שמטרת הכספים היא בניית בית ברמות השבים ומקור הכספים זה הלוואה שניתנה על ידי החתן שלו מר מור שמנהל משרד כרטיסים בספרד ויש לו מקורות כספיים משמיה. ... בשלב מסוים כשהתרבו תקבולי הכספים במט"ח אני ביקשתי לראות מה ההסכם**

ביניהם והוצג לי הסכם הלוואה מהתקופה הקודמת על הלוואה לרכישת הקרקע ומקור הפירעון של הלוואה היה צריך להיות או החזר תקבול הכספים ממכירת הבית או מקור אחר" (עמ' 16 לפרוט', מיום 1.7.2018). מימון אישר כי האסמכתא שהציג הנאשם כהסבר להעברות הכספים לחשבוננו הוא הסכם הלוואה בינו לבין מנשה מיום 17.12.2008 (ת/15).

מימון הבהיר בעדותו כי למנשה לא היה מעמד בחשבון, וכלפי הבנק הוא הוצג כמי שהלווה לנאשם כסף לקניית הבית.

129. מימון שלל בעדותו את הטענה כי הנאשם קיבל מהבנק אישור לגבי כל העברה, והבהיר כי מה שעורר את החשד לגבי הפעילות הכספית בחשבון, בשלו התבקש הנאשם להסביר את מקור הכספים, הייתה הצטברות סכומי העברות לסך של מיליוני שקלים, ולא העברה כספית ספציפית. "מהות העניין היה שהכספים חרגו מהאסמכתאות שהוא הציג" (עמ' 44 לפרוט' מיום 1.7.2018).

130. מימון התייחס להסכם הלוואה (ת/15), והבהיר את הרקע להוצאת המכתב לנאשם, כך: "מצוין שההסכם הלוואה הוא על סך 1.4 מיליון יורו, וזה כלל את רכישת הקרקע, רכישת הנכס פלוס מס רכישה פלוס שיפוצים להלן הלוואה. ומהות העניין הוא שבגין המסמך הזה קיבלנו באמת את הכספים מעת לעת מהחתן שזה המלווה, אלא שבשלב מסוים באמצעות ההנהלה אמרו לי יכול להיות שהמסמך הזה הוא מיליון 400 אלף יורו אבל כספים שהתקבלו עברו את הסכום הזה" (עמ' 34 לפרוט', מיום 1.7.2018). "המסמך שקיבלנו של מלווה ללווה ... סכום העברות שהתקבלו לארץ חרג בסכום מאוד מהותי מסכום הלוואה עובדתית" (עמ' 47 לפרוט', מיום 1.7.2018).

131. מימון הוסיף בעדותו: "ההתייעצתי בזמנו עם היחידה לאיסור הלבנת הון כי הכספים הוצגו בפניי נתונים שלי אין בסניף במסגרת הנהלה ועל פי המסמכים האלו התקבלו כספים. אני כאמור הייתי שם מנהל סניף מסוף 2010 ולמעשה התקבלו כספים בתקופה קודמת והצטברות הכספים מ-2005 למיטב זיכרוני התקבלו כ-16 מיליון שקל שזה סכום מאוד מאוד גבוה למטרה של בניית בית המטרה שהוצגה בפניי. והתבקשתי פשוט ללכת למקום ולראות את הבית אז בתיאום עם מר פרלמן הגעתי למקום, הוא היה די בשלב הסופי של הבנייה שלו, באמת משהו מרשים מאוד, קטונתי מלהגיד כמה כסף דבר כזה עולה אבל הוא בהחלט היה מבנה מרשים" (עמ' 17 לפרוט' מיום 1.7.2018).

ושב הבהיר: "המסמכים שהוצגו אותן אסמכתאות הלוואה כן, מטרת הכספיים והמציאות שלא תאמה את לא את הסכום שהיה כתוב בסכום הלוואה שהסכומים עלו בסכומים גבוהים הרבה יותר תקבולים של 16 מיליון שהצגנו שהציגו בפניי אני גם לא ידעתי שהסכום המצטבר הוא כל כך גבוה לעומת 1.4 מיליון יורו, ומטרת הלוואה של בניית בית שהבית מה לעשות הבנייה באותו זמן ואנחנו ידענו מה המחירים ברמות השבים וגם הלקוח לא הצהיר שזה עלה כל כך הרבה בזמנו, דובר אני אומר לך וגם אנחנו ידענו מה רמת המחירים של בתים חדשים ברמות השבים. בגלל זה גם נדרשתי ללכת לראות אם הוא בונה שם בניין משותף או בית פרטי וזה לא תאם. ומאותו טעם שזה לא תאם

לא הסכום התקבולים המצטברים למסמך הלוואה ולא המטרה של בניית בית יחיד לכמה עולה לבנות נכס גם על פי ההצהרה של הלקוח אמר וגם לפי מחירים של נכסים חדשים ברמות השבים באותו הזמן. ודגמנו אותם אני לא קבלן ולכן הבנו קיבלתי הנחיה להוציא את המכתב הזה בעצם הפעילות היא כנראה לא מדויקת" (עמ' 56 לפרוט', מיום 1.7.2018). "עקב הנתונים שהצטברו תקבול הכספים שחרג באופן מהותי ממסמך הלוואה שהתקבל תקבול הכספים במט"ח שהתקבל מחו"ל עבר את ה-16 מיליון שקל לעומת 1.4 מיליון שקל מסמך הלוואה נדרשתי בכובע הזה להוציא מכתב כי ההבנה הייתה שכנראה זה לא רק למטרה הזאת כי הצד השני היה מטרת ההלוואה שלא עשתה שכל באותו זמן שבית המגורים עולה סכום כה גדול ומפה הגיעו למסקנה שבעצם הכספים הם לא עבורו אלא עבור מישהו אחר ולפיכך נדרשתי על ידי ההנהלה להוציא מכתב כזה" (עמ' 57 לפרוט' מיום 1.7.2018).

132. ביום 12.8.2012 שיגר מימון מכתב לנאשם ולרעייתו בשם הבנק הבינלאומי, בחתימתו, בהתאם להנחיות הרשות לאיסור הלבנת הון (ת/17), שבו נכתב כך:

"כידוע לך (וכפי שהודע לך), בחשבונו הנ"ל מתנהלת פעילות אשר לכאורה אינה בהתאם להצהרות שנמסרו בעת פתיחת החשבון, והנחזית שהינה עבור אחרים שאינם בעלי החשבון, מבלי שהוצהר על כך. כמו כן בחשבונו מתקבלים תקבולים רבים מחו"ל. הנך מתבקש בזאת לחדול מפעילות זו לאלתר, וכן טרם העברת כספים נוספים לזכות החשבון שבנדון, עליך להמציא לנו מידע לגבי מקור הכסף והשימושים שיעשו בו בצירוף אסמכתאות לשביעות רצוננו המלאה. היה והפעילות האמורה לא תפסק, אנו נאלץ לפעול לסגירת החשבון, וכספים שיתקבלו טרם המצאת המידע והאסמכתאות לשביעות רצוננו המלאה, יוחזרו לשולח".

133. אקדים לציין כי בעקבות הוצאת מכתב זה, לא יכול היה להיות לנאשם ספק כי היה עליו לעדכן את חשבון הבנק כך שמנשה יוגדר כנהנה בחשבון, או לחדול מהעברות הכספים. חרף האמור, העברות הכספים נמשכו לתקופה של כחצי שנה נוספת, במהלכה הועברו לחשבון כ- 1,876,959 ₪. אף לו הייתי מקבל את טענת הנאשם כי כל מעשיו עד לשלב זה התבססו על הסתמכותו על עו"ד גלמן או על הבנק, מקבלת המכתב לא יכול היה להיות ספק בליבו של הנאשם כי היה עליו לשנות את התנהלותו, אף אם סבר שמדובר בפעילות שהוכשרה כדין באמצעות ההסכם שערך עו"ד גלמן.

134. הנה כי כן, כפי שעולה מעדויותיהם של הנאשם ומימון, הסכם ההלוואה הוצג למימון במהלך שנת 2011, לבקשתו, בשל העברות מט"ח בסכומים גבוהים (עמ' 16 לפרוט', מיום 1.7.2018; עמ' 155 לפרוט', מיום 17.6.2019). בהתבסס על הסכם ההלוואה, ביקר מימון בבית ברמות השבים במטרה להיווכח האם הבית תואם את עלויות הבנייה (עמ' 49 לפרוט', מיום 1.7.2018). לעומת זאת, על פי המענה לכתב האישום, עוד בטרם החלו העברות הכספים, כלומר לכל המאוחר בסוף 2008, **"הנאשם ביקש לפתוח חשבון נפרד שיוויד לשם העברת הכספים (נאמנות) לצורך רכישת הנכס. הנאשם הציג בפני מנהל הבנק, את החוזה לרכישת הבית וכן את הסכם ההלוואה בין הנאשם לבין מר מנשה מור וכן את המינשר שפרסם**

משרד האוצר לתושבים החוזרים. גם אם אניח לטובת הנאשם כי העברות הכספיים שבוצעו עד לסוף שנת 2011 ואושרו על ידי הבנק שלא על יסוד הסכם ההלוואה הכוזב, וזאת בניגוד לגרסתו במענה, לפיה הסכם ההלוואה הוצג לבנק עוד לפני שהחלו ההעברות, הרי שלמצער ממועד זה הנאשם הציג לבנק את הסכם ההלוואה, כשהוא ידע שמדובר במסמך שאינו משקף מהימנה את ההסכמות בין הצדדים לו, על מנת להניח את דעתו של הבנק בנוגע להעברות המט"ח. מכאן שלכל הפחות כלל ההעברות שבוצעו מתחילת שנת 2012 אושרו בבנק תחת הרושם שמדובר בהלוואות כספיים לנאשם. על פי טבלת המיצוי (ת/10), סך ההעברות שבוצעו החל משנת 2012 הגיע לסך 4,656,752 ₪.

135. יתר על כן, אף אם הנאשם היה פותח חשבון בנק נפרד, אליו היו מבוצעות העברות הכספיים, כפי שלטענתו ביקש לעשות אך הבנק מנע ממנו, אין בכך כדי להועיל להגנתו של הנאשם, כל עוד החשבון האחר היה מתנהל על שמו של הנאשם, מבלי שמנשה היה מוצהר כנהנה, שכן הנאשם הבהיר כי הדבר לא היה ניתן על מנת שלא לחשוף את מנשה כבעל זכויות בכספים. הטענה כי החשבון החדש שביקש הנאשם לפתוח לצורך העברת הכספים היה חשבון נאמנות הינה טענה כבושה ומאוחרת, שנשמעה בשלב המענה לכתב האישום, כאשר במהלך חקירותיו הבהיר שוב ושוב שידע שלמנשה אסור לצבור רכוש על שמו. רצונו של הנאשם לפתוח חשבון בנק נפרד לצורך העברות הכספיים מאת מנשה, על מנת שכספיו לא יתערבבו בכספיו שלו בחשבונו הפרטי, מלמדת על כך שהנאשם לא ראה בכספים אלו כהלוואה עבורו, וכי הכספים הועברו שלא לשימושו האישי, אלא ככספים של מנשה, אשר ביקש לנהלם באמצעות הנאשם, על מנת להסתירם מנושיו.

136. על יסוד המפורט עד כאן, אני קובע כי הסכם ההלוואה שעליו הסתמך הבנק הבינלאומי כהסבר להעברות הכספיים לחשבונו של הנאשם הינו הסכם פיקטיבי ושקרי, שלא שיקף כלל את ההסכמות בין הצדדים לו. הסכם זה נחתם על מנת שהנאשם יוכל להציג בפני הנהלת הבנק הבינלאומי, ככסות הסכמית מטעה, על מנת לספק הסבר לפשר העברות הכספיים מחשבונו של מנשה בחו"ל לחשבונו של הנאשם בישראל. כספים אלה נועדו לשמש את מנשה ומשפחתו בלבד ולא ניתנו כהלוואה לאיש. הנאשם ידע היטב כי הצגת קבלת הכסף כהלוואה שניתנה לו, כך בפני הנהלת הבנק, אינה נכונה. הנאשם לא לווה כספים לטובתו, לא הייתה לו כל כוונה להשיב כספים למנשה, והוא שב והבהיר בעדותו כי לא הייתה לו כל כוונה לרכוש לעצמו את הבית. סכום הכסף הנקוב בהסכם ההלוואה היה קטן משמעותית מסך העברות הכספיים בפועל, ובכספים אלה נעשו שימושים גם לצרכים נוספים, שלא היו קשורים לבית. וכאמור, ברקע לכל זה ידיעתו של הנאשם על אודות מגבלותיו של מנשה לפתוח עבור עצמו, תחת שמו, חשבון בנק בישראל, כמי שביקש להתחמק מלשלם לבנקים ולנושים אחרים את מלוא חובותיו. הנאשם מצדו בחר לשתף פעולה עם מנשה ולסייע לו להעביר כמה שיותר כספים מחשבונו בחו"ל לישראל, וזאת לא כמי שנגרר לבקשותיו של מנשה, אלא כמי שפעל באופן אקטיבי ומודע, על מנת להוציא לפועל את התכנית שרקם עם בתו, לחלצה מנישואיה מבלי לאבד את זכויותיה ברכוש המשותף, כמפורט לעיל.

המסמכים הבנקאיים שהציג הנאשם לבנק הבינלאומי

137. במהלך עדותו של מימון, אשר ניהל כאמור את סניף הבנק הבינלאומי שבהוד השרון, בין השנים 2010-2015, הוגשו בהסכמה המסמכים הבאים:

"טופס בקשה לפתיחת חשבון" ממנו עלה כי ביום 24.9.1996, פתח הנאשם חשבון בבנק הבינלאומי (סניף 037) שמספרו 409-260800. וכן, טופס **"תוספת לפתיחת החשבון"**, שבמסגרתו מסר הנאשם כי בבעלותו עסק בשם "רוביק אופנה ספורטיבית" (להלן: **"רוביק"**), וברצונו להשתמש בשם העסק בניהול החשבון (ת/13). בנוסף, הוצגה **"הצהרה על נהנה בחשבון"** מיום 17.8.2003, בקשר לאותו חשבון, עליה חתם הנאשם כבעלי החשבון, שבה הוצהר כי העסק בשם "רוביק" הינו בגדר "נהנה" בזכויות הגלומות בחשבון. בנוסח ההצהרה נכתב, בין היתר, כך: **"ע"פ הוראות צו איסור הלבנת הון על כל בעל חשבון להצהיר אם הוא פועל בחשבון עבור עצמו או עבור נהנה".** כשהובהר כי **"נהנה" ע"פ החוק הוא אדם שעבורו או לטובתו מוחזק הרכוש או נעשית פעולה ברכוש או שביכולתו לכוון פעולה ברכוש, והכל במישרין או בעקיפין. אם יש נהנים על הבנק לקבל את פרטיהם (שם, מספר זהות, מדינת אזרחות, תאריך לידה/התאגדות). אי לכך, אם יש נהנים בחשבון נבקשך לסור לסניפך למסור לנו את פרטי הנהנים ולחתום על הצהרה כנדרש. ..."**

ביום 11.8.2004 הוגשה לבנק הבינלאומי **"בקשה להוספת שותף לחשבון"**, במסגרתה צורפה גב' פנינה פרלמן, רעייתו של הנאשם, כשותפה לחשבון. עוד באותו היום, חתמו הנאשם ורעייתו על הצהרה חדשה שהופנתה לבנק הבינלאומי, לפיה אין נהנים בזכויות הגלומות בחשבון, זולתם כבעלי החשבון (ת/14).

138. מימון הציג לבית המשפט טופס עדכון פרטי הלקוח, אשר כונה על ידו: **"טופס הכר את הלקוח"**, המתעדכן לפי הצורך לאחר שמתקיימת שיחת עדכון וקבלת פרטים עם הלקוח (להלן: **"טופס הכר את הלקוח"**).

וכך הסביר את הרקע לעדכון הטופס בעניינו של הנאשם: **"טופס מדצמבר 2011 טופס הכר את הלקוח זה למעשה, ... זה טופס בסיסי שנחתם בפתיחת חשבון שבו הלקוח על בסיס שאלות מובנות מסביר מה הפעילות הצפויה בחשבון בעקבות, כשהוא פתח את החשבון לא הצהיר שהוא מתכוון לעשות פעילות במט"ח, בעקבות הפעילות שלו שהיא גברה בשנת 2011 אז עדכנו את טופס הכר את הלקוח בהתאם לפעילות וציינו פה שיהיו העברות חודשיות מעל 50 אלף דולר בנטו" (עמ' 17 לפרוט', מיום 1.7.2018).**

139. מעיון בטופס הרלוונטי לנאשם מיום 20.12.2011 עולה, בין היתר, כי הנאשם מסר שמקור הכספים העיקרי בחשבון הינו מ**"העברות מחו"ל ע"י הבת כהלואה לרכישת נכס עבורה"**; מהות התקבולים מחו"ל הינה **"הלואה מהבת עבור רכישת נכס"**. וכן נכתב: **"לטענת הלקוח כדי לפשט את רכישת הנכס, הבת שגרה בחו"ל כ-8 שנים מעבירה כספים כהלואה עבור רכישת הנכס, הלקוח בגמר שיפוץ הנכס יעביר את הנכס על שם הבת. בידו יש הסכם הלואה חתום ע"י עורך דין ברקע העסקה ימציא העתק המסמך לסניף" (ת/16).**

הנאשם בעדותו בבית המשפט נשאל ואישר כי אכן מסר כך את הדברים לפקידת הבנק (עמ' 138 לפרוט', מיום 17.6.2019)

140. הנה כי כן, נמצא כי גם בסוף שנת 2011 הנאשם דבק בגרסה שהוצגה מטעמו לבנק הבינלאומי לפיה מדובר בכספי הלוואה ממנשה ובתו, ובה בעת מסר כי בכוונתו להעביר על שמם את הבית בגמר בנייתו. עוד עולה כי הנאשם מסר לבנק כי הכספים שהתקבלו בחשבונו נועדו לרכישת הבית, והטעים כי הדבר נעשה בדרך זו כדי "לפשט" את רכישת הבית היות ובתו מתגוררת בחו"ל מזה כ-8 שנים.

141. מהשיקולים והטעמים שפירטתי לעיל, באתי כאמור למסקנה כי גרסת הלוואה הינה משוללת כל יסוד והיא נועדה לתן מצג מטעה ביחס למוסכם בין מנשה לבין הנאשם, וזאת כדי שכל אחד מהם ישיג את מטרותיו. ואם לא די בכך, באתי למסקנה כי גם המצג לפיו הכספים נועדו אך לרכישת הבית, שירשם לבסוף על שם בתו, כמו גם ההסבר כי העברת הכספים, נעשתה כפי שנעשתה, אך כדי "לפשט" את תהליך הרכישה/בניה של הבית משום שמנשה ושרון שהו בחו"ל, הינו מצג שברובו הגדול אינו מהימן, והיה בו כדי להסתיר מהבנק מידע חיוני המחויב היה להציגו לפי הדין. להלן אנמק מסקנותיי.

האם מנשה ושרון אכן שהו בחו"ל בעת העברת הכספים לנאשם?

142. כפי הנזכר, הנאשם אישר את הנטען בכתב האישום, לפיו בתקופה שבין השנים 2009-2012 הועברו מחשבונותיו של מנשה לחשבונו בבנק הבינלאומי, למצער סכום של 18 מיליון ₪ (ראו תשובת הנאשם לכתב האישום ודבריו בעדותו בעמ' 146 לפרוט', מיום 22.5.2019). הנאשם הוסיף ואישר כי הגורם היחיד ממנו התקבלו הכספים מחו"ל היה מנשה.

כאמור מטבלת מיצוי הפעילות בחשבון בבינלאומי (ת/9), שתוכנה לא נסתר, עולה כי במהלך התקופה 24.12.2008-28.2.2013 התקבל בחשבון הבנק של הנאשם בבנק הבינלאומי סך כולל של 15,445,581 ₪ במטבע חוץ, באמצעות העברות בנקאיות מבנקים זרים.

143. מנשה מצדו מסר בעדותו כי בשנת 2000 עזב את הארץ, עם אשתו דאז, שרון, בתו של הנאשם, והם התגוררו עם בנותיהם בעיר ברצלונה שבספרד, עד לשובם ארצה בחודש יולי 2009. במהלך אותה תקופה שרון רכשה השכלה בלימודי תואר שני בעיצוב מוצר במכללה בברצלונה; ואילו מנשה עשה חיל בעסקיו, למכירת כרטיסים לאירועי ספורט, ובמהלך אותן שנים צבר ממון רב.

144. מהצגת פני הדברים מאת הנאשם, הן במשטרה והן בבית המשפט, ניתן היה להבין כי בעת שמנשה ומשפחתו התגוררו להם אי שם בברצלונה הרחוקה, עסוקים בעניינם ובניהול חייהם, אך גם במקביל שאפו ותכננו לשוב ארצה, הנאשם כמי שמתגורר בישראל, ולבטח כאב מסור שמייחל לשובם של בתו ומשפחתה ארצה, נרתם

כדי לסייע להם באיתור בית מגורים הולם עבורם בישראל, ולאחר מכן ביצע עבורם מטלות שונות כדי לקדם את בניית/שיפוץ הבית, לקראת חזרתם לישראל וכניסתם להתגורר בו. בדרך זו, כך הסביר הנאשם את הזרמת מיליוני השקלים ממנשה לחשבונו האישי בבנק הבינלאומי, ולאחר המרתם לשקלים, נמשכו כספים בסכומים שונים, בדרכים שונות - במזומן שיקים או העברות בנקאיות, בהתאם להוראותיו של מנשה, ששהה כביכול בחו"ל כדי לקדם את בניית/שיפוץ הבית כאן בישראל.

145. ברם, מנשה שרון ובנותיהם שבו למעשה לישראל עוד בשנת 2009, כך שהעברות הכספים מחו"ל לחשבון הבנק של הנאשם וממנו הלאה, למצער מרביתן המכריע, בוצעו שעה שמנשה התגורר עם משפחתו בשכירות כאן בישראל, בבית סמוך למקום שבו נבנה ביתם המדובר ברמות השבים.

146. ודוקו, מטבלת מיצוי הפעילות בחשבון הבינלאומי (ת/9), עולה כי בתקופה 24.12.2008-27.3.2009 התקבל בחשבונו של הנאשם בבנק הבינלאומי סכום כולל של 5,438,677 ₪, כתוצאה מהמרות מטבע חוץ, כאשר ההעברה שלאחר מכן נעשתה ביום 5.2.2010 בסכום של 2,323,577 ₪, ויתר העברות הכספיות אירעו בחודשים ובשנים שלאחר מכן. נמצא אפוא כי כשליש מסך העברות הכספיות נעשו בטרם מנשה ומשפחתו שבו להתגורר בישראל, ואילו כשני שליש מסך העברות הכספיות, בסכום שעמד על יותר מ-10 מיליון שקלים אירעו בעת שמנשה ומשפחתו התגוררו כבר בישראל.

147. הנאשם מסר כי מנשה נקט בהליכים הדרושים לצורך שינוי התב"ע, במטרה להגדיל את השטח המותר לבניה על המגרש, חלף הבית הישן שהיה בנוי עליו ונהרס. לדבריו מנשה **"הגיש בקשות והוא היה בכל הוועדות ובסוף אישרו לו את הבקשות שהוא הגיש"**. הנאשם מסר כי רק לשם הליכים אלו כך נדרשה הוצאה כספית של כמיליון ₪ (הודעת הנאשם מיום 15.6.2014, ת/26, בעמ' 11; עמ' 147 לפרוט', מיום 12.5.2019).

מנשה מצדו אישר בעדותו כי אכן מתחילת שנת 2010 הוא יזם ונקט בהליכים לצורך שינוי התב"ע, ולצורך כך השתתף בדיונים שהתקיימו בנושא המועצה, בוועדות המשנה ובוועדה במחוזית לתכנון ובניה במחוז מרכז (עמ' 134-135 לפרוט', מיום 8.7.2018).

148. בהקשר זה, ההגנה הציגה "סדר יום לשיבת ועדת המשנה הנקודתית" לוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז מרכז מיום 20.9.2010, שכללה דיון בהפקדת תכנית לתוספת זכויות בניה על שטח המגרש ברמות השבים, שבה נרשם הנאשם כיזם התכנית (נ/2). וכן, פרוטוקול ישיבת הוועדה מאותו היום בהשתתפות מנשה, ממנו עולה כי מנשה אמר, בין היתר, כך: **"אני אחד מהבעלים של המגרש. ... אני פשוט חזרתי מחו"ל וקנינו את המגרש ..."** (נ/3).

149. הנה כי כן, מנשה אישר בעדותו שרכישת המגרש והמבנה שהיה עליו נרכשו על ידי הנאשם עבורו, מכספים שהוא העביר לחשבונו, בעת היותם בברצלונה. ברם הריסת המבנה הישן שהיה על הקרקע, ההליכים לשינוי

התב"ע לשם הגדלת זכויות הבנייה ובניית בית מגורים רחב ממדים תחתיו על המגרש התבצעו משנת 2009 ואילך, היינו לאחר שהוא ומשפחתו כבר שבו לישראל, ולמעשה התגוררו בשכירות סמוך למגרש שעליו נבנה הבית עבורם. וכך מסר: **"חשוב להדגיש שמהרגע שחזרנו לישראל והחלטנו שחוזרים לישראל והחלטנו שכן ממשיכים להתקדם ורוצים להישאר פה אז בעצם חוקי המשחק השתנו ובעצם קיבלנו את ההחלטה שאוקי אז אותו מגרש שקנינו עם הבית שיושב עליו צריך מה שנקרא לעשות לו עכשיו שינויים כאלה ואחרים ואנחנו כנראה נצטרך להשקיע יותר כסף ממה שחשבנו בהתחלה. אז לאורך כל התקופה אני מניח, אני לא זוכר את המספר המדויק, אבל אני מניח שכמה, כמה מיליוני שקלים טובים. אני לא זוכר את הסכום המדויק. 10, 12, 13, אני לא זוכר את המספרים אבל מספרים לא, מספרים. ... אחרי שהחלטנו שאנחנו רוצים לממש את, את הנכס הזה ולהפוך אותו לבית שלנו אז בעצם נכנסנו להליך של תכניות אדריכליות וכל הדברים שקשורים בזה. ומי שבעצם היו מעורבים זה גם אני וגם אשתי"** (עמ' 110-111 לפרוט, מיום 8.7.2018).

מנשה שיתף מעט על אודות התלאות בבניית הבית, שהצריכו את מעורבותו הפעילה. כך למשל: **"... צריך להבין כשבונים בית זה לא נגמר רק בלהגיש ניירת וללכת הביתה. כשבונים בית ויש תכניות אז צריך לבוא לוועדה ולשבת עם הוועדה ועם אנשים שהם בתוך הוועדה ולא בצורה רשמית וכן רשמית ולבוא ולהגיד אוקי הגדר פה 3 מטר תתקן, החדר ככה תתקן. אתה יוצא משם, חוזר עם האדריכליות עוד פעם, לפני שאתה בכלל מגיש את כל הטפסים הסופיים. כל מי שהיה בתהליך הזה זה אני עם האדריכליות שלנו, פרלמן לא היה במפגשים האלה. אני חושב שהמפגש היחיד שלו היה אולי בהתחלה בדרום השרון שהיינו ביחד לקבל את ההיתר ואולי כשהגשנו את התב"ע, זה בעצם היה המפגשים היחידים שלו. כל השאר בעצם התנהל איתי ועם אשתי ועם אדריכליות מול כל התהליכים, ואני מדבר על עשרות מפגשים, זה לא מפגש של פעם אחת. אז ברור לחלוטין שכל מי שנמצא בוועדה ברור שהוא ידע שהבית הוא שייך לי ולאשתי ולכל מה שקשור בזה"** (שם, עמ' 137-138 לפרוט').

150. ואכן, הנאשם אישר כי מנשה הוא זה שטיפל בכל ההתקשרויות עם ספקים ונותני השירותים, רכישת הציוד וכל מה שהיה כרוך לצורך בניית הבית, ואילו הוא עצמו רק משך והעביר את הכספים בהתאם להנחיות שקיבל ממנשה, ובכלל זאת נתן הוראות בנקאיות ומשך צ'קים מחשבונו לספקים (כגון: אדריכלים, מעצבים, רכישת ריהוט ועוד), וכל זאת במהלך תקופה ארוכה שנמשכה לאחר שובם של מנשה ושרון לארץ (עמ' 148, 150 לפרוט, מיום 17.6.2019). הנאשם אישר גם בחקירתו במשטרה כי משך צ'קים בחתימתו מהחשבון שלו ושל אשתו, לפקודת בעלי מקצוע שונים, בהתאם להנחיות שקיבל ממנשה (ת/25, עמ' 41). כך למשל: העברות בנקאיות מחשבונו של הנאשם, על סמך הנחייתו של מנשה, בסכום של ₪ 53,921 מיום 9.11.2011, לחברת באסטון בע"מ, עבור חיפוי אבנים בחצר ובתוך הבית; העברת סכום של ₪ 42,920 מיום 6.3.2012, לחברת בלמר מערכות בניין עבור עבודות אינסטלציה (ת/30, חלק שלישי, עמ' 5-6; ת/9). הוצאת צ'ק בסך ₪ 77,540 בחתימת הנאשם לפקודת ליאור פינקלשטיין, בהתאם להנחיית מנשה, לטובת רכישת ריהוט ענתיקה מיובא מצרפת (ת/30, חלק שני, עמ' 17-18).

151. הנאשם נשאל בחקירתו על אופן העברת הכספים לידי מנשה, והשיב כי הוציא כספים מהחשבון שלו,

בהתאם לבקשות של מנשה, והעביר לו גם כספים במזומן. וכך מסר: "הוא היה עובר דרכי דרך העסק שלי הייתי נותן לו". הנאשם מסר כי לא ידע לאיזו מטרה או למי יועדו הכספים ואמר: "... אולי לספקים אולי לזה אני לא נכנסתי לעניינים, הוא ביקש ממני שאני אוציא מהחשבון איקס כסף שהוא צריך את זה דחוף. אז אני הוצאתי הוא היה עובר דרכי ולוקח את זה" (הודעה מיום 27.5.2014, ת/25, עמ' 32).

הנאשם הוסיף בהקשר זה כי לעתים הוא ומנשה היו נפגשים ליד הבנק, מנשה היה אומר לו כמה כסף מזומן למשוך עבורו, והנאשם היה מעביר לו כספי מזומן הישר לידי מחוץ לבנק, או שמנשה היה עובר דרכו ומקבל ממנו את הכסף שמשך עבורו במזומן לפי דרישותיו. הנאשם מסר כי מדובר היה בעשרות משיכות כספים שכאלו. הנאשם הבהיר שהוא לעצמו לא משך מזומנים מהחשבון; כך בלשונו: "מה אני משתמש במזומנים. אף פעם לא השתמשתי במזומנים" (הודעה מיום 15.6.2014, ת/26, עמ' 20; ת/30, חלק שלישי, עמ' 14).

152. ניתן לקבל אפוא כי כל עוד מנשה ובני משפחתו התגוררו בברצלונה, ומשם תכננו לשוב ארצה ולרכוש בית מגורים בישראל, הרי שנוכח הריחוק הגיאוגרפי, עלה בידי הנאשם כתושב ישראלי, להציג עצמו כמי שנרתם לסייע למשפחתו, ובכך להטעים את הצורך בהעברת כספי מט"ח מחשבונו של מנשה בחו"ל לחשבונו בבנק הבינלאומי, ובאמצעותו למשוך כספים שהומרו לשקלים לצרכי קניית בית, הריסתו ובניית בית מידות תחתיו, וכל זאת לקראת חזרתם העתידית של מנשה ומשפחתו להתגורר שוב בישראל.

ברם, מסתבר שכבר בחודש יולי 2009 השתקעו מנשה, שרון ובנותיהם מחדש בישראל והתגוררו בשכירות בקרבת מקום לבית שתוכנן להבנות עבורם ברמות השבים. עם שובם של מנשה ושרון ארצה, הם אלה שביצעו את כל הנדרש לשם בניית הבית, ובכלל זאת נקטו בהליכים לשינוי התב"ע, שכרו אנשי מקצוע והזמינו את כל אשר נדרש לשם בניית בית המגורים החדש על המגרש. מאותו השלב, חלקו של הנאשם הסתכם בכך שהעמיד לרשותו של מנשה את חשבון הבנק הפרטי שלו. מנשה המשיך להזרים לחשבון הבנק של הנאשם מיליוני שקלים מחשבונו בחו"ל, והנאשם משך עבורו את הכספים מחשבונו, לפי הנחיותיו. מנשה ושרון נמנעו כאמור מלפתוח חשבונות בנק על שמם גם לאחר ששבו להתגורר בישראל. על כן, בשלב זה, לאחר שובם של מנשה ומשפחתו לישראל לא היה בסיס לכך שהנאשם הציג עצמו בפני הבנק כמי שמסייע למנשה, בין היתר על דרך קבלת כספים לחשבונו, משום שהוא מתגורר בישראל, ואילו מנשה ומשפחתו מתגוררים אי שם בברצלונה. באותה עת לנאשם לא היה כל יתרון יחסי, בשל היותו תושב ישראלי, שהצדיק את העברות הכספים אל חשבונו וממנו לאותם ספקים או לצרכים אחרים, בהתאם להנחיותיו של מנשה. ברי כי הדבר נעשה כפי שנעשה, כפי שהבהיר זאת הנאשם, וכפי שעלה ממכלול הראיות שפירטתי, אך ורק מהרצון להסתיר את כספיו של מנשה מאותם נושים, ובכללם הבנקים, לבל ידרשו ממנו לכסות את יתרת חובותיו כלפיהם. שוכנעתי כי לרצונו של מנשה להסתיר את כספיו מאותם נושים היה שותף גם הנאשם, ועל כן העמיד את חשבונו האישי בבנק לרשותו של מנשה, כמי שחפץ גם הוא לשמור על כספו של מנשה, מתוך ראייה עתידית כי בתו שרון תזכה לקבל את חלקה מתוך אותם כספים ורכוש, לאחר שתממש את רצונה להתגרש ממנשה.

153. על כן, המצג של הנאשם כלפי הנהלת סניף הבנק הבינלאומי, אם במתן ההסברים מטעמו עליהם העיד, אם בדרך הצגת הסכם ההלוואה ואם באותם פרטים שמסר לצורך עדכון "טופס הכר את הלקוח" היו באותה העת כוזבים ומטעים.

ודוק, מימון מסר כי נכנס לתפקידו כמנהל הסניף בסוף שנת 2010, ובעדותו מסר כך: **"במשך תקופתי, משנת 2011 והלאה התקבלו סכומים גבוהים במטבע חוץ בחשבון. במסגרת קבלת התשלומים בכובע של איסור הלבנת הון תשאלתי יותר מפעם את מר פרלמן מה מקור הכספים ומה מטרת הכספים. הוא השיב לי שמטרת הכספים היא בניית בית ברמות השבים ומקור הכספים זה הלוואה שניתנה על ידי החתן שלו מר מור שמנהל משרד כרטיסים בספרד ויש לו מקורות כספיים משמה. ש: הוא הציג לך איזה שהיא אסמכתא לעניין הזה? ת: כן, בשלב מסוים כשהתרבו תקבולי הכספים במט"ח אני ביקשתי לראות מה ההסכם ביניהם והוצג לי הסכם הלוואה מהתקופה הקודמת על הלוואה לרכישת הקרקע ומקור הפירעון של ההלוואה היה צריך להיות או החזר תקבול הכספים ממכירת הבית או מקור אחר"** (עמ' 16 לפרוט', מיום 1.7.2018).

154. ויוזכר הסכם ההלוואה נערך ביום 17.12.2008 (ת/15), שאז אכן מנשה ומשפחתו התגוררו בחו"ל. ברם, יאמר ובהדגשה, בעת שהנאשם הציג את אותו "הסכם הלוואה" למימון, מנשה ומשפחתו כבר התגוררו בישראל למעלה משנה וחצי, ובמהלך תקופה זו ניהלו בעצמם את כל הנדרש לצורך בניית הבית, תוך שימוש בחשבון הבנק של הנאשם, כמתואר עד כאן. הווה אומר, האמתלה לפיה מנשה ומשפחתו מתגוררים הרחק מישראל ועל כן הנאשם התגייס כדי לסייע להם כבר לא הייתה מהימנה ועדכנית בעת שהנאשם הציג בפני מימון את אותו הסכם הלוואה, לגביו נחה דעתי שהינו פיקטיבי, וכל ייעודו היה להפיס את דעתו בנוגע לצורך בהזרמת הכספים מחו"ל.

155. זאת ועוד, כפי הנזכר, ב"טופס הכר את הלקוח" בעניינו של הנאשם, אשר עודכן ביום 20.12.2011, על בסיס פרטים ועדכונים שנתקבלו ממנו עולה, בין היתר, כי הנאשם הסביר את קבלת כספי המט"ח לחשבון, כך: **"לטענת הלקוח כדי לפשט את רכישת הנכס, הבת שגרה בחו"ל כ-8 שנים מעבירה כספים כהלוואה עבור רכישת הנכס, הלקוח בגמר שיפוץ הנכס יעביר את הנכס על שם הבת בידו יש הסכם הלוואה חתום ע"י עורך דין..."** (ת/16). דא עקא, נכון ליום 20.12.2011, מנשה שרון ובנותיהם כבר התגוררו בישראל מזה כשנתיים וחצי(!), ועדיין מנשה המשיך להזרים כספים מחו"ל לחשבון של הנאשם.

נמצא אם כן כי בעדכונים השוטפים של הנאשם לבנק, אשר אושרו מצדו בעדותו, הוא המשיך להציג מצד מטעה ושקרי, לפיו מנשה ושרון עודם מתגוררים בחו"ל, דבר שלא היה נכון באותה עת. הנאשם הציג את אותן כי העברות כספים ככספי הלוואה, ולשם כך הפנה ל"הסכם ההלוואה", דבר שלא היה נכון שהרי הנאשם לא לווה כספים ולא התעתד להשיב כסף למנשה. עוד מסר הנאשם כי בגמר השיפוץ הנכס יירשם על שם בתו, דבר שגם הוא אינו נכון, שהרי הבית נרשם על שמו של הנאשם.

156. מתבקשת אם כן המסקנה כי הנאשם מסר במשך שנים דיווחים לבנק הבינלאומי, שמרביתם היו כוזבים ומטעים, בעיקר בהציגו את העברות הכספיים ככספי הלוואה והטענה כי מדובר בהעברות כספיים מתושבי חוץ, הגרים בברצלונה, ונזקקים לעזרתו כתושב המקום מטעמי נוחות כדי לנהל ולרכז את הנדרש לבניית הבית. ברם, נמצא כאמור כי עוד במהלך שנת 2009 מנשה ומשפחתו שבו לישראל והתגוררו בנחת בהוד השרון, למעשה לא הרחק מאותו סניף בנק. מנשה ומשפחתו הקדישו מזמנם באותה תקופה כשהם בישראל, לכל הפעולות הנדרשות לשם בניית הבית, ובכלל זאת נקטו בהליכים להגדלת זכויות הבנייה, הזמינו שירותים מספקים שונים ורכשו ריהוט לבית. כל זאת נעשה מכספיהם, אך "מתחת לרדאר" כדי לטשטש את עקבותיהם ביחס לאותם כספים, למצער בישראל, באמצעות הזרמת כספים מחו"ל לחשבון הבנק של הנאשם, ומשיכתם בישראל באמצעותו, על פי הנחיותיהם.

האם כספי המט"ח שזרמו לחשבוננו של הנאשם שימשו אך לצורך רכישת הבית ברמות השבים?

157. סוגיה נוספת המתעוררת מדיווחי ועדכוני הנאשם לבנק הבינלאומי נסובה סביב שאלת יעוד הכספים שהעביר מנשה מחו"ל לחשבוננו האישי של הנאשם. כאמור, הנאשם הציג כלפי הבנק גרסה עקבית לפיה הכספים נועדו לרכישת הבית ברמות השבים, על כל הכרוך בכך, ובכלל זאת רכישת המגרש והבית הישן, שלימים נהרס ובמקומו נבנה בית גדול וחדשני, אשר חייבו תשלומי מסים ותשלומי חובה נוספים, הוצאות לצורך שינוי התב"ע, הוצאות לשם תכנון ובניית הבית, וכל אשר כרוך בכך.

158. ואכן, הנאשם העיד כי מסר לחגית כהן, ששימשה כאמור מנהלת סניף בנק הבינלאומי בהוד השרון בשנים 2007-2009, שכספים עתידיים להתקבל בחשבוננו מחו"ל, ואלה נועדו לרכישת בית עבור בתו וחתנו. כך בלשונו: **"אני מראש אני אמרתי שזה לא בשבילי, זה הנכס הזה, הבת שלי והחתן שלי רוצים לעלות לארץ ואני רוכש את הנכס הזה עבורם"** (עמ' 136 לפרוט', מיום 22.5.2019). וכן: **"ואמרתי להם, החתן שלי ומהבת שלי, שהם בחוץ לארץ לצורך מה שדברנו, של רכישת הנכס. ואז אני, ואז הם אמרו, אין בעיה, בסדר גמור"** (שם, בעמ' 142).

159. לימים, כפי הנזכר, רפאל מימון החליף את חגית כהן בתפקידה ושימש כמנהל סניף בנק הבינלאומי בהוד השרון במהלך השנים 2010-2015.

מעדויותיהם של הנאשם ומימון, עלה כי הסכם ההלוואה מיום 17.12.2008 הוצג למימון על ידי הנאשם במהלך שנת 2011, כמענה לשאלותיו של מימון ובקשותיו לקבל הסברים על אודות העברות כספיים מט"ח תדירות בסכומים גבוהים מחו"ל היישר לחשבוננו של הנאשם.

ברם, דעתו של מימון לא נחה מעיון בהסכם ההלוואה והוא דרש הסברים נוספים. נוכח חשיבות דבריו של מימון בעדותו, אשר הותירו רושם מהימן ומשכנע, אצטט מהם בשנית. וכך מסר בעדותו: **"במשך תקופתי, משנת 2011 והלאה התקבלו סכומים גבוהים במטבע חוץ בחשבון. במסגרת קבלת התשלומים**

בכובע של איסור הלבנת הון תשאלתי יותר מפעם את מר פרלמן מה מקור הכספים ומה מטרת הכספים. הוא השיב לי שמטרת הכספים היא בניית בית ברמות השבים ומקור הכספים זה הלוואה שניתנה על ידי החתן שלו מר מור שמנהל משרד כרטיסים בספרד ויש לו מקורות כספיים משמה. ... בשלב מסוים כשהתרבו תקבולי הכספים במט"ח אני ביקשתי לראות מה ההסכם ביניהם והוצג לי הסכם הלוואה מהתקופה הקודמת על הלוואה לרכישת הקרקע ומקור הפירעון של ההלוואה היה צריך להיות או החזר תקבול הכספים ממכירת הבית או מקור אחר" (עמ' 16 לפרוט', מיום 1.7.2018).

ובהמשך: "מצוין שההסכם הלוואה הוא על סך 1.4 מיליון יורו, וזה כלל את רכישת הקרקע, רכישת הנכס פלוס מס רכישה פלוס שיפוצים להלן ההלוואה. ומהות העניין הוא שבגין המסמך הזה קיבלנו באמת את הכספים מעת לעת מהחתן שזה המלווה, אלא שבשלב מסוים באמצעות ההנהלה אמרו לי יכול להיות שהמסמך הזה הוא מיליון 400 אלף יורו אבל כספים שהתקבלו עברו את הסכום הזה" (שם, בעמ' 34). "המסמך שקיבלנו של מלווה ללווה ... סכום העברות שהתקבלו לארץ חרג בסכום מאוד מהותי מסכום ההלוואה עובדתית" (שם, בעמ' 47).

ובהמשך: "... שמטרת הכספים לא התאימה למציאות של בניית הבית, לא התאימה ... חלק מהעניין הוא שנתבקשתי על ידי ההנהלה ללכת לראות את הבית זה לא כדי לראות רק אם יש בית כן, כי הכספים שהתקבלו היו כ-16 מיליון שקל וזה גם לא התאים להצהרות שהוא עצמו אמר כמה יעלה לו בניית הבית" (שם, בעמ' 48).

וכן: "עניינית אני חוזר ואומר מהות העניין הוא א' מקור הכספים ב' המסמכים שהוצגו אותן אסמכתאות הלוואה כן, מטרת הכספים והמציאות שלא תאמה את לא את הסכום שהיה כתוב בסכום הלוואה שהסכומים עלו בסכומים גבוהים הרבה יותר תקבולים של 16 מיליון שהצגנו שהציגו בפניי אני גם לא ידעתי שהסכום המצטבר הוא כל כך גבוה לעומת 1.4 מיליון יורו, ומטרת ההלוואה של בניית בית שהבית מה לעשות הבנייה באותו זמן ואנחנו ידענו מה המחירים ברמות השבים וגם הלקוח לא הצהיר שזה עלה כל כך הרבה בזמנו, דובר אני אומר לך וגם אנחנו ידענו מה רמת המחירים של בתים חדשים ברמות השבים. בגלל זה גם נדרשתי ללכת לראות אם הוא בונה שם בניין משותף או בית פרטי וזה לא תאם. ומאותו טעם שזה לא תאם לא הסכום התקבולים המצטברים למסמך הלוואה ולא המטרה של בניית בית יחיד לכמה עולה לבנות נכס גם על פי ההצהרה של הלקוח אמר וגם לפי מחירים של נכסים חדשים ברמות השבים באותו הזמן. ודגמנו אותם אני לא קבלן ולכן הבנו קיבלתי הנחיה להוציא את המכתב הזה בעצם הפעילות היא כנראה לא מדויקת" (שם, בעמ' 56).

160. הנאשם מצדו אישר בעדותו כי נוכח תמיהותיו של מימון ודרישותיו לקבל הסברים לפרש ייעוד כספי המט"ח בסכומים כה גבוהים כפי שנתקבלו בחשבונו, הוא הפציר בו להתלוות אליו לרמות השבים כדי לראות במו עיניו את גודלו ופארו של הבית הנבנה במקום.

וכך העיד הנאשם על אשר מסר למימון בנוגע ליעוד הכספים שנתקבלו בחשבון: "ואני אמרתי לו בפירוש, אמרתי לו, תקשיב, הכסף הזה מיועד לצורך הרכישה ואכן הרכישה הזאת נעשתה באישור של, קיבלתי אור ירוק להעביר את הכספים. אני רוצה לקחת אותך ל, אז כבר התחילו העבודות בזה. 3 פעמים במשך השנה ניסיתי לתאם איתו, כשאני בבנק עצמו ואני ניגש אליו ואני אומר לו, רפי, בוא נקפוץ, אני רוצה להראות לך את הנכס, שתדע על מה אנחנו מדברים. בוא. רק בפעם השלישית, שנה אחרי זה, כבר לחצתי עליו ואמרתי לו, אני בא לקחת אותך. מתי אתה סוגר? ... אני בא אליך, אוסף אותך ואנחנו נוסעים שתראה את הנכס במו עיניך. שכל הכספים שעברו דרך, עברו לצורך רכישת הנכס ובניית הנכס. ואכן כן. לקחתי אותו, באתי לקחתי אותו ונסענו לשם, הסתובבנו. הוא היה איתי יותר משעה בזה. ראינו שזה, כי זה בית מתוחכם עם כל ה... והוא ראה את הנכס והוא השתכנע שבאמת הכספים שעברו דרכו, עברו לצורך הבנייה של הבית הזה" (עמ' 146-147 לפרוט', מיום 22.5.2019).

הנה כי כן, הנאשם סבר, שבעזרת סיור שערך בשטח למימון, עלה בידו לשכנעו כי כל הכספים שהועברו לחשבון שימשו לצורך רכישת ובניית הבית ברמות השבים. מעדותו של מימון, כפי שנזכר לעיל ועוד יצוין בהמשך, עלה לא כך היה הדבר.

161. בחקירת הנאשם במשטרה מיום 27.5.2014 הוא נשאל האם הכסף שהועבר ממנשה שימש לרכישת נכסים נוספים, ועל כך השיב בשלילה והבהיר שהכסף שימש אך ורק לצורך רכישת הבית ובנייתו; כך בלשון: "לא ... הכסף הזה היה מיועד אך ורק ל... לצורך העניין של ה... של בניית הבית ורכישת הבית ובניית הבית ברמות השבים" (ת/25, עמ' 20).

בחקירת הנאשם מיום 15.6.2014 הוא אישר כי נשאל על ידי הבנק לגבי מקור הכספים, והשיב שבמענה הציג את חוזה רכישת הבית ואת חוזה ההתקשרות בינו לבין מנשה, והוזהר לבנק כי הכספים המועברים מחו"ל מיועדים לקניית הבית של מנשה ובתו (ת/26, עמ' 14).

162. אולם, ממכלול הראיות עלה כי הכספים שהועברו ממנשה לנאשם, שימשו לצורך מטרות נוספות, מלבד רכישת ובניית הבית ברמות השבים, וההוצאות הנלוות לעסקה זו. יתר על כן, ניכר כי הנאשם ידע והסתיר זאת מהנהלת הבנק הבינלאומי, ולו בעצם טענתו העקבית בפניה, לפיה כל הכספים שהתקבלו בחשבון שימשו אך לצורך בניית בית מושקע ברמות השבים עבור מנשה ובתו. להלן אפרט.

163. הנאשם אישר בחקירתו במשטרה מיום 27.5.2014, כי בהתאם להוראותיו של מנשה, הוא העביר מתוך הכספים שהועברו לחשבון סך של 1,000,000 ₪, בשני תשלומים של 500,000 ₪ כל אחד, מהתאריכים: 8.4.2010 ו-28.4.2010 (ת/32, ת/33), לגב' אלן אסתר שוורץ לצורך רכישת קרקע חקלאית בהוד השרון (ת/25, עמ' 42; ת/30, חלק 2 עמ' 16). הנאשם אישר כי מגרש זה אינו קשור למגרש עליו נבנה הבית ברמות השבים (עמ' 145 לפרוט', מיום 17.6.2019). הנאשם אישר כי לא דיווח על מטרת משיכת כספים אלה למנהל הבנק, רפאל מימון (עמ' 156 לפרוט', מיום 17.6.2019).

164. הנאשם אישר בחקירתו במשטרה מיום 27.5.2014, שלא כל הכספים שהועברו ממנשה שימשו לרכישת ובניית הבית ברמות השבים: **"...אחרי שעברו כספים הכספים הם גמרו לבנות את הבית ... וכל הכספים שעברו דרכי עברו לבניית הבית עכשיו בשלב מסוים הוא התחיל אה לקנות פה רכוש בארץ"** (ת/25, בעמ' 14). הכוונה לשלוש דירות שמנשה רכש ברחוב השחר בהוד השרון, כאשר הנאשם אישר שאחת מהן נרשמה על שמו, מבלי כמובן ששילם עבורה, ושתי הדירות הנוספות נרשמו על שם אמו ואחיו של מנשה. הנאשם הוסיף כי מנשה ייעד את אותן דירות להפקת הכנסה מדמי שכירות, ותכנן שבעתיד הן תשמשנה את שלושת בנותיו.

165. מהודעת הנאשם מיום 15.6.2014 עלה כי מנשה ביקש מהנאשם לרכוש בכספו ניירות ערך באמצעות החשבון בבינלאומי. היות וגם הנאשם רכש ניירות ערך מכספו שלו, יצא שהם ניהלו תיק ניירות ערך משותף. וכך מסר הנאשם: **"הכספים שהוא העביר לי מחו"ל אני קניתי עבור ניירות ערך בסכום של כ-700,000 ₪"**. הנאשם מסר: **"תוך כדי שהוא העביר כספים אז חלק מהכספים הוא ביקש ממני. אני חושב לפני שנתיים משהו כזה ב-2010, 2012. ... קנינו את זה בשער גבוה ... הוא נפסד על התיק הזה הרבה כסף"**. בעדותו בבית המשפט מסר הנאשם כי רכש ניירות ערך עבור מנשה בסכום של כמיליון ש"ח (עמ' 146 לפרוט', מיום 17.6.2019). במרץ 2013 ביקש מנשה מהנאשם למכור עבור ניירות ערך בסכום של כ-300,000 ₪. הנאשם הסביר זאת כך: **"הוא ביקש ממני בגלל שהוא בא לגלגל כספים ... אז הוא אמר לי תמכור לי ניירות ערך"**. הנאשם עשה כן, ומסר: **"מכרתי ניירות ערך מהתיק שלו, כאילו מהחלק שלו"**. הנאשם העביר למנשה את הכסף לצורך תשלום לבעלי מקצוע בדרך של משיכות במזומן (ת/30, חלק שלישי, בעמ' 9, 16).

166. בחקירת הנאשם במשטרה מיום 15.6.2014, הוא אישר כי העביר כספים לחשבון הבנק של גב' ג'נט מועלם, אמו של מנשה, באמצעות העברות בנקאיות, בהתאם להוראותיו של מנשה, בסכום של כ-150,000 ₪ באפריל 2013 וסכום של כ-80,000 ₪ במאי 2013. כשנשאל הנאשם לפרש אותן העברות בנקאיות, השיב כי מנשה ואחיו שיפצו את ביתה, וכך מסר: **"הם שיפצו לה את הבית ... והם בנו לה בריכת שחייה בחצר..."** (ת/25, עמ' 37).

167. כפי שנזכר לעיל, הנאשם אישר כי מתוך הכספים שנקלטו בחשבונו בבנק, הועברו באמצעותו, לפי הנחיות שקיבל ממנשה, גם העברות כספיות לצורך כיסוי חובות של מנשה. כך למשל, ביום 21.12.2009 העביר הנאשם סכום של 200,000 ₪ מחשבון הבנק בבינלאומי לבנק אחר "עבור סגירת חוב ע"ש מור מנשה לטובת "מור סגל מאני קלאב" (נ/11; עמ' 146 לפרוט', מיום 17.6.2019). ביום 12.11.2009 הועבר סכום של 179,212 ₪ שגם הוא נועד לכיסוי חוב של מנשה, כך לפי עדות הנאשם בבית המשפט (נ/12; עמ' 146 לפרוט', מיום 17.6.2019).

168. הנאשם נשאל בעדותו על אודות שימושים נוספים שמנשה עשה עם הכסף שהעביר לחשבונו של הנאשם, בשלהם משך הנאשם אותם כספים מחשבונו על פי הנחיותיו של מנשה, שלמעשה חרגו מהדיווח שהוא עצמו מסר לבנק דיסקונט, לפיו מדובר בכסף שנועד לרכישת הבית, על כל הכרוך בכך, לבתו ולמשפחתה. וכך

נשאל הנאשם: "אז רק לסכם את הנקודה הזאת, אנחנו מסכימים בעצם שאתה ידעת בזמן אמת שהכסף שעובר ממנשה לחשבון שלך בבינלאומי, הוא כסף שמשמש לא רק לקניית הבית. הוא גם לדברים אחרים"; והנאשם השיב: "לא, מהבחינה הזאת אני ידעתי. כי בסך הכול זה כסף שלו והוא יכול לעשות עם הכסף מה שהוא רוצה לעשות איתו. ברגע שאישורו לו להעביר את הכסף והכסף נכנס לחשבון, ... אני ברגע שהבנתי שברגע שאישורו והכסף נכנס לחשבון, זה חשבון שלו, זאת אומרת שלי, והוא יכול לעשות עם הכסף מה שהוא רוצה". ובהמשך הוסיף: "אני, אין לי מושג לאן הם הלכו הכספים שנתתי לו".

ושוב נשאל: "כן, אבל מה שאמרת לבנק שמה שעובר הולך לבית, זה לא נכון. אתה מסכים איתי, נכון? כי עכשיו אנחנו ראינו שזה הלך לעוד הרבה הרבה צרכים אחרים שלא קשורים לבית הזה בכלל". ועל כך השיב: "כן אבל שוב, אני חוזר עוד הפעם להתחלה. אני ברגע שהכספים האלה אושרו ונכנסו לחשבון, אני לא צריך לתת דין וחשבון לאף אחד. אני יכול לעשות עם הכספים האלה מה שאני רוצה. זה לא שאני צריך הרי לבוא ולתת קבלות למישהו ולהראות לו 'תשמע', לשאול אותו, לבקש ממנו אם להעביר את הכספים או לא להעביר. הכספים אושרו ונכנסו לחשבון, ומכוח זה שזה חשבון פרטי מותר לעשות כל דבר עם הכספים האלה" (עמ' 146-150 לפרוט', מיום 17.6.2019).

169. כפי הנזכר, לא בכדי מסר רפאל מימון, מנהל סניף הבנק הבינלאומי, בעדותו כי התעורר חשד ביחס לפעילות הכספית בחשבונו של הנאשם, נוכח הצטברות סכומי העברות לסך של מיליוני שקלים, ולכן דרש מהנאשם פעם נוספת להסביר את מקור הכספים. מימון הטעים בעדותו: "**מהות העניין היה שהכספים חרגו מהאסמכתאות שהוא הציג**" (עמ' 44 לפרוט', מיום 1.7.2018). כפי שצוין, מימון התייחס גם להסכם ההלוואה, ומסר בעדותו: "**מצוין שההסכם הלוואה הוא על סך 1.4 מיליון יורו, וזה כלל את רכישת הקרקע, רכישת הנכס פלוס מס רכישה פלוס שיפוצים להלן ההלוואה. ... בשלב מסוים באמצעות ההנהלה אמרו לי יכול להיות שהמסמך הזה הוא מיליון 400 אלף יורו אבל כספים שהתקבלו עברו את הסכום הזה**" (עמ' 34 לפרוט', מיום 1.7.2018). "**המסמך שקיבלנו של מלווה ללווה ... סכום העברות שהתקבלו לארץ חרג בסכום מאוד מהותי מסכום ההלוואה עובדתית**" (עמ' 47 לפרוט', מיום 1.7.2018).

170. הנה כי כן, מתבקשת המסקנה כי בעוד שהנאשם דיווח לבנק דיסקונט, שהכספים שעתידים להיכנס לחשבון הבנק שלו מחו"ל נועדו לצרכי קניית הבית לבתו ולמשפחתה, על כל ההוצאות הנלוות לכך, והגם שקבלת הכספים הוצגה באופן מטעה, משל דובר בכספי הלוואה, הרי שאין חולק כי מנשה הזרים לחשבון הבנק של הנאשם סכום של כ-18 מיליון ש"ח, שהינו גבוה בהרבה מהסכום שנדרש לרכישת המגרש ולבניית הבית, על כך ההוצאות הנלוות (לרבות שינוי תב"ע להגדלת השטח הבנוי; תשלמי מסים, עיצוב הבית, רכישת ריהוט וכיוצא בזה).

הוכח אם כן כי מנשה עשה שימושים נוספים בכספים שהעביר לחשבונו של הנאשם, כגון: כיסוי חובות, רכישת

מגרש בהוד השרון תמורת מיליון ₪, שיפוץ בית אמו ובניית בריכה עבודה ועוד. ניכר כי הנאשם ידע, ולו חלקית, על אותן הוצאות כספיות שחרגו מדיווחיו להנהלת בנק דיסקונט, ואין בידי לקבל את הסברו המיתמם, כפי שמסר בעדותו, כי מרגע שנכנסו הכספים לחשבוננו, הרי שמנשה חופשי לעשות בו כרצונו. אכן, אין חולק כי מנשה היה רשאי לעשות בכספו כל שימוש חוקי, אך בענייננו עסקין בדיווח שאינו מהימן מצד הנאשם אל מול הבנק על אודות מטרות העברת הכספים מחשבונותיו של מנשה בחו"ל אל חשבון הבנק של הנאשם בישראל.

171. מכל המקובץ עד כאן, נחה דעתי כי המאשימה הניחה תשתית ראייתית איתנה, בעצמה הדרושה לקביעת ממצאים בפלילים, לפיהם הנאשם מסר דיווחים כוזבים, או למצער כאלה שלא שיקפו את מלוא האמת לאורך התקופה הרלוונטית, להנהלת סניף בנק דיסקונט, במספר אספקטים: הנאשם הציג את קבלת הכספים מחו"ל ממנשה, מהטעם שהוא שוהה בחו"ל ועתיד לעלות ארצה עם משפחתו ולכן הוא מסייע להם לרכוש בית מגורים בישראל. אכן, הכסף שנשרד לקניית הבית, בטרם נהרס המבנה הקיים ונבנה בית מידות תחתיו, הועבר בעש שמנשה ומשפחתו שהו בחו"ל. ברם, מאז שנת 2009 שבו מנשה ומשפחתו ארצה, התגוררו בשכירות בהוד השרון, וניהלו את כל הנדרש לשלם הגדלת זכויות הבניה במגרש, בניית הבית, עיצוב וריהוטו. עובדות אלו לא מנעו מהנאשם להמשיך ולהציג את מצג לפיהם מנשה ומשפחתו בחו"ל על מנת להטעים את קבלת הכספים ממנו מחו"ל. בנוסף, סכומי הכסף שהועברו חרגו פי כמה מהסכום עליו דיווח הנאשם שישמש לרכישת הבית עבור מנשה ומשפחתו. ואכן, במציאות מנשה עשה בכסף שימושים רבים, בעוד הנאשם מושך עבורו את הכסף מחשבוננו, לצורך רכישת דירות נוספות, מגרש חקלאי, כיסוי חבות עבר, שיפוץ ביתה של אמו ועוד מטרות שעל חלקן הנאשם אף לא ידע. יתר על כן, הנאשם הציג את קבלת הכספים במעטה משפטי של עסקת הלוואה, שלא היה לה כל אחיזה במציאות, כך שמדובר בהסכם פיקטיבי, משום שהנאשם לא נזקק ללוות כסף והייתה לו כל כוונה להשיב כסף למנשה. יתר על כן, המצג לפיו הבית יירשם בתום הבנייה על שם הנאשם אף הוא אינו נכון, שכן הבית נרשם על שם הנאשם. אמנם, אין בידי לפסול את האפשרות שהבית היה נרשם, או יירשם בעתיד על שם מנשה ומשפחתו, אולם פעולה זו אינה פועל יוצא מהשלמת הבניה או שובם של מנשה ומשפחתו לארץ, אלא בסילוק חובותיו של מנשה לנושים, לרבות חלוף התקופה שבמהלכה הבנקים רשאים לדרוש ממנשה כיסוי מלוא חובותיו, על בסיס ההסכמים שנכרתו עמו, או אף לבטלם ככל שהאמת באשר לעושרו הייתה נגלית לכל. יוצא אם כן, כי הנאשם פעל כפי שפעל מתוך מטרה להניע את מנשה להעביר לארץ כסף רב ככל האפשר מחשבונותיו מחו"ל, שהיו נסתרים מעינה של בתו, על מנת שהיא תוכל לעמוד על זכויותיה ברכוש ובכספים המשותפים בהליך גירושין, שתכננה ואכן יישמה. מנשה מצדו, שלא היה ער לרצונה של שרון להביא לסיום את נישואיהם, לאחר שובם ארצה, שוכנע כי הגיע העת לשוב עם שלושת בנותיהם לישראל, וניצל את חשבונות הבנק של הנאשם על מנת "לייבא" דרכם את ממונו "מתחת לרדאר" של נושיו, ולרכוש בין היתר נכסי נדל"ן בישראל, שמאותה הסיבה גם לא נרשמו על שמו.

החשבון בבנק הפועלים

172. כאמור בתחילת שנות השבעים פתח הנאשם לשימוש חשבון בבנק הפועלים (סניף 626) שמספרו 83389.
173. מטבלת מיצוי הפעילות בחשבון בנק הפועלים (ת/10), שתוכנה לא נסתר, עלה כי במהלך התקופה 10.12.2009-18.3.2013 העביר הנאשם מחשבונו בבנק הבינלאומי לחשבונו בבנק הפועלים סך כולל של 1,500,000 ₪. אמו של מנשה, גב' ג'נט מועלם, העבירה אף היא סך של 230,000 ₪ לחשבון הבנק של הנאשם בבנק הפועלים, בשתי פעימות: במועדים 8.4.2013 ו-6.5.2013 (ת/10). כך שבסך הכל הועברו לחשבון בבנק הפועלים 1,730,000 ₪ לטובת מנשה.
174. הנאשם אישר בתשובתו לכתב האישום כי באישורו של מנשה הוא העביר כספים מהחשבון הבינלאומי לחשבון בבנק הפועלים, על מנת למשוך סכומים במזומן ולהעבירם לידי מנשה. העברות הכספים מהחשבון הבינלאומי לחשבון בבנק הפועלים נעשו באמצעות שיקים אותם משך הנאשם לפקודתו.
175. אין חולק כי הנאשם לא הצהיר על מנשה כמי ש"שותף" או "נהנה" בחשבונו שבבנק הפועלים. הנאשם הטעים כי לא רשם את מנשה כ"נהנה" בחשבונו בבנק הפועלים משום שאסור היה למנשה להיות רשום בשם בנק, אחרת "היו עולים עליו", והוא היה צריך לשלם את חובותיו לנושים (ת/30, חלק שלישי, עמ' 17). בהמשך שב והבהיר הנאשם כי מנשה לא נרשם כ"נהנה" בחשבון בבנק הפועלים, והטעים: **"הוא הייתה לו מגבלה שהוא לא יכול היה להירשם. אחרת, תראה למה הוא צריך להיות כתבו כנהנה? אם לא היה לו את כל המגבלה הזאתי אז למה שהוא לא יפתח חשבון משלו? ... אבל מכיוון ששוב. המגבלות שהיו. שהוא לא יכול היה לעשות את זה. שאסור היה לרשום שום דבר על שמו אפילו. ... פעלתי כפי שפעלתי כי לו היה אסור. אסור היה לו לפתוח חשבון פה בבנק. ולרשום שום נכס על שמו. ... הלוואי שהוא היה פותח חשבון ולא היה מתחיל עם כל הקומבינות האלה"** (ת/30, חלק רביעי, עמ' 14-15).
- בעדותו בבית המשפט הבהיר הנאשם כי לא הייתה כל סיבה לדווח על מנשה כבעל זכויות בכספים, היות ולמעשה העביר לחשבון בבנק הפועלים כסף שהיה קודם לכן בחשבונו בבנק הבינלאומי, כך שלכאורה מדובר בכספים פרטיים שלו, ולא הייתה כל סיבה לדווח על מנשה. עוד הוסיף, כי מחצית מהכספים גם ככה היו שייכים לבתו, בהיותה רעייתו של מנשה, והוא עצמו החזיק בייפוי כוח לפעול מטעמה (עמ' 163-164 לפרוט', מיום 17.6.2019).
176. הנאשם מסר בחקירתו מיום 27.5.2014 כי גם בבנק הפועלים הוא הסביר את אותן העברות כספים, בכך שהספך נועד לבניית בית עבור מנשה ומשפחתו, והציג כאסמכתא את הסכם ההלוואה, כפי שהציג בבנק הבינלאומי (ת/25, עמ' 43).
177. הנאשם נשאל בחקירתו מיום 27.5.2014 מדוע העביר את כספו של מנשה, בין חשבונותיו שלו, מחשבונו הבינלאומי לחשבונו בפועלים, והשיב: **"תשמע, בבנק אה בבנק הבינלאומי הייתי מוגבל על סכום מסוים**

שאם הייתי רוצה להעביר מזומנים. אז אה... חילקתי את זה" (ת/25, עמ' 42). ובהמשך הסביר: "כי תשמע זה סכומים אה שאתה לא יכול למשוך כל יום מבנק אה מבנק אחד". ונשאל: "מתחילים לשאול שאלות?", והשיב: "מתחילים" (ת/25, עמ' 55).

178. בחקירת הנאשם מיום 15.6.2014 כאשר הוצג לו שיק בכתב ידו בסכום של 200,000 ₪, שמשך מהחשבון בבינלאומי לפקודתו, אישר הנאשם שמדובר בכסף של מנשה שהעביר לחשבון בבנק הפועלים. וכך נימק: **"כי הגבילו אותי שמה. לא יכולתי למשוך כסף מ... ההעברה נעשתה לצורך אה... לחלק את הזה. שלא יהיה כל העומס באיזה בנק אחד. כי לפעמים קורה שם שביתות שמה היו שמה. תמיד שלושה ארבעה ימים אי אפשר אה..." (ת/30, חלק 2, עמ' 1-2).**

בהמשך הוסיף הנאשם כי ההעברות לבנק הפועלים לא נעשו לבקשת מנשה, אלא מטעמי נוחות, על מנת לא להיות תלוי בבנק אחד, וכדי לקבל אשראי. וכך טען: **"בעסקים תמיד כשאתה עושה אתה צריך להיות תלוי בכמה בנקים. אתה מקבל גם אשראי משני בנקים. לא תלוי בבנק אחד ... כי היה תקופות שהיה חסר. הוא לא העביר כספים. ואז ניצלתי את האשראי" (שם, עמ' 4).**

179. בהמשך חקירתו התבטא הנאשם באופן ברור עוד יותר באשר לסיבה בגינה העביר כספים מחשבון בבינלאומי לחשבון בבנק הפועלים, ממנו המשיך למשוך כספים בסכומים שונים, באלה המילים: **"כששמה סגרו לי את הבסטה. אז אה הוצאתי ממנו" (ת/30, חלק שלישי, עמ' 17-19).**

180. בהמשך נשאל הנאשם "... האם ניתן לומר שחשבונך בפועלים שימש את אה מנשה מור", ועל כך השיב הנאשם בחיוב. עוד נשאל, האם בחשבון זה נעשתה גם פעילות אישית שלו, ובכללה קבלת ומשיכת כספים למטרות אישיות שלו, ועל כך השיב הנאשם בהנהון ראשו לשלילה, והבהיר: **"שום דבר פרטי שלי", וחזר על כך מספר פעמים (ת/30, חלק רביעי, עמ' 13).**

181. גם בעדותו בבית המשפט נדרש הנאשם לשאלת העברת הכספים שהתקבלו מחו"ל בחשבון בבינלאומי אל חשבון בבנק הפועלים. הנאשם אישר בעדותו כי משנת 2009 הוא נתקל בקשיים למשוך סכומי כסף במזומן מהחשבון בבינלאומי, ולכן באישור של מנשה, הוא העביר כספים לחשבון בבנק הפועלים. הנאשם נשאל על אודות אותם קשיים, וכך מסר בעדותו: **"הנושא עלה בגלל סיבה עיקרית שבבנק הבינלאומי באותה תקופה היה סכסוך בין העובדים לבין ההנהלה והמון פעמים שהייתי מגיע לבנק בבוקר, היה פתק שהבנק סגור בגלל הסכסוך. זה נמשך כמה חודשים. עכשיו, הבנייה בבית היא לא עמדה, היא המשיכה. והיינו צריכים כספים, לשחרר כספים בשביל הנושא הזה. אז ביקשתי אישור מהחתן שלי להעביר כסף מהבנק הבינלאומי להעביר לחשבון שלי בבנק הפועלים כדי שלא נתקע. שנהיה זמינים עם הכסף. וקיבלתי ממנו את האישור באמת להעביר את הכסף" (עמ' 150 לפרוט', מיום 22.5.2019).**

182. עם זאת, בהמשך עדותו, אישר הנאשם כי אכן נתקל בקשיים בבנק הבינלאומי, נוכח החשדות שהתעוררו

בקשר לפעילות בחשבון. לכן, העביר חלק מהכספים לבנק הפועלים כדי לצמצם את הפעילות בחשבון הבינלאומי. וכך מסר הנאשם: **"זימן אותי רפי מימון או משהו אחר, לא יודע מה, וביקש הסברים ואמרתי לו שאנחנו לקראת סיום של בניית הבית כי הוא, ואז הוא אישר לי ואני אומר לך, הוא אישר לי למשוך כספים במזומנים, לא יותר מ-20 אלף שקל. הוא אישר לי, ואם הוא היה סוגר לי את החשבון או שהוא היה אומר לי 'תשמע, עד פה, אתה לא יכול להמשיך', עובדה שהוא לא, שהוא לא עצר. עובדה שהוא נתן לי להמשיך".** הנאשם נשאל על אודות ההתרעה שקיבל מהנהלת הבנק הבינלאומי על פעילות חשודה בחשבון, והשיב: **"הורדנו פרופיל. הורדנו פרופיל"** (עמ' 161-162 לפרוט', מיום 17.6.2019).

183. בכל הנוגע להעברת הכספים מחשבונה של גב' ג'נט מועלם, אמו של מנשה, בסכום כולל של 230,000 ₪ לחשבון הבנק של הנאשם בבנק הפועלים, מסר הנאשם בעדותו: **"רשום 'ז'נט מועלם' אבל בפועל זה מנשה מעביר לי. הוא זה שמחליט, היה להם גם חשבון בבנק הפועלים, ולצורך העניין של השלמת הבית היו חסרים עוד X סכומים ואז הוא העביר לי את זה לחשבון הבנק"** (עמ' 165 לפרוט', מיום 17.6.2019).

184. נמצא אם כן כי הנאשם העמיד לרשותו של מנשה גם את חשבונות בבנק הפועלים, ואפשר לו לנהל באמצעותו את כספיו, לפי מיטב שיקולו ורצונו, מבלי שהנאשם דיווח לבנק הפועלים כי קיים "נהנה" בחשבון זה, העושה באמצעותו שימוש בחשבונו לצרכיו. למעשה, העברות הכספים מהחשבון הבינלאומי לחשבון בפועלים טשטשה לחלוטין את העובדה כי מדובר בכספים שמקורם מחו"ל, שאינם שייכים לנאשם, ולמעשה הנאשם לא מחליט דבר לגביהם, אלא פועל כעושה דברו של מנשה, בהתאם להנחיותיו. יתר על כן, כפי שאדון להלן, ודומה כי לא בכדי הדבר, כל משיכות הכספים מהחשבון בבנק הפועלים בוצעו אך ורק במזומן מקופאי הבנק, בסכומים שונים אך כאלה שאינם עולים על 50,000 ₪, וזאת במקביל למשיכות דומות במזומן מהחשבון בבנק הבינלאומי.

185. עוד אוסיף כי אין בידי לקבל את טענת הנאשם לפיה היה מוסמך לנהל את הכספים, מבלי לדווח על קיומם של "נהנים", משום שמחצית מהכסף הייתה שייכת לבתו שרון (ר' לדוג' עמ' 163 לפרוטוקול מיום 17.6.2019), והיה בידיו יפוי כוח לפעול מטעמה. יוטעם כי הנאשם כלל לא הציג יפוי כוח שכזה. ואף אם היה כזה, הנאשם עצמו התייחס לכספים כאל כספים של מנשה, ופעל רק על פי הנחיותיו ולא על פי הנחיותיה של שרון. כך למשל, הנאשם מסר בחקירתו במשטרה כי כשבתו נזקקה לכסף לשם מחייה, וביקשה ממנו להעביר לה מתוך הכספים שהועברו לחשבונו, הוא אמר לה שמנשה צריך לאשר והוא לא יעביר כסף ללא אישורו. וכך מסר: **"שרון הייתה פונה אלי אבא, אני צריכה לשלם עבור גני ילדים ששת אלפים שקל, מים, חשמל וזה ... מסים לעירייה ... אמרתי לה שרון אני צריך אישור של מנשה להעברה. אני לא יכול ... זה לא כסף שלי".** עוד הוסיף, כי באותו המקרה מנשה ביקשה ממנו להעביר את הכסף ולכן כך עשה (ת/30, חלק שלישי, עמ' 4; ת/2, עמ' 7). מכאן המסקנה כי הנאשם לא התנהל עם הכסף כאילו מחציתו שייך לבתו. לבסוף, גם אם דובר בכספים שמבחינת הנאשם הוא ניהלם במשותף עבור מנשה ועבור שרון מכוח יפוי כוח שהוענק לו, אין בכך לפטור אותו מלדווח שמדובר בכספים של מנשה ושרון.

186. מכאן, נחה דעתי כי הפעילות בחשבון בבנק הפועלים הייתה המשך ישיר, שחלקה נעשתה במקביל, לפעילות המתוארת בחשבון בבנק הבינלאומי. חלוקת הכספים בין החשבונות, ומשיכות הכסף במזומן בסכומים שמרביתם הגדול לא עלה על 50,000 ₪, משני בנקים שונים, נועדו כדי "להוריד פרופיל" כפי שהתבטא הנאשם, משום שחשש ש"יסגרו לו את הבסטה", כך בלשונו, בבנק הבינלאומי. אמנם, אפשר שגם השבתה הבנק הבינלאומי לתקופה מסוימת, שמשכה לא הוכח, בשל סכסוך בין העובדים לבין ההנהלה, הקשתה על הפעילות הבנקאית שנדרשה למנשה, אך בחינת התקופה הממושכת שבמהלכה פעלו הנאשם ומנשה בשני חשבונות בנקים במקביל, מצביעה על כך שלא ההשבתה הנטענת היא שהביאה לכך.

רצף של משיכות מזומנים בסכומים שאינם עולים על 50,000 ש"ח

187. כאמור במהלך התקופה 24.12.2008-19.11.2012 משך הנאשם מהחשבון **בבינלאומי** סך כולל של 2,291,641 ₪ במזומן, באמצעות 70 משיכות נפרדות במזומן, מתוכן 67 משיכות בסכומים הנמוכים מ-50,000 ₪, 2 משיכות בסכום של 50,000 ₪ ומשיכה אחת בסכום גבוה יותר (ת/9). יצוין גם שבמהלך התקופה 5.1.2009-18.11.2012 משך הנאשם מהחשבון בבינלאומי המחאות (שקים) בסך כולל של 5,687,540 ₪ (ת/9).

מעיון ברשימת אותן משיכות כספים במזומן ניתן להצביע על רצף משיכות בסמיכות זמנים קרובה. כך למשל, ביום 3.1.2010 נמשכו 40,000 ₪, וביום 5.1.2010 נמשכו 30,000 ₪ נוספים; ביום 3.6.2010 נמשכו 30,000 ₪, וביום 6.6.2010 נמשכו 31,000 ₪ נוספים; ביום 7.8.2011 נמשכו 36,000 ₪, וביום 8.8.2011 נמשכו 40,000 ₪ נוספים; ביום 11.9.2011 נמשכו 36,000 ₪, ביום 13.9.2011 נמשכו 35,000 ₪ וביום 15.9.2011 נמשכו 35,000 ₪ נוספים; ביום 13.11.2011 נמשכו 40,000 ₪, ביום 14.11.2011 נמשכו 45,000 ₪, ביום 16.11.2011 נמשכו 35,000 ₪ נוספים, ביום 17.11.2011 נמשכו 36,000 ₪ וביום 20.11.2011 נמשכו 35,000 ₪; בימים 3.4.2012, 4.4.2012 ו-5.4.2012, שלושה ימים ברצף, נמשכו בכל יום 49,000 ₪.

188. במהלך התקופה 27.12.2009-29.4.2013 משך הנאשם מהחשבון **בבנק הפועלים** סך כולל של 867,000 ₪ במזומן, באמצעות 31 משיכות נפרדות במזומן, מתוכן 28 משיכות בסכומים הנמוכים מ-50,000 ₪ ו-3 משיכות בסכום של 50,000 ₪ (ת/10).

גם כאן, מעיון ברשימת אותן משיכות כספים במזומן ניתן להצביע על רצף משיכות בסמיכות זמנים קרובה. כך למשל, ביום 15.2.2010 נמשכו 10,000 ₪, וביום 17.2.2010 נמשכו 50,000 ₪ נוספים; בימים 7.6.2010 ו-8.6.2010 נמשכו בכל יום 50,000 ₪; ביום 5.8.2012 נמשכו 45,000 ₪, וביום 7.8.2012 נמשכו 35,000 ₪ נוספים.

189. הנאשם נשאל בחקירותיו לפרש אותן משיכות כספיות במזומן, שבאופן שיטתי לא חרגו מסכום של 50,000

ל, לרבות פיצולים של משיכות, כפי שהודגם לעיל.

בתחילה טען הנאשם כי סבר שיש מגבלה על משיכת סכום מזומן בבנק. כך טען בחקירתו מיום 15.6.2014: "הקפדתי לא לעבור את ההגבלה שיש בבנק. אסור ל... יש סכום מסוים שמותר לך אה... עד חמישי אלף שקל נדמה לי". ובהמשך: "הייתי בטוח שיש מגבלה, של החמישים אלף שקל, שאני לא יכול למשוך אותם" (ת/26, עמ' 16).

ברם, בהמשך חקירתו, התגלה כי הנאשם היה ער שיש חובת דיווח למשיכות במזומן מעל לסכום זה. וכך מסר:

"הנאשם: ... יכול להיות שזה גם במסגרת הזה ... החמישים אלף שקל אז זה לא עורר עניין ...

החוקר גלעד אונגר: אני אומר לך שאתה משכת כספים במזומן מהחשבון באופן שיטתי, ולא משכת בפעם אחת סכום של חמישים אלף ל, אלא עשית כל הזמן פיצולים של משיכות. מדוע?

הנאשם: שוב בגלל המגבלה של החמישים אלף שקל.

החוקר גלעד אונגר: מה זה המגבלה של החמישים?

הנאשם: חובת דיווח אני יודע מה ש...

החוקר גלעד אונגר: מי אמר לך את זה?

הנאשם: מה?

החוקר גלעד אונגר: מי אמר לך את זה?

הנאשם: בבנק אמרו לי שיש חובת דיווח מעל חמישים אלף שקל.

החוקר גלעד אונגר: אה.

הנאשם: אז לא רצינו לעבור את ה...

החוקר גלעד אונגר: מה זה לא רצינו? מי זה רצינו?

הנאשם: אני והוא.

החוקר גלעד אונגר: לא אתה אמרת לו תשמע אני זה...

הנאשם: כן אני לא יכול למשוך יותר מחמישים אלף שקל.

החוקר גלעד אונגר: אז מה הוא אמר לך תמשוך פחות?

הנאשם: כן תמשוך במגבלות שלך זהו.

החוקר גלעד אונגר: אמרו לך בבנק הבינלאומי שמשיכות מעל חמישים אלף ש"ח מה חייבות בדיווח?

הנאשם: חייבות דיווח כן.

החוקר גלעד אונגר: ולכן מה?

הנאשם: ולכן לא...

החוקר גלעד אונגר: לא למשוך ...

הנאשם: כן מעולם לא את הסכום הזה. אני אמרתי למנשה שאין לי אפשרות למשוך סכומים מעל הסכום הזה".

- .
- .
- החוקר גלעד אונגר: הוא אומר לך עכשיו בוא נניח המקרה הזה, הוא אומר לך אני צריך 70,000 שקל, אתה אומר לו אני לא יכול.
- הנאשם: נכון.
- החוקר גלעד אונגר: אני יכול למשוך רק מתחת לחמישים.
- הנאשם: נכון.
- החוקר גלעד אונגר: מה הוא אומר לך מה תעשה?
- הנאשם: אז הוא אומר תמשוך ארבעים ומחר תוציא או מחרתיים תמשוך עוד שלושים זהו.
- החוקר גלעד אונגר: זה מה שהוא אמר לך?
- הנאשם: כן. תראה אני לא יודע מה הוא עשה עם הכסף הזה, לא יודע לאן הלך הכסף הזה. אני לא שאלתי אותו עבור מה הוא צריך את זה ו... .
- החוקר גלעד אונגר: אז למה פה משכת ארבעים ותשע ארבעים ותשע ארבעים ותשע מה היה לחץ בכסף?
- הנאשם: יכול להיות הוא היה צריך באותו שבוע אני יודע מה מאה אלף שקל או מאתיים אלף שקל אני יודע.
- החוקר גלעד אונגר: תראה פה זה יום אחרי זה השלישי לרביעי הרביעי לרביעי חמישי לרביעי אה זה עוד בחודש
- הנאשם: אה אתה מבין זה תלוי בפעמים שהוא היה צריך שהוא ביקש ממני. הייתי במגבלה הזאת שדברנו עליה.
- החוקר גלעד אונגר: אז למה פה משכת כל יום ארבעים ותשע?
- הנאשם: בגלל שהמגבלה הזאת שכנראה הוא היה צריך מעל חמישים אלף שקל.
- החוקר גלעד אונגר: לא הייתה אפשרות אחרת מבחינתי, אלא לפצל את המשיכות?
- הנאשם: כן אין לי אפשרות אחרת" (ת/30, חלק שלישי, עמ' 17-19).

190. בעדותו בבית המשפט, כך בחקירתו הראשית, שלל הנאשם את הטענה כי משך מזומנים בסכומים שאינם עולים על 50,000 ₪ על מנת להימנע מדיווח לבנק, וטען שמלכתחילה "היה לו בראש" שהגבילו אותו בבנק מלמשוך מזומנים בסכומים העולים על 50,000 ₪. וכך העיד: "מה זה להימנע מדיווח? אני בזמנו, לא יודע למה נכנס ה-50,000, כי דיברנו עם רפי, עם המנהל בנק שהיה, והוא אמר שלא הייתה הוראה כזאת עד, אבל לי היה בראש כאילו ש-50,000 זה היה המקסימום שאני יכול למשוך וזה מה שעשיתי. לא הייתי, לא חיפשתי להסתיר שום דבר. אני רוצה לחדד את העניין. ... הכספים שהגיעו לארץ, הגיעו ונכנסו לחשבון שלי אחרי שעברו את כל ההליכים. ברגע שהם נכנסו לחשבון שלי, הם יושבים בחשבון שלי כמו שלכל אחד יש חשבון בנק והוא לא חייב לדווח לאף אחד למה הוא צריך, למי הוא נתן ומה הוא נתן וכמה הוא נתן. גם אני הרגשתי ככה. ברגע שהכסף נכנס לחשבון שלי, זה

חשבון פרטי שלי, מותר לי לעשות עם הכסף מה שאני רוצה. ואף אחד לא צריך, אני לא צריך להעביר לדין וחשבון לאף אחד..." (עמ' 150 לפרוט', מיום 22.5.2019).

ואילו בחקירתו הנגדית, שנשמעה במועד מאוחר יותר, התנער הנאשם מהסברו הקודם, ומסר לפתע הסבר חדש, בשלו משך מזומנים בסכומים נמוכים מחמישים אלף ₪, מהטעם שלא רצה לפגוע בריבית שהכסף עשה. וכך העיד: "הסיבה הייתה שגם היה פה רפי מימון והוא אמר שלא הייתה הגבלה על משיכת הכספים, יכולת למשוך גם 100 אלף שקל ו-150, לא הייתה הגבלה, לא יודע למה נכנס לי לראש אבל הנה יש לי פה, אני הייתי כשהייתי מקבל את הכספים מחו"ל, כן, והייתי ממיר אותם, הייתי פותח פיקדון כי אז הייתה אינפלציה גדולה והייתי פותח ומכניס את זה לפיקדון בריבית. עד שיהיה צורך להשתמש בזה. עכשיו, בפיקדון הזה יש, הנה, אתה יכול לראות פה, פיקדון על 900 ומשהו אלף שקל ויש משיכות של 50 אלף שקל, כי מה שקורה ברגע שיש לך איזה פיקדון בכל בנק ואתה מכניס כסף ואם אתה רוצה למשוך מהכסף הזה כסף אתה צריך לפתוח את הפיקדון הזה ואז אתה מאבד את הריביות שהיו אמורות להיכנס על כל הסכום. עכשיו, פה יש לי פה, הנה, מסמך פה, בקשה למשיכת סכומים מפיקדון בשקלים של 50 אלף שקל שזה ברגע שאני מושך עד 50 אלף שקל אני לא פוגע בהמשך של הפיקדון ובריביות של הכסף שנשאר בפיקדון" (עמ' 147 לפרוט', מיום 17.6.2019).

בצדק הקשה התובע ושאל את הנאשם לפרש שלוש משיכות, אחת מדי יום במשך שלושה ימים רצופים, כשכל אחת מהן בסכום של 49 אלף ₪, ועל כך השיב: "זה מה שביקשו ממני, זה מה שאני עשיתי. אני לא עשיתי שום פעולה, לעצמי לא לקחתי מזומנים ואני נתבקשתי להביא את הסכומים האלה, העברתי את הסכומים האלה. כמו שעשיתי לאורך כל הדרך".

191. בהקשר זה אפנה לפ"ד שם טוב, אשר עניינו היה בהפקדות תכופות שבוצעו בפרק זמן של שבועיים בסכומים נמוכים ומשיקים ל-200,000 ₪ (הסכום שלגביו קיימת חובת דיווח), נקבע כי:

"דרך ההפקדה הייתה בבחינת 'הדבר מדבר בעדו', ובנסיבות אלו הנטל להוסיף ולהביא ראיות הסותרות את ההנחה לכאורה - על שכמם של המערערים הוטל. המערערים היו כאותו מחזיק במרפסת שעציץ ממנה נפל על ראשו של עובר-אורח תמים; ומה המחזיק במרפסת הנטל עליו מוטל הוא להסביר כיצד אירע מה שאירע, כן הם המערערים. דרך ההפקדה יצרה חזקת-עובדה (praesumptio facti) שהמערערים ביקשו להשתמש מחובת הדיווח על דרך של הבניה, וחזקה זו חייבה אותם לצעוד לפנים ולהסביר".

192. אין בידי לקבל את הסברו של הנאשם לפיו משיכת המזומנים בוצעה כפי שבוצעה כיוון שחשב שהבנק לא מאפשר משיכה של סכומים הגבוהים מ-50,000 ₪. ביום 13.10.2010 בוצעה משיכת מזומנים מהחשבון בינלאומי בסכום של 203,341 ₪, סכום שבבירור עולה על 50,000 ₪. חלק הארי של משיכות המזומנים

שבוצעו מהחשבון בבינלאומי בוצעו לאחר מועד זה - 53 משיכות בסכומים משתנים הנעים בין 10,000 ₪ לבין 49,000 ₪, כאשר המשיכות בוצעו לרוב בימים סמוכים.

הנאשם אישר כי המשיכות שבוצעו בימים סמוכים נועדו לצורך העברת סכומים הגבוהים מ-50,000 ₪ למנשה, ולא בגלל שנזקק לסכומי הכסף הנמוכים יותר בסמיכות זמנים. אופן משיכת המזומנים, בצירוף אמירתו של הנאשם כי פעל בדרך זו על מנת לחמוק מחובת הדיווח של הבנק, ומבלי שהצליח לספק הסבר חלופי לכך, מלמד על כוונתו של הנאשם למנוע דיווח על כך לבנק. יצוין כי אין זה משנה אם הנאשם ידע מכוח איזה חוק קמה חובת דיווח או מה מהותה (ר' ת"פ (מח' נצ') 132/03 **מדינת ישראל נ' שלמה בן משה גואטה** (09.10.2005), הערעור על גזר הדין נדחה במסגרת ע"פ 2592/06 **שלמה גואטה נ' מדינת ישראל** (14.11.2006)).

193. כמו כן, לא מצאתי לקבל כמהימנה את גרסתו של הנאשם, כך בחקירתו הנגדית, לפיה בחר לפצל את משיכות המזומנים, מחשבוניתו בבינלאומי ובפועלים, לסכומים הפחותים מ-50,000 ₪, וזאת על מנת שלא לפגוע בדמי הריבית שהפיק הכסף בזמן ש"שכב" בחח"ד (חשבון חוזר דביטורי) או בעו"ש. להלן אנמק.

194. ראשית, עסקינן בגרסה כבושה, שזכרה לא נשמעה בחקירותיו הממושכות של הנאשם במשטרה; לא נשמעה בתשובתו לכתב האישום ואף לא נשמעה בחקירתו הראשית בבית המשפט. הסבר זה נשמע כאמור רק בחקירתו הנגדית, תוך כדי שהנאשם חזר בו מהסברו הקודם, זה שטען בחקירתו הראשית, לפיו סבר מסיבה לא ידועה שאין אפשרות למשוך מזומנים מעל לסכום של 50,000 ₪.

כידוע, נפסק לא אחת כי משקלה וערכה של עדות כבושה ולו רק מסיבת היותה גרסה כבושה, מועט ביותר. כבישת גרסה מלמדת כי משום מה לא היה נוח לנאשם להביא לידיעת המשטרה את גרסתו, עדותו הכבושה של עד "לא רק שאינה מסייעת לגרסתו אלא הסתרת גרסה זו לשלב כה מאוחר של ההליך מחזקת את החשד והראיות כנגדו", ע"פ 597/88 **אנג'ל ואח' נ' מדינת ישראל**, פ"ד מג(5) 221, 247, 252; כבישת הגרסה מלמדת שאינה מהימנה, כזו שהיה דרוש לנאשם זמן כדי להמציאה, "החשש הטבעי שהכבישה נועדה להתאמת הגרסה הכבושה לראיות התביעה ולסיכול האפשרות לבחון את מהימנותה, על ידי חקירתם של העדים שהעידו לפני חשיפתה", ע"פ 5730/96 **גרציאני נ' מדינת ישראל**, תקדין עליון כרך 98 (2) 843, 850; כבישת גרסתו של נאשם יוצרת לפיכך חיזוק לראיות התביעה, ע"פ 365/89 **אשר נ' מדינת ישראל**, פ"ד לח(1) 129, 113; כבישת הגרסה מצדיקה החלטה של בית המשפט לדחות את הגרסה הכבושה, ע"פ 3062/92 **אסולין ואח' נ' מדינת ישראל**, פ"ד מד(4) 221, 225.

ערכה הראייתית של עדות כבושה הינו מועט בהעדר הסבר משכנע לכבישתה (ע"פ 2854/18 **משה נ' מדינת ישראל** (27.08.2019)), שכן מדובר בגרסה אותה מעלה נאשם לאחר שבחן את מלוא חומר הראיות והייתה לו הזדמנות להתאימה לחומר זה, מבלי שניתנה למשטרה אפשרות ממשית לבדוק אותה בזמן החקירה, וללא חשש לתיאום עדויות וסיכול פעולות החקירה. חולשתה של עדות כזו מודגשת אף יותר, כאשר מדובר בנאשם

שלא זו בלבד שכבש את גרסתו עד לאחר שלב החקירה במשטרה, אלא אף המתין עד לשלב שבו תמה פרשת התביעה, ויכול להתאים את גרסתו באופן מדויק יותר למה שהתגלה בבית המשפט (ע"פ 2960/14 חזן נ' מדינת ישראל (18.01.2017)).

עוד בהקשר זה אפנה לנאמר בספרו של יעקב קדמי, על הראיות, חלק א', מהדורת תש"ע-2009, עמ' 501:

"הכלל הוא: עדות כבושה, ערכה ומשקלה מועטים ביותר, משום ש'הכובש עדותו' חשוד, מטבע הדברים, על אמיתותה. זאת, כל עוד אין בפיו הסבר משכנע: על שום מה נכבשה העדות עת רבה; ומדוע החליט העד לחשפה. ניתן הסבר מתקבל על הדעת ל'כבישת' העדות, רשאי בית המשפט ליתן בה אמון ולהעניק לה את המשקל הראייתי המתחייב בנסיבות."

ובהמשך בעמ' 504 נכתב כך: **"וידגש: ההסבר חייב להתייחס לשתי השאלות כאחד - הן לעניין סיבת הכבישה, והן לעניין עילת הגילוי. 'ההסבר שעל בית המשפט להשתכנע הימנו הוא לגבי שני עניינים: האחד - על שום מה שתק ... וכבש...; והשני, מה נשתנה עתה ומהו הנימוק שהניעו לשבור את שתיקתו..."**

ובעמ' 505: **"וידגש: ... הכללים הנוהגים בקשר ל'עדות כבושה' של עד - נוהגים גם לעניין הערכת מהימנותה ומשקלה של עדותו של הנאשם. ולא למיותר לציין, כי ב-ע"פ 365/81 מצא בית המשפט בכבישת העדות מצד הנאשם 'חיזוק' לראיות התביעה..."**

ובעמ' 506: **"יש הגורסים כי אפשר והעלאת 'גרסה כבושה' תפעל לחובת הנאשם כאילו המדובר ב'שקר מהותי'. ולא למיותר להזכיר את ההשלכה שיש ל'עדות כבושה' של נאשם, במקום שזו נכבשה עד למתן עדותו; ולא הוצגה על כן בפני עדי התביעה הרלוונטיים."**

195. שנית, הנאשם כלל לא הציג את גובה הריביות שהפיק בחשבונותיו בבנקים, ומה היה אבדן דמי הריבית לו למשל היה מושך ₪ 147,000 במזומן בבת אחת, להבדיל משלוש משיכות של ₪ 49,000, מדי יום, במשך שלושה ימים עוקבים, כפי שאכן ארע. בהקשר זה יצוין כי מעיון בדו"חות הבנקים עולה כי החשבונות זוכו מעת לעת בדמי ריבית בסכומים נמוכים יחסית של עשרות שקלים. כך שגם אם אמת בדברי הנאשם, דומני כי "החיסכון" בהפחתת דמי הריבית, אך בשל דחיית משיכת 50,000 ש"ח ביום או יומיים, חלף משיכת 100,000 ₪ מלכתחילה, הינה בגדר זוטות, בעיקר בהינתן שהנאשם גלגל בחשבונותיו מיליונים עבור מנשה. יתר על כן, בהינתן שמדובר בכספים של מנשה, הרי שצפוי שהוא עצמו היה מתבקש להתייחס לנושא במסגרת חקירתו על ידי הנאשם, בעיקר שעל פניו הנאשם עשה מאמצים רבים על מנת לפצל את משיכות הכספים במזומן, על בסיס יומיומי, כדי למנוע פגיעה בדמי הריבית שהפיק כספו של מנשה. בנוסף לכך, ככל שהנאשם התאמץ שלא לפגוע בגובה דמי הריבית, עד כי פיצל את משיכות המזומנים, אף אם דובר על דחיה של יום או יומיים, הרי שהדבר אינו עולה בקנה אחד עם פיצול הכסף בין שני חשבונות בנק, חלף ריכוז הכסף בחשבון אחד, זה שהעניק את דמי הריבית הגבוהים יותר.

196. שלישית, הנאשם נמנע מלהתעמת בעדותו בבית המשפט עם גרסתו שלו בחקירתו במשטרה, במסגרתה הודה כי פיצל את סכום המזומנים שהתבקש על ידי מנשה, באופן שכל משיכה לא תחרוג מ-50,000 ₪, אף אם הוא נדרש לשם כך להרבות במשיכות מזומנים מדי יום או יומיים, נוכח חובת הדיווח של הבנק על משיכות גבוהות מסכום זה.

197. נחה דעתי אם כן, כי הנאשם היה מודע היטב לחובת הדיווח ויגע רבות כדי שלא לחרוג מסכום משיכת המזומן המקסימלית שאינה כרוכה בדיווח, אף אם לצורך כך נדרש לסור לעתים קרובות לבנקים, ולו כדי להישמר כל העת מתחת לרדאר הדיווחים של הבנקים.

198. שוכנעתי גם כי זו הסיבה העיקרית לכך שהנאשם העביר כספים מחשבון הבנק הבינלאומי לבנק הפועלים, על מנת לאפשר משיכת מזומנים במקביל משני הבנקים, תוך הקפדה שלא לחרוג מרף ה-50,000 ₪, בכל אחת מהמשיכות.

ואדגים: ביום 27.12.2009 משך הנאשם סך 48,000 ₪ מהחשבון הבינלאומי, ובאותו היום ממש משך גם סך של 37,000 ₪ מבנק הפועלים. בימים 3.6.2010-8.6.2010 משך הנאשם שתי משיכות מהחשבון הבינלאומי ושתי משיכות מבנק הפועלים, כאשר אף אחת מארבעת המשיכות לא חרגה מ-50,000 ₪. בימים 15.11.2012-22.11.2012 משך הנאשם משיכה אחת מהחשבון הבינלאומי ושתי משיכות מבנק הפועלים, כאשר אף אחת משלושת המשיכות לא חרגה מ-35,000 ₪.

199. מכל המקובץ, אני קובע כי הנאשם פיצל את משיכות המזומנים, בהתאם לסכום הכולל שהתבקש למשוך עבור מנשה, כך שכל משיכה תפחת מ-50,000 ₪, גם אם הדבר הצריך את הנאשם לסור לבנק פעם אחר פעם, לעתים מדי יום, ובלבד שלא לעורר חשד כלשהו, בעקבות חובת הדיווח הנדרשת, במשיכת מזומן מעל 50,000 ₪, לפי הוראות סעיף 8 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001.

סיכום: הרשעת הנאשם בגין פעולותיו בחשבונות בבנק הבינלאומי ובבנק הפועלים

200. בקצירת האומר אזכיר, את שנזכר בהרחבה לעיל, כי היסוד העובדתי הנדרש לשם הרשעה בעבירה שבסעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון הינו עשיית "פעולה ברכוש" ("רכוש אסור" או "רכוש" שאיננו אסור) או מסירת "מידע כוזב", בכוונה שלא יהיה דיווח לפי סעיפים 7, 8 או 9, או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון לפי סעיפים אלה. כאשר "מסירת מידע כוזב" הינה לרבות אי מסירת עדכון של פרט החייב בדיווח. דרישת היסוד העובדתי אינה כוללת התקיימות רכיב תוצאתי. די בעצם ביצועה של הפעולה האסורה ברכוש או של מסירת המידע הכוזב כדי לספק את דרישת היסוד העובדתי.

"פעולה ברכוש" מוגדרת בסעיף 1 לחוק איסור הלבנת הון כ"הקניה או קבלה של בעלות או של זכות אחרת ברכוש, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, וכן פעולה ברכוש שהיא מסירה, קבלה, החזקה, המרה, פעולה בנקאית, השקעה, פעולה בניירות ערך או החזקה בהם, תיווך, מתן או קבלת אשראי, ייבוא, ייצוא ויצירת נאמנות, וכן ערבוּב של רכוש אסור עם רכוש אחר, גם אם הוא אינו רכוש אסור".

המונח **"רכוש"** מוגדר בסעיף 1 לחוק איסור הלבנת הון כ"**מקרקעין, מיטלטלין, כספים וזכויות, לרבות רכוש שהוא תמורתו של רכוש כאמור, וכל רכוש שצמח או שבא מרווחי רכוש כאמור**".

201. למעשה נמצא שאין מחלוקת בנוגע לקיומו של הרכיב העובדתי של העבירה הקבועה בסעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון, וזאת באמצעות קבלת הכספים שהועברו מחו"ל לחשבון בבינלאומי, ולאחר מכן משיכתם על ידי הנאשם. אין חולק כי הנאשם לא דיווח על מנשה ושרון כ"נהנה" בחשבונות הבנקים בבינלאומי ובפועלים, גם לא בעת שהתבקש לעדכן פרטים במסגרת טופס "הכר את הלקוח", כפי שפורט לעיל. למעשה הוכח ונקבע כי הנאשם מסר מידע שחלקו לא היה מהימן וחלקו היה כוזב, בכל הנוגע לנסיבות קבלת הכספים מחו"ל. אמנם, חלק מהכספים אכן הועברו מחו"ל בעת שמנשה ושרון היו תושבי חוץ והתגוררו בברצלונה, אולם מרבית הכספים הועברו לחשבונות של הנאשם, אמנם מחו"ל, אך בעת שמנשה ומשפחתו התגוררו בישראל. הנאשם הציג את קבלת הכספים כעסקת הלוואה, אך כפי שפירטתי בהרחבה, עסקינן בהסכם הלוואה פיקטיבי שלא שיקף נכונה את יחסי הצדדים ותכלית ההתקשרות ביניהם. סכום הכסף שהתקבל בפועל עלה לאין שיעור על הסכום שהוצג מלכתחילה מטעם הנאשם. הכסף אף לא שימש רק לבניית הבית אלא לרכישת נכסי נדל"ן נוספים ולהוצאות רבות אחרות, בניגוד לדיווח. לבסוף, הנאשם עשה שימוש לרעה בכך שהרבה למשוך מזומנים, במשיכות שאינן עולות על הסכום החב דיווח, באופן מפוצל ומלאכותי, כפי שהרחבתי דיו לעיל.

202. היסוד הנפשי הדרוש להתקיימות של עבירה לפי סעיף 3(ב) עניינו ב"מטרה שלא יהיה דיווח לפי סעיפים 7 או 8 א או כדי שלא לדווח לפי סעיף 9, או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון לפי הסעיפים האמורים". היינו, נדרשת מחשבה פלילית (מודעות להתנהגות ומודעות לנסיבות) בתוספת כוונה מיוחדת ביחס למטרה של מניעת התקיימותה של החובה לדווח על נותני שירותים פיננסיים או על נכסים ויוצאים מישראל או של גרימת דיווח כוזב לאותם גורמים. הוכחת היסוד הנפשי יכולה שתיעשה באופן ישיר, באמצעות ראיות, ויכולה שתיעשה באמצעות חזקת הלכת הצפיות (סעיף 20 לחוק העונשין). את רכיב המודעות להתנהגות והמודעות לנסיבות ניתן להוכיח באמצעות חזקת העיוורון המכוון.

המדובר בעבירה התנהגותית מסוג "מטרה", ולכן נדרשת הוכחה באשר למטרת עשייתו של המעשה העומד בבסיס העבירה ההתנהגותית - ואת רצונו או שאיפתו של הנאשם להשגתה. בעבירות "מטרה" ניתן להסיק את התגבשות המטרה גם מן החזקה שאדם מתכוון לגרום את התוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו [ראו לעניין הימנעות מתשלום מס ע"פ 485/82 **אידלסון נ' מדינת ישראל**, פ"ד(4) 823, 833]. בדומה להימנעות מתשלום מס, גם הימנעותו של הנאשם, משך שנים, מקיום חובת דיווח על עסקות חייבות דיווח מקימה חזקה

שבעובדה שהימנעות זו נועדה לכך שלא יהיה דיווח. אין להימנעות זו כל היגיון אחר מאשר זה הנעוץ במטרה שלא יהיה דיווח.

203. לאחר שהתרשמתי ממכלול הראיות והעדויות, בעיקר זו של הנאשם, כמו גם הודעותיו במשטרה, נחה דעתי כי התמלא הרכיב הנפשי הנדרש לשם הרשעה לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון. הנאשם אישר בכנות כי היה מודע למצבם של מנשה ושרון, ומבחינתו הוא פעל כאב מסור, כאשר כל הדרכים כשרות מבחינתו, גם אם מדובר במעשים פליליים. מחד, הנאשם נחשף למצוקתה של בתו שהתגוררה בברצלונה עם בנותיה, בעוד קשר הנישואין שלה עם מנשה עלה על שרטון, למצער מבחינתה, וכל חפצה היה לשוב ולהתגורר עם בנותיה בישראל. הנאשם הביע חשש כי מנשה ימנע את עלייתן של הבנות, שלושת נכדותיו, לישראל; ובעיקר חשש פן בתו שרון תישאר מחוסרת כל, היות והרכוש הרב שהנאשם צבר בחו"ל היה כולו בשליטתו הבלעדית. הנאשם היה ער גם לאדמה החרוכה שהותיר אחריו מנשה בישראל, בכל הנוגע לחובות כבדים שצבר, לנושים שממתינים לכספם ובכללם למספר בנקים. במצב מורכב שכזה, הנאשם היה ער לכך שלא יעלה בידי בתו לשכנע את מנשה לשוב ארצה עם רכושם, מבלי לספק למנשה רשת ביטחון כי הממון הרב שצבר בחו"ל יישמר בעבורו גם בישראל, מבלי שהדבר יתגלה לנושיו. וכך, נרקמה לה תכנית בין הנאשם לשרון, אב ובת, לשכנע את מנשה לשוב ארצה, בעוד שהנאשם הציע את חשבונותיו בבנק הבינלאומי ובהמשך בבנק הפועלים, חשבונות בנק ותיקים ששימשו את הנאשם ורעייתו, על מנת שהכספים של מנשה יועברו דרכם ובאמצעותם יועמדו לרשותו לכל חפצו.

הנאשם היה מודע לכך שחלו עליו חובות דיווח והוא לא עשה כן. אמנם, הנאשם הצהיר כי הוא עתיד לקבל 1.4 מיליון יורו לרכישת בית עבור מנשה ומשפחתו, דבר שהיה אכן נכון, אך לא שיקף את מלוא האמת. הנאשם המשיך לטעון בפני הבנק כי מנשה ושרון גרים בחו"ל בשעה שכבר התגוררו בהוד השרון; הלכה למעשה קלט הנאשם בחשבונותיו כ-18 מיליון ₪ שנועדו למטרות נוספות, ובכללן רכישת קרקע ודירות, כאשר אחת מהן אף נרשמה על שמו של הנאשם. הנאשם מסר שהבית ירשם בגמר בנייתו על שם מנשה ושרון, דבר שידע שלא יקרה כל עוד מנשה לא יסדיר את תשלום חובותיו. כמו כן, משיכות המזומנים בסכומים שלא חרגו מהסכום המחויב בדיווח, כך באופן שיטתי, לצד אמירתו של הנאשם במשטרה כי היה מודע לחובה זו, מלמדות על כוונתו להותיר כספים אלו אל מתחת לרדאר על מנת שלא יתגלה כי מדובר בכספים של מנשה. הוכחה אם כן כוונה ברורה מצד הנאשם, אשר הובעה פעם אחר פעם בגלוי - והיא לגרום למנשה להעביר לישראל כמה שיותר כסף, בדרך של שימוש בחשבונותיו בהיחבא, על מנת שבבוא העת תוכל בתו שרון לדרוש את חלקה במסגרת הסדר גירושין. לצורך כך, לנאשם הייתה מטרה להעמיד למנשה את התנאים האופטימליים מבחינתו כדי להעביר את כספו בבטחה, ולשם כך הנאשם הציב לעצמו מטרה, ועשה כל שלאל ידו כדי להשיגה, והיא למנוע דיווח של הבנקים על הפעילות באותם כספים.

204. יתר על כן, הנאשם גילה כי היה ער לכך שמעשיו חרגו למישור הפלילי עוד בחקירותיו במשטרה.

בהודעתו במשטרה מיום 27.5.2014 מסר הנאשם: "אני לקחתי בחשבון שאולי יגיע יום ואני אצטרך

לתת דין וחשבון (ת/25, עמ' 26). בחקירת הנאשם מיום 14.1.2019 הוא נשאל האם הוא שלם עם עצמו והשיב: **"אני שלם. ואני אמרתי. ידעתי שזה יכול להגיע. ... זו הדרך היחידה הייתה לעשות את מה שעשיתי. אין מה לעשות. עכשיו מה שחשוב לי זה שהילדים שלי ייהנו ממה שיש להם ושהבת שלי תהנה"** (ת/30, עמ' 8).

בהודעתו מיום 27.5.2014, בהתייחסו לשאלה מדוע לא ביקש הלוואה כספית ממנשה, כך: **"אני לא רציתי לערב את ... ידעתי שיכול שיבוא יום ואני אתן את הדין הזה בגלל זה לא, לא... אה מנעתי מידע מאשתי כדי שהיא לא תהיה מעורבת בכל הנושא הזה אם אני לוקח על עצמי את כל... הכל בשביל הבת שלי ואני שוב אומר אם זה היה, אם זה היה היום לא הייתי חוזר בי, הייתי עושה אותו הדבר. ... זה כל מה שיש לי, יש לי את הבנות שלי ויש לי את הנכדות שלי אני רציתי אותם בארץ פה ואני רציתי שהיא תחיה טוב ושהיא תהנה מהחיים שלה ולא תשב לי בחוץ לארץ ותבכה לי בטלפון שהיא לא יודעת מה לעשות רע לה ואין לה כסף למחייה"** (ת/25, עמ' 45).

בהודעתו של הנאשם מיום 27.5.2014, מסר לחוקריו במשטרה בזו הלשון: **"ברור. תשמע, אם לא הייתי עושה את מה שעשיתי אז לא היינו היום יושבים פה"** (ת/25, עמ' 56).

הנאשם הודה באשמה של עבירת הלבנת הון - **"החוקר עומרי: ... פשוט היו פה חשדות מאוד כבדים לגביך ועל התנהלות של הלבנת הון והסתרת אה... הנאשם: אני לוקח על עצמי את התיק... אני מודה באשמה, אני עשיתי את זה ואני שוב לא חוזר בי מדבריי ..."** (ת/25, עמ' 52).

205. לסיכום, אפנה לדברי המשנה לנשיא מ' חשין בפ"ד שם טוב, כך:

**"הערה אחרונה בהקשר דברינו עתה והיא לענייננו במישרין: כפי שראינו, מטיל החוק, ועמו צו חובות דיווח, חובת דיווח על תנועות רכוש בערכים שמעל שווי מסוים. תנועת רכוש בערכים שמתחת לאותו שווי אינה חייבת בדיווח (בכפוף לחריגים שהזכרנו). אלא שכדרך 'מלחמת שוטרים וגנבים', עשו ועושים גנבים בהנעת רכוש ממקום למקום על דרך של הבה נתחכמה לו. דרך נפוצה ופשוטה לשיבוש חובת הדיווח על תנועות כספים ולהערמה על המערכת היא בביצוע מהלך הקרוי הֶבְנִיָה (Structuring). המושג הבניה משמיע אותנו פיצול הפקדת כספים להפקדות מספר על דרך זו שבכל הפקדה מופקד סכום כסף הנמוך מן הסכום החייב בדיווח. ללא ההבניה היה הסכום הכולל חייב בדיווח, וההבניה מביאה לפיצול הסכום לסכומים קטנים הפטורים מדיווח. הבניה היא אפוא אמצעי ליצירתו של מיסוך בין הכספים הגדולים לבין חובת הדיווח, ומטרתה שיבוש היכולת לעקוב אחרי אותם כספים גדולים. וכפי שנאמר בדברי ההסבר להצעת החוק (ה"ח תשנ"ט 420):
האמצעים האופייניים להלבנת הון הם:**

...

(3) "הבניה" או פיצול של הפקדות והעברות לסדרת פעולות פטורות מחובת דיווח ותיעוד, מקום שקיימות חובות כאלה, על פעולות בנקאיות בסכומים מסוימים;

...

ראו עוד דברי שר המשפטים צחי הנגבי בדיון בכנסת, ד"כ 183, עמ' 4245. אכן, גם להלכה גם למעשה הבניה היא עשיית פעולה ברכוש 'במטרה שלא יהיה דיווח', ומכאן שיש בה עבירה על האיסור הקבוע בסעיף 3(ב). וכך עד להמצאה הבאה כיצד להשתמש מדיווח. חשיבות נעלה נודעת לחשיפתן של פעילויות כפעילות ההבניה, גם - ואפשר בעיקר - מקום שהמדובר הוא בכספים שלא ידענו מקורם מהו, שכן פעילות של הבניה או מסירת מידע כוזב באשר לרכוש הנחזה על-פניו להיותו רכוש תם, מַעֲלָה עמוד חשכה המפריד בין האמת לבין גורמי האכיפה. ולולא קיומה של חובת דיווח גורפת וטוטלית היו הרשויות מתקשות במאוד לחשוף פעילות של הבניה או פעילויות אחרות שנועדו לחתור תחת חובת הדיווח. משל למה הדבר דומה? לבדיקה הנערכת על גופו של כל הבא בשעריו של מקום ציבורי; כל אדם ייבדק ולו אחד מל"ו הוא".

206. מכל המקובץ, וכפי שצינתי, נחה דעתי כי התמלאו כל רכיבי העבירה, ולמעשה ריבוי עבירות, לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון.

חשבון הנאמנות בבנק ירושלים

207. בכתב האישום נטען כי ביום 30.5.2012 פתח עו"ד גלמן, לבקשת מנשה, ובידיעתו ובהסכמתו של הנאשם, חשבון נאמנות לטובת הנאשם כנהנה, בבנק ירושלים (סניף פתח תקווה). חשבון זה נפתח על מנת להעביר דרכו כספים שישימשו לרכישת דירה ברח' השחר 9/12 בהוד השרון, על שם הנאשם.

בתאריך 7.6.2012 הועברו לחשבון הנאמנות מחשבונו של מנשה בבנק קרדיט אנדורה סך של 97,825 דולר, ובתאריך 24.8.2012 הועבר סכום של 108,500 אירו (שהם כ-937,000 ₪) מחשבונו של מנשה בבנק מלטה. נטען כי בהוראתו של מנשה, ובידיעתו ובהסכמתו של הנאשם, הועברו סכומי הכסף מחשבון הנאמנות לחשבון הבנק של "חברת ינוב", שהיא החברה הקבלנית ממנה נרכשה הדירה.

הדירה נרשמה במסמכי הרכישה על שם הנאשם, אך בפועל הייתה רכושו של מנשה.

מנשה היה נהנה בחשבונות, הכסף שהועבר לחשבונות היה מטעמו או עבורו, הוא אשר החליט על השימוש בכסף, הוא אשר הורה לבעל החשבון הפורמאלי, הנאשם, אילו פעולות לבצע, מתי וכמה כסף למשוך מהחשבון ולהעביר לידיו.

208. הנאשם כפר במיוחס לו וטען כי אין לו כל ידיעה האם עו"ד גלמן פתח את חשבון הנאמנות, כשהוא עצמו "נהנה" בו. עם זאת, הנאשם אישר כי הדירה נרשמה על שמו, על אף שלמעשה מדובר בדירה של מנשה.

209. עו"ד גלמן מסר בעדותו כי כך: "שחר 9 בהוד השרון זה פרויקט, של 42 דירות. שהוקם על קרקע של מספר בעלים. אני ייצגתי בעסקה את, בעסקת הקומבינציה את בעלי הקרקע. שחלקם זה משפחת פרלמן, גיסתו של הנאשם. קרובי משפחה אחרים יש שם זכויות. משפחת בן, משפחת, לא ייצגתי את כל בעלי הקרקע בעסקת הקומבינציה. את רובם. וטיפולתי בכל נושא הסכמי התקשרות של הקבלן, חברת ינוב מול קונה דירות".

עו"ד גלמן מסר כי הוא ייצג את חברת ינוב, והוסיף: "יש שני מישורים של בעסקת קומבינציה. יש ייצוג של בעלי הקרקע, עסקת הקומבינציה. אחר כך יש נושא של מכירה של דירות, ורישום בית משותף. כל מה שקשור. זה טיפולתי".

עו"ד גלמן מסר כי מי שהיה אמון על שיווק הדירות היה משרד תיווך, בבעלות של משה פרלמן, שהיו חמו, וגם אחיו של הנאשם.

עו"ד גלמן נשאל מה הקשר של הנאשם לאותו פרויקט והשיב: "אין לו קשר, הוא קנה דירה שם".

עו"ד גלמן נשאל באיזה אופן שולמו הכספים, והשיב: "הכספים שולמו בהעברות בנקאיות של מנשה חתנו של פרלמן", "לחשבון נאמנות, בנק ירושלים סניף פתח תקווה", שהוא עצמו פתח.

עו"ד גלמן נשאל האם הנאשם ידע על כך, והשיב: "הוא ידע שיש חשבון נאמנות שהכספים של קניית הדירה משולמים דרכו. ומישהו צריך לשלם את הזה, לא יכול להיות שהוא חתם חוזה ואף אחד לא משלם. גם למיטב זיכרוני אומנם זה, אנחנו מדברים על אירוע לפני 10 שנים בערך. אני גם אפילו הסברתי לו שהוא פתח חשבון נאמנות. שכל נושא התשלומים יעבור דרכו" (עמ' 47-48 לפרוט', מיום 17.1.2019).

בהמשך עדותו, מסר עו"ד גלמן, כך (שם, בעמ' 75-80):

- ש: עכשיו, שאתה מדבר על בנק ירושלים, על חשבון הנאמנות. אתה אמרת לפרקליטות שמר פרלמן ידע מחשבון הנאמנות. נכון?
- ת: לדעתי ידע.
- ש: לדעתך אתה משער שהוא ידע?
- ת: אני משוכנע שהוא ידע, אני אסביר לך למה.
- ש: לא, אני צריך לדעת, אם זה כן או לא.
- ת: סבירות של 99% פסיק 99% אני אסביר לך למה. מפני שאני פתחתי חשבון נאמנות בנק ירושלים שדרכו שולמו הכספים עבור קניית הדירה. אני הסברתי,
- ש: מה עוד נעשה עם החשבונות נאמנות בבנק ירושלים?
- ת: מה עוד נעשה?

ש: כן.

ת: שום דבר, רק שולמו, שולמו התמורה של הדירות.

ש: או-קיי. הכסף עבר מחו"ל,

ת: הכסף הועבר מחו"ל.

ש: לחשבון נאמנות.

ת: כסף עבר מחו"ל.

ש: ומשם עבר לרוכשי,

ת: הכסף,

ש: מוכרי הנכס?

ת: אני עושה לך סדר. אני עושה לך סדר. נפתח חשבון נאמנות, לכל אחד מהרוכשים.

כסף עבר בהעברה בנקאית, בנקאית. לא במזוודות. לא בשקיות. אחרת הבנק לא היה

מאשר את זה. ולדעתי זה כשר לפסח. כסף עבר בהעברה בנקאית, נכנס לחשבון

נאמנות. הומר לשקלים. ושולמו בתשלומים בגין הדירות באמצעות פנקס שוברים של

הליווי הבנקאי. אגב, באותו בנק. בנק ירושלים.

ש: עכשיו למי הם שולמו? למוכרי הדירות נכון?

ת: הכסף שולם לחברת ינוב באמצעות הליווי הבנקאי. יש מנגנון כזה.

.

.

ש: יש לך פה שני, רגע, יש לך פה שני נהנים. יש לך נהנה אחד אייל בן נעים.

ת: כן.

ש: שמתוך חשבון הנאמנות שלו,

ת: כן.

ש: העברת לחשבון נאמנות של נהנה אחר.

ת: אם בן נעים הסכים מה הבעיה בזה?

ש: מר פרלמן היה מודע לזה שאתה עושה העברה לתוך חשבון נאמנות על שמו?

ת: אני לא זוכר שהוא היה מודע לזה.

.

.

ת: אני לא יכול לשחזר למה. אבל יכול להיות שהיה צריך לשלם על דירה אחרת, אז

ביניהם מנשה ובן נעים, השתמשו בכסף אחד עבור השני. יכול להיות.

.

ת: אני אומר לך כן. יכול להיות שהיה חסר כסף בנקודת זמן מסוימת אז השתמשו באחד

לשני. לא כל הדירות זה אותו לוח תשלומים זהה."

210. הוצג מזכר שערך החוקר גלעד אונגר ביום 16.9.2014, בעקבות שיחתו עם עו"ד גלמן, ובו נכתב כך:

"התקשרתי לעו"ד גלמן ושאלתי אותו האם חתם על הסכם הקמת נאמנות בינו לבין: ג'נט, צחי,

ראובן בקשר לחשבוניות הנאמנות שנפתחו בבנק ירושלים על שמם. עו"ד גלמן אמר לי שאין לו

הסכם כזה. הנ"ל חתמו בפניו על הסכם המכר ועל יפוי כח כללי שמאפשר לו כעו"ד של

החברה הקבלנית לרשום את הדירות בטאבו ולפעול מול רשויות המס וכד'. לדברי עו"ד גלמן

הנ"ל ידעו שנפתח חשבון ושמם משולמים הכספים עבור רכישת הדירות".

211. מנשה נדרש אף הוא לעניין חשבון הנאמנות בבנק ירושלים, וכך מסר בעדותו:

ש: אוקיי. עכשיו, יש לך בכלל מושג, בנוגע לדירה בהוד השרון, יש לך בכלל מושג מי החליט לפתוח חשבון נאמנות על שם פרלמן בבנק ירושלים? רק, רק מידיעה אישית, לא הנחות.

ת: תראה, אני דיברתי עם מירון גלמן שהוא היה בעצם עורך הדין של העסקאות האלה. הוא גם ייצג את הקבלן דרך אגב באותו זמן.

ש: אני יודע, גם זה אנחנו נברר.

ת: אותו סיפור, הוא גם ייצג את הקבלן והוא ייצג גם אותנו. ואז שקיבלנו את ההחלטה על מי מהמשפחה לרשום את זה מתוך מחשבה עתידית אז ממה שהסברתי קודם אז אמרתי לו מה הדרך הכי נכונה לעשות את זה, מה, אני אעביר כסף ישירות לקבלן, זה בסדר? הוא אמר לי לא, בוא נפתח חשבון נאמנות לכל אחד מהאנשים שעל שמם הולכת להירשם הדירה, אני אפתח אותם בבנק ירושלים וזה הכול וזה יהיה תהליך. נעביר את הכסף לחשבון הנאמנות בצורה מסודרת ממך ומשמה נרכוש את הדירות בצורה מסודרת, זה היה תהליך.

ש: רעיון שלו.

ת: פתיחת החשבון נאמנות כן.

ש: וכל מה שקשור לתנועות בחשבוניות הנאמנות הוא.

ת: זה הוא טיפל בכל העניינים האלה, כל תשלומי השוברים, כל הדברים האלה. הוא פשוט שולח מייל ואומר שמע צריך לשלם ביום כזה וכזה, הייתי מעביר את הכסף" (עמ' 139 לפרוט', מיום 8.7.2018).

212. הנאשם נשאל בחקירתו במשטרה בנוגע לחשבון הנאמנות בבנק ירושלים לצורך רכישת הדירה בהוד השרון, ומסר כי: "אני אפילו הכסף לא עבר דרכי ל... ל... לנושא הזה אלא ישיר נדחה לי דרך העורך דין לקבלן", וכי "אמנם הדירה רשומה על שמי אבל אני אפילו לא ידעתי שהוא... הוא רשם אותה אח"כ הוא אמר לי" (ת/25, עמ' 15).

הנאשם סיפר בעדותו בבית המשפט על שיחתו עם החוקר בנושא בנק ירושלים, כך: "ואז הוא אומר לי, מה יש לך עם בנק ירושלים? יש לך, לפי מה שאני רואה, יש לך פה חשבון גם בנק ירושלים. ואז אני אמרתי לו, תקשיב גלעד, אני לא יודע מי זה בנק ירושלים, אני לא יודע איפה זה בנק ירושלים. לא הייתי בבנק ירושלים אף פעם בחיים שלי, לא חתמתי להם על שום דבר שאני יודע. ואין לי שום, אין לי שום קשר עם בנק ירושלים. ואז הוא אומר לי, או. קיי. בסדר, זה מה שרציתי לשאול אותך, כי אני רואה שהתעודת זהות שלך מופיעה במסמכים של בנק ירושלים. אמרתי, אני לא יודע איך הגיעה

התעודת זהות שלי לבנק ירושלים. יכול להיות שבחזרה שחתמנו אצל חברת ינוב על הדירה שמנשה מור קנה ברחוב השחר בהוד השרון, אז ביקשו ממני תעודת זהות שלי כי הם רצו לרשום על שמי את הדירה. יכול להיות שנתתי את זה לזה, לינוב והם צילמו באמת את התעודת זהות שלי" (עמ' 151 לפרוט', מיום 22.5.2019).

כשנשאל: כשהפרקליטות טוענת שהחשבון נאמנות נפתח על ידי גלמן לבקשת מנשה, כשהכל נעשה בידיעתך ובהסכמתך? השיב: "בחיים לא, לא שמעתי על זה ולא נתתי שום הסכמה ולא, אני לא, לא דובר על זה בכלל שאני אתן הסכמה כזאת" (עמ' 152 לפרוט' מיום 22.5.2019).

ובהמשך עדותו, הבהיר הנאשם שחתם על חוזה לרכישת החוזה ברחוב השחר 9, אך לא ידע דבר על חשבון נאמנות. וכך העיד: "לא ידעו אותי ולא אמרו לי שהולכים לפתוח חשבון נאמנות ולא, לא ידעתי שום דבר אחר. והכספים גם לא עברו דרכי. ... אני לא ידעתי שקיים, שהולך לפתוח חשבון נאמנות. ואמרתי את זה גם לגלעד. הוא שאל אותי. בחקירות שלי וזה היה ביום האחרון שבאתי לקחת, הוא זימן אותי לקחת את כל המסמכים שהם לקחו ממני, באותו יום שהם עצרו אותי ואז הוא שואל אותי 'תגיד לי, מה, מה הקשר שלך לבנק ירושלים?' ואמרתי לו אין לי קשר לבנק ירושלים, הוא אומר לי 'מה זה אין לך קשר לבנק ירושלים?' אמרתי לו בחיים שלי לא הייתי שם, לא חתמתי להם שם ואין לי חשבון שם ואני לא מכיר את בנק ירושלים. והייתה פה נציגה של הבנק בחקירה והיא גם אמרה שהיא לא מכירה אותי, היא לא ראתה אותי, אני לא באתי וחתמתי אצלה, היא זו שניהלה את ההעברות כספים האלה והיא אמרה בפירוש, 'הוא, אני לא ממכירה את הבן אדם, הוא לא היה אצלי, הוא לא חתם אצלי', ...

אני אמרתי לך בהתחלה. אני לא מכיר את בנק ירושלים, אני לא יודע איפה זה בכלל.

.

מנשה ביקש ממני לרשום דירה אחת על שמי. כי אמרתי כבר לכבוד בית המשפט בחקירה הקודמת שלי, שבסך הכול אני, הדירות האלה מיועדות לנכדות שלי ואני, אם הוא רוצה לרשום, הוא רצה לרשום, אמרתי את זה אז, הוא רצה לרשום על אחד מהילדים שלי את הדירה ואני לא הסכמתי כי אמרתי לו בפירוש אני לא רוצה שהם יפסידו את מה שמגיע להם בתור רווקים כשהם יתחתנו שתהיה דירה רשומה על שמם והם לא יוכלו להנות מכל ההטבות שיש למי שקונה דירה ראשונה. אז לא הסכמתי, אז הוא אומר 'אז אני ארשום על שמך את זה', אמרתי לו 'אם אתה רוצה לרשום על שמי קח בחשבון שעללי כבר רשומים, יש לי כבר דירה שלי פרטית, יש את הבית ברמות השבים שרשום על שמי, עכשיו אתה תרשום את הדירה הזאת, כשתרצה למכור אותה יום אחד תדע לך שתצטרך לשלם הרבה כסף עבור העברה בטאבו אז קח את זה בחשבון ואתה אומר לי שזה מיועד ל-3 הנכדות שלי, אז אוקיי, אז אני מוכן לקחת על עצמי'" (עמ' 168-170 לפרוט' מיום 17.6.2019).

באשר להעברת הכסף עבור הדירה, מסר הנאשם כי למנשה היו גם דרכים נוספות להעביר כספים דרך בני משפחה אחרים: "לא יודע יכול להיות הוא העביר דרך דרכים אחרות הוא העביר את הכסף... חשבון

של ההורים שלו חשבון של לא יודע אה..." (ת/25, עמ' 17).

213. כמו כן, נשמעה עדותה של עידית חורובסקי (להלן: "עידית"), עובדת בבנק ירושלים מזה כ-25 שנה, אשר במועד מסירת הודעתה שימשה כמנהלת מחלקת חסכונות וגם טיפלה בחשבונות נאמנות בסניף הבנק שבפתח תקווה.

עידית מסרה בהודעה שהוגשה מטעמה כי: "בחשבון נאמנות שנפתח עפ"י רוב לצורך עסקאות מקרקעין, העו"ד הנאמן פותח את החשבון ומצהיר על הנהנים בחשבון. הנוהל שהנהנים אינם מגיעים לבנק וחותרים על מסמכי פתיחת חשבון ואין זיהוי שלהם כלל במהלך פתיחת החשבון ובהמשך ההתנהלות שלו אני באופן אישי מבקשת לקבל בכל חשבון נאמנות תעודה מזהה של הנהנה בחשבון וכן עמוד ראשון של עסקת המקרקעין על מנת לוודא שקיימת עסקת מקרקעין. עו"ד הוא מנהל את חשבון הנאמנות עבור הנהנה, ואין לנהנה יכולת לפעול או לקבל מידע על הנעשה בחשבון. לציין כי הנהנה לא פועל בחשבון בשום צורה ללא אישור עו"ד שהוא בעל החשבון" (הודעה מיום 24.7.2014; ת/4).

עידית אישרה כי: "במהלך שנת 2012 פתחתי מספר חשבונות נאמנות עבור עו"ד מירון גלמן כאשר הנהנים בחשבונות היו: ג'נט מועלם, צחי מור וראובן פרלמן. מדובר בחשבונות נאמנות שנפתחו ביום 30.5.12. ביום 30.5.12 הגיע עו"ד גלמן מירון לבדו לבנק וביקש לפתוח את שלושת החשבונות הנ"ל. עו"ד גלמן הגיע עם צילומי ת.ז. של שלושת הנ"ל ועמוד ראשון של ההסכמים והצהיר בכל חשבון על הנהנים. כמו כן, עו"ד גלמן דיווח לי וכך נרשם במסמך של פתיחת החשבון שנקרא ראיון ללקוח שהכסף לחשבונות יגיע מחשבונות בחו"ל".

עידית הוסיפה כי: "לציין כי בכל זמן התנהלות החשבון לא קיימתי שירות או קשר עם הנהנים או עם מנשה מור, אלא רק עם עו"ד גלמן".

בעדותה בבית המשפט מסרה עידית שהיא לא נוהגת לבדוק קיומו של הסכם נאמנות, אלא מסתפקת בעמוד הראשון של הסכם מכר המקרקעין (עמ' 67 לפרוט' מיום 1.7.2018). עידית אישרה כי לא ביקשה לראות את הסכם הנאמנות, אלא את הסכם המכר (עמ' 68 לפרוט' מיום 1.7.2018).

214. נמצא אם כן כי פתיחת חשבון הנאמנות על שמו של הנאשם כ"נהנה" נעשתה על יסוד חוזה המכר של הדירה בהוד השרון וכי עידית לא זכרה האם הנאשם הגיע אל בנק ירושלים, וזאת בניגוד לג'נט מועלם (עמ' 68-69 לפרוטוקול מיום 1.7.2018), דבר העולה אף מהודעותיה של ג'נט עצמה אשר הוגשו בהסכמה (ת/22, עמ' 6; שם, עמ' 8; ת/23, עמ' 4). עו"ד גלמן אישר כי הנאשם לא חתם על הסכם נאמנות לצורך פתיחת חשבון הנאמנות וכי החשבון נפתח על יסוד הסכם המכר עליו היה חתום הנאשם (ת/28).

הנאשם אישר כי חתם על חוזה המכר לרכישת הדירה בהוד השרון ואמר למנשה שיוכל לרשום את הדירה על שמו לטובת עתיד נכדותיו, אך לדבריו לא ידע שעו"ד גלמן פתח חשבון נאמנות על שמו לצורך רכישת הדירה (עמ' 152 לפרוטוקול מיום 22.5.2019). הסכמתו של הנאשם לרישום הדירה על שמו אינה כרוכה מניה וביה בהסכמה לפתיחת חשבון נאמנות על שמו, גם אם הבנק מסתפק בחוזה מכר לצורך פתיחת חשבון נאמנות כזה.

עו"ד גלמן טען בעדותו כי הנאשם ידע על קיומו של חשבון הנאמנות וכי הוא הסביר לנאשם שפתח חשבון נאמנות על שמו לצורך רכישת הדירה בהוד השרון (עמ' 75 לפרוטוקול מיום 17.1.2019).

215. במצב דברים זה, בו הראיה היחידה הקושרת את הנאשם לחשבון בבנק ירושלים היא אמירתו של עו"ד גלמן, לפיה הנאשם ידע על פתיחת החשבון בבנק ירושלים, מבלי שנתמכה בראיות חיצוניות, מבלי שהוצג הסכם נאמנות, ובהינתן כי לעו"ד גלמן יש אינטרס מובהק בגרסתו כעורך דין, מבלי להטיל דופי ביושרו, הרי שסבורני כי אין לפני מסה ראייתי מספקת לביסוס הקביעה כי הנאשם היה מודע לפתיחת חשבון הנאמנות, ולבטח אי די בתשתית הראייתית המפורטת כדי להרשיע בפלילים בשל טענת המאשימה כי הנאשם פעל במטרה להסוות את זהותו של מנשה בחשבון. כאמור, אף עידיית לא זכרה שפגשה בנאשם לצורך פתיחת החשבון. הנאשם לא טיפל בהעברת הכספים לצורך רכישת אותה דירה, וכל חלקו בחתימה על הסכם המכר. נחה דעתי לקבל את עמדת הנאשם כמהימנה, כפי שהוצגה בעדותו.

216. על כן, אני קובע כי המאשימה לא הוכיחה ברף הראיה הנדרש של מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם ידע על חשבון הנאמנות בבנק ירושלים שנפתח על שמו, וכפועל יוצא מכך על העבירות שבוצעו בחשבון הבנק.

טענות הגנה מן הצדק

217. בסיכומיו, העלה ב"כ הנאשם שתי טענות של הגנה מן הצדק: הראשונה, עניינה אכיפה בררנית כלפי הנאשם, וזאת ביחס לעו"ד גלמן, אשר כלל לא נחקר באזהרה, וביחס לבנק, אשר חב בחובת דיווח לפי חוק איסור הלבנת הון, ואשר נמנע מלהעביר לנאשם מסמכים; השנייה, קיומו של פגם בניהול ההליך מצד המאשימה בשל ניהול התיק בעניינו של מנשה במסגרת הליך נפרד.

218. דוקטרינת הגנה מן הצדק נקלטה לראשונה במסגרת ע"פ 2910/94 **יפת נ' מדינת ישראל** (28.2.1996), שם נקבע מבחן "ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות", מבחן נוקשה אשר יוחל רק כאשר נהגה הרשות באופן שערורייתי. אופן יישום הדוקטרינה הוגמש והורחב במסגרת ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ'** (31.3.2005) (להלן: "**בורוביץ'**"), שם נקבע מבחן "הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות", מבחן תלת-שלבי, אשר באמצעותו יאזן בית המשפט בין השיקולים השונים (שם, פסקה 21):

"בשלב הראשון על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שנוקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני על בית-המשפט לבחון אם

בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות... בשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגיונות, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב-האישום".

עוד נקבע בעניין בורוביץ', כי טעמים של הגנה מן הצדק יכולים להילקח בחשבון בעת קביעת העונש (וראו גם בג"ץ 9131/05 ניר עם נ' משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, פסקאות 4 ו-5 (6.2.2006); ע"פ 5124/08 ג'אבר נ' מדינת ישראל (4.7.2011), פסקה 31; ע"פ 8551/11 סלכני נ' מדינת ישראל (12.8.2012) (להלן: "עניין סלכני"), בפסקה 15; רע"פ 3829/15 קסאי נ' מדינת ישראל (20.12.2018), פסקה 32).

דוקטרינת הגנה מן הצדק עוגנה בחוק בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, במסגרת תיקון 51 לחוק זה, וזו לשונו:

"לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן-

...

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגיונות משפטית."

לאורך השנים, הורחבה הדוקטרינה ונעשה בה שימוש בכל חלקי המשפט: בשלב המקדמי, בשלב הכרעת הדין ובשלב גזר הדין (ע"פ 7621/14 גוטסדינר נ' מדינת ישראל (1.3.2017) (להלן: "עניין גוטסדינר"); ע"פ 7915/15 ראמי גדבאן נ' מדינת ישראל (09.07.2017)).

219. אכיפה בררנית הוגדרה במסגרת בג"צ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר שבע (8.6.1999):

"אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא" (שם, עמ' 305).

220. לרשות שיקול דעת רחב בהחלטה להעמיד לדין, או שלא להעמיד לדין, בהינתן שבבסיס ההחלטה טעמים ענייניים (ע"פ 7659/15 הרוש נ' מדינת ישראל (20/4/2016) (להלן: "עניין הרוש"); ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פרץ (10/9/2013) (להלן: "עניין פרץ")). אי לכך, העמדה לדין של חלק מהחשודים בפרשה מסוימת, ולא של כולם, אינה מקימה בהכרח טענה להגנה מן הצדק על רקע אכיפה בררנית (עניין הרוש; ע"פ 2681/15 בן שטרית נ' מדינת ישראל (14.2.2016)). עוד נקבע כי יש לעשות שימוש בטענת הגנה מן הצדק נוכח אכיפה בררנית רק במקרים מובהקים וחריגים וכי יש לקבלה בזירות ובמשורה (עניין גוטסדינר, פסקה 55 לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז; עניין הרוש; ע"פ 5975/14 אגבריה נ' גוטסדינר, פסקה 55 לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז; עניין הרוש; ע"פ 5975/14 אגבריה נ' גוטסדינר, פסקה 55 לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז; עניין הרוש; ע"פ 5975/14 אגבריה נ' גוטסדינר, פסקה 55 לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז).

מדינת ישראל (31/12/2015); עניין פרץ).

על הטוען לאכיפה בררנית מוטל הנטל לבסס את טענותיו בתשתית עובדתית, שכן הוא מבקש להפריך את חזקת החוקיות ממנה נהנית כל רשות שלטונית (עניין גוטסדינר; ע"פ 8057/16 לאוניד שטרימר נ' מדינת ישראל (9.8.2017); ע"פ 4444/16 פלוני נ' מדינת ישראל, (10.10.2018) פסקה 12).

ברע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' יוסי יוסף ורדי (31.10.2018) (להלן: "עניין ורדי") נקבע כי:

"אין זה מן ההכרח שאפליה בהעמדה לדין תיעשה כתולדה של כוונת מכוון. לעתים מחדלים ופעולות שביצעו רשויות האכיפה בתום-לב מביאים לכך כי רק חלק מהמעורבים הועמדו לדין, וזאת ללא פשר. גם במצבים אלה יש להבחין במידת האחריות שיש לייחס לרשויות בין מקרים בהם אי-העמדה לדין נבעה מרשלנותן של הרשויות, לבין מקרים בהם סדרי עדיפויות, שיקולי תקציב, או כוח אדם הם שהביאו לתוצאה המפלה, כמו גם מקרים בהם מאמציהן הכנים של הרשויות להביא לדין את הגורמים המעורבים לא נשאו פירות" (שם, פסקה 65).

השופט מלצר העיר שם כי המינוח הנכון בהקשר זה הנו "אכיפה מפלה", אשר מתייחס לממד התוצאה, ולא "אכיפה בררנית", אשר מרמז על קיומה של כוונה להפלות.

בעניין ורדי, סוכמה ההלכה באשר לשאלה האם ניתן להכיר בהגנה מן הצדק במקרה של אכיפה מפלה שאינה מכוונת, ונקבע כי מאז עניין בורוביץ', הפסיקה ככלל קבעה באופן עקבי כי דוקטרינת ההגנה מן הצדק ככלל, והטענה לאכיפה מפלה בפרט - אינן מוגבלות לקיומו של מניע פסול העומד בבסיס פעולת הרשות. עוד נקבע כי טענה של הגנה מן הצדק בגין אכיפה מפלה יכולה להתקבל גם כאשר מדובר בפגם הנובע מחדלונה של רשות, טעות בתום לב או מחדל (כך גם בע"פ 5107/18 אנדרי קייס נ' מדינת ישראל (16.1.2019) פסקה 32), כאשר בחינה של אכיפה מפלה שאינה מכוונת, תעשה אף היא בהתאם למבחן התלת-שלבי הקבוע בפסק דין בורוביץ'.

221. באשר לאכיפה בררנית ביחס לבנק הבינלאומי, קיימת פסיקה סותרת של בתי המשפט המחוזיים האם ניתן להעמיד לדין תאגיד בנקאי ואת פקידיו בעבירה לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון (ראו ת"פ (י-ם) 344/04 מדינת ישראל נ' שור (15.9.2005) לעומת ת"פ (מח' י-ם) 343/04 מדינת ישראל נ' אהרון אייל (ירון) כהן (9.1.2008) (להלן: "כהן"), כאשר בנוגע לשניהם הוגש ערעור בנוגע לגזר הדין בלבד).

222. במצב דברים זה, איני סבור כי הנאשם הראה כי עניינו עומד במבחן הראשון שנקבע בעניין בורוביץ', קרי הצבעה על קיומו של פגם בהתנהלות הרשות, ובוודאי שלא במבחנים השני והשלישי, וזאת אף מבלי שסופק הסבר לכך על ידי ב"כ המאשימה. על פי עניין כהן, הסנקציה שראוי להטיל על תאגיד בנקאי במקרה של הפרת הוראות חוק איסור הלבנת הון הוא הטלת עיצומים, דבר אשר נעשה, וזאת כפי שעולה מהראיה החסויה שהוגשה על ידי ההגנה. גם אם היה טעם לפגם בהתנהלותו של הבנק הבינלאומי בכל הנוגע

להעמדת עדות ההגנה לרשות ההגנה לצורך הכנתן לעדותן וכן העברת המסמכים, אין בכך כדי ללמד רטרואקטיבית על פגם בהחלטת המאשימה שלא להעמיד לדין גורמים מטעם הבנק.

223. באשר לאכיפה בררנית ביחס לעו"ד גלמן, בסיכומיה, סיפקה המאשימה נימוק לכך שעו"ד גלמן לא נחקר תחת אזהרה והועמד לדין, וזאת בשל היעדר תשתית ראייתית המצביעה על כך שעו"ד גלמן היה מודע למצבו של מנשה ושיתף פעולה בהונאת נוסיו. במצב דברים זה, ומבלי שהוצגה כל אינדיקציה אחרת על ידי ב"כ הנאשם, לא היה בידיו להוכיח כי נפל פגם בהחלטה שלא לחקור את עו"ד גלמן תחת אזהרה ולהעמידו לדין בגין האירועים נשוא תיק זה.

224. טענותיו של ב"כ הנאשם בנוגע להעמדתם לדין של הנאשם ומנשה בנפרד נוגעות בעיקרן לסיכון שתתקבלנה הכרעות סותרות בשני התיקים. כפי שעלה מדברי הצדדים לאורך ההליך, התיק בעניינו של מנשה עוסק לא רק באירועים שנידונו ביחס לנאשם אלא למסכת אירועים רחבה בהרבה, ובפרט מתייחס לעבירות מקור הנוגעות לכספים שהועברו על ידי מנשה, כפי שעולה אף מטיעונו של ב"כ הנאשם.

225. במצב דברים זה נראה כי לא זו בלבד שלא נפל פגם בהחלטת המאשימה להעמיד לדין את מנשה ואת הנאשם בנפרד, ואף מדובר בהחלטה שיש בה כדי להטיב עם הנאשם. כיוון שבעניינו של הנאשם מדובר בהיקף אירועים מצומצם יותר, יש להניח כי יש בהפרדת ההליכים בעניינו כדי לייעל את ההליכים הללו ולהוביל להכרעה מהירה יותר בעניינו, מבלי שנדרשת שמיעת ראיות והכרעה בנושאים שאינם נוגעים לו. דברים אלו נכונים ביתר שאת, משנטען כי בעניינו של מנשה נדרשה הכרעה בנוגע לעבירות המקור הנוגעות לכספים שהועברו על ידי מנשה, ואילו הנאשם הואשם לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון, שהיא עבירה שאינה עוסקת כלל ברכוש אסור.

סוף דבר

226. מכל המקובץ, הנאשם מורשע בזאת בריבוי עבירות לפי סעיף 3(ב)(1) לחוק איסור הלבנת הון.

ניתנה היום, י"ח תמוז תשפ"א, 28 יוני 2021, במעמד הצדדים.